

NORTHERN ASSURANCE COMPANY

OPGERICHT 1836.

WERKENDE IN ZUID-AFRIKA
VOOR MEER DAN 50 JAAR

GEZAMENLIKE FONDSEN AAN 'T EINDE VAN 1917.

£7,987,700 (BEHALVE NOG £8,740,909

ONCEBEZIGD KAPITAAL.)

Behandelde Bezigheid:

BRAND VERZEKERING: —
Verzekering tegen verlies of schade door Brand en/of Weerlicht van alle soorten van eigendommen, roerende en onroerende goederen, ook huizen, op plaatsen.

LEVENS VERZEKERING: Familie Voorziening, Voorziening voor ouderdom, Opvoeding of Uitrusting van Kinderen, Vennootschap Polissen, Nevenborg voor Leningen, en andere Bezigheds Voorvallen, Verpachtings Lossingen, Jaargelden enz.

ONGEVALLEN VERZEKERING: —Kompensatie bij Ongeval tot werken door Ongevallen en/of zekere andere gegeven Ziekten, Verantwoordelijkheid onder Werkman, Kompensatie Wetten of gewone Wet, Automobielen, Spiegelglas Brekingen, Getrouwheid Garantie, Diefstal en/of Huisinbraken, Publieke Verantwoordelijkheid, Borgstellingen voor Invoerrechten Agenten of Hooggerechtshof Aanstellingen

Het Kantoor van de "NORTHERN" te Kaapstad behandelt bezigheid in de volgende streken:—

Unie van Zuid-Afrika, Bechuanaland Protektoraat, Nyassaland Protektoraat, Portugees Oost Afrika, Duits Oost Afrika, Brits Oost Afrika, Uganda en Zanzibar Protektoraten, Belgiese Kongo, Duits Zuid West Afrika, en heeft vakatures voor energieke plaatselijke vertegenwoordigers.

Tak-kantoor voor de Transvaal:

No. 8 Southern Buildings, Main Street, Johannesburg.

R. L. BRINKWORTH, Plaatselijk Sekretaris.

AGENTEN:

ROMIJN en HILL, Kerkplein, Pretoria.

M. E. ROOD, Klerksdorp.

BRAMMER & ORR, Germiston.

BOARD OF EXECUTORS AND TRUST CO., Potchefstroom.

H. S. CLARK, Bestuurder voor Zuid-Afrika,

106 St. George Straat, KAAPSTAD.

ALMANAK

VOOR DE

Ned. Herv. Kerk

IN

ZUID-AFRIKA

voor het jaar Onzes Heeren

1920.

Uitgegeven van wege de Algemeene Vergadering
der Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redactie van

Ds. JAC. VAN BELKUM. Ds. P. W. ENNIS.

J. STOKER,

Kerkstraat Centraal,
P R E T O R I A .

Het Beste Adres

voor uwe

Kruidenierswaren.

*Alle Bestellingen worden met de
meeste nauwkeurigheid verpakt
en verzonden.*

Depot voor de welbekende
AMM'S TEE.

ALMANAK

VOOR DE

Nederduitsch Hervormde Kerk van
Zuid Afrika

voor het jaar Onzes Heeren

1920.

*Uitgegeven van wege de Algemeene Vergadering
der Nederduitsch Hervormde Kerk.*

Onder Redactie van

Ds. JAC. VAN BELKUM en Ds. P. W. ENNIS.

14e JAAR.

Gedrukt ter Volkstem-Drukkerij, Pretoria.

1919.

NORTHERN

ASSURANCE COMPANY LIMITED

OPGERICHT 1838.

WERKENDE IN ZUID-AFRIKA
VOOR MEER DAN 50 JAREN.

GEZAMENLIKE FONDSEN AAN 'T EINDE VAN 1918

£12,742,464 (BEHALVE NOG £8,740,909

ONGEBEZIGD KAPITAAL.)

Behandelde Bezigheid:

BRAND VERZEKERING: —
Verzekering tegen Verlies of schade door Brand en/of Weerlicht van alle soorten van eigendommen, roerende en onroerende goederen, ook hooimijten, op plaatsen.

LEVEN'S VERZEKERING: Familie Voorziening, Voorziening voor ouderdom, Opvoeding of Uitrusting van Kinderen, Vennootschap Polissen, Nevenborg voor Leningen, en andere Bezigheden, Voorvallen, Verpachtings, Lossingen, Jaargelden enz.

ONGEVALLEN VERZEKERING: —
Kompensatie bij Ongeschiktheid tot werken door Ongevallen, en/of zekere aangegeven Ziekten, **Verantwoordelijkheid onder Werkmans Kompensatie Wetten of gewone Wet**, Automobielen, Spiegelglas Brekingen, Getrouwheids Garantie, Diefstal en/of Huisinbraken, Publieke Verantwoordelijkheid, Borgstellingen voor Invoerrechten, Agenten of Hoogerechtshof Aanstellingen.

Het Kantoor van de "NORTHERN" te Kaapstad behandelt bezigheid in de volgende streken:—

Unie van Zuid-Afrika, Bechuanaland Protektoraat, Nyasaland Protektoraat, Portugees Oost Afrika, Duits Oost Afrika, Brits Oost Afrika, Uganda en Zanzibar Protektoraten, Belgiese Kongo, Duits Zuid West Afrika, en heeft **vakatures voor energieke plaatselijke vertegenwoordigers.**

Tak-kantoor voor de Transvaal:

No. 3 Southern Buildings, Mainstraat, Johannesburg.

R. L. BRINKWORTH, Plaatselijk Sekretaris.

AGENTEN.

ROMIJN en HILL, Kerkplein, Pretoria.

M. E. ROOD, Klerksdorp.

BRAMMER & ORR, Germiston.
BOARD OF EXECUTORS AND TRUST CO., Potchefstroom.

W. RAWSON, Bestuurder voor Zuidafrika,

106 St. Georgestraat, KAAPSTAD.

INHOUD.

	bladz.
Photo—Algemeene Vergadering 1919	4
Ter inleiding	5
Feest en Vacantiedagen	7
Zons- en Maansverduisteringen	7
Bijbelsche Kalender	9
Historische Kalender met zons op en ondergang en maansveranderingen	33
Posttarief, enz.	57
Nederduitsch Hervormde Kerk van Z.-Afrika ...	65
Prentje, Grafteeken, Ds. N. J. van Warmelo ...	80
Prentje, Kerk te Eendracht	88
Dienstdoende predikanten op 1 November 1919...	113
Predikanten der Nederduitsch Hervormde Kerk sedert 1852	115
Ds. P. van Drimmelen met portret	118
Jadocus van Lodensteijn, v.B.	127
Die eerste Vervolginge, J.K.	132
Die Dordse Sinode, J.K.	137
De tempel der natuur, C. W. du T....	146
Sending, H. F.	152
Het Huwelijk, L.E.B.	161
Prentje, familie N. H. Jacobs	162
Op 's Heeren tijd, J.J.P., door A.J.B.	168
Iets over de Kinderdoop	170
Verleden, Heden, Toekomst, W. van Drimmelen	175

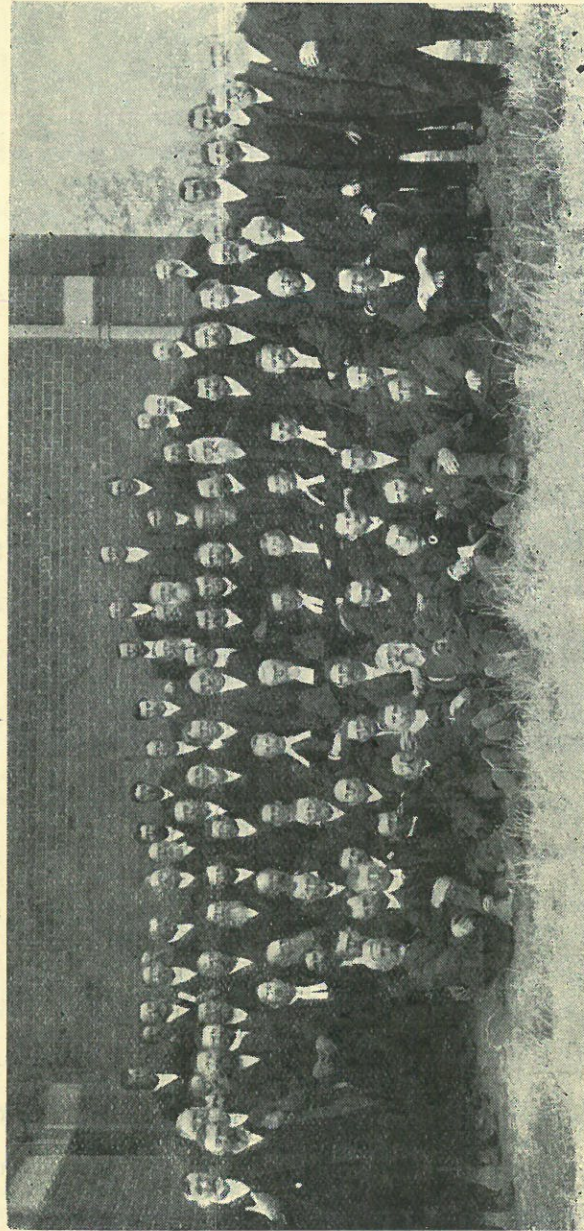

Photo van de afgevaardigden ter Algemeene Kerkvergadering 12 Juni 1919, en v.d. te Pretoria.

TER INLEIDING.

Met dankbaarheid zend ik dezen Almanak weer de wereld in.

De Statistiek is zoo goed als volledig. Mijn dank aan de B.Br. Leeraren en Scriba's der Kerkeraden, die mij in staat stelden dit te verkrijgen.

Mijn dank aan de B.Br. Leeraren, die hun bijdragen zonden.

Mijn dank aan den Heer der Gemeente die mij spaarde ook dezen 14e Jaargang nog voor de kerk te mogen gereed maken.

Ik hoop, dat zij dezen met belangstelling zal ontvangen en dat de leesstof moge helpen om meer christelijke kennis te verkrijgen.

De Heere geve zijn zegen!

JAC. VAN BELKUM.

Heidelberg,

November 1919.

"Five Roses"

TEE EN

KOFFIE

"FIVE ROSES"

BETEKENT

- VOLLE -

KWALITEIT

EN AROMA.

FEEST- EN VAKANTIEDAGEN.

Kerkelijke Feestdagen.

Goede Vrijdag	2 April.
Paasdag	4 April.
Hemelvaartsdag	13 Mei.
Pinksteren	23 Mei.
Kerstfeest	25 December.

Kerkelijke Cedenkdagen.

Hervormingsdag	31 Oktober.

Nationale Cedenkdagen.

Amajubadag	27 Februarie.
Dingaansdag	16 December.

Vakantiedagen.

Nieuwjaarsdag	1 Januarie.
Paasmaandag	5 April.
Victoriadag	24 Mei.
Uniedag	31 Mei.
Boomplantdag	2 Augustus.
Bank Vakantiedag	4 Oktober.
2e Kerstdag	26 December.

Zons- en Maans-verduisteringen.

In het jaar 1920 zullen er twee Zons- en twee Maansverduisteringen zijn.

1. Een totale verduistering van de maan op 3 Mei, zichtbaar in de Unie van Zuidafrika. De maan treedt in de schaduw der aarde op 3 Mei te 2 uur v.m. Totale fase begint te 3 uur 15 min. op 3 Mei. Midden van verduistering 3 Mei, te 3 uur 51 min. v.m. Totale verduistering eindigt te 4 uur 27 v.m. op 3 Mei. De maan verlaat de schaduw der aarde op 3 Mei te 5 uur 41 v.m. Grootte van verduistering 1.224. (Middellijn der maan = 1.)

2. Een gedeeltelijke verduistering van de zon op 18 Mei, niet zichtbaar in de Unie van Zuidafrika.

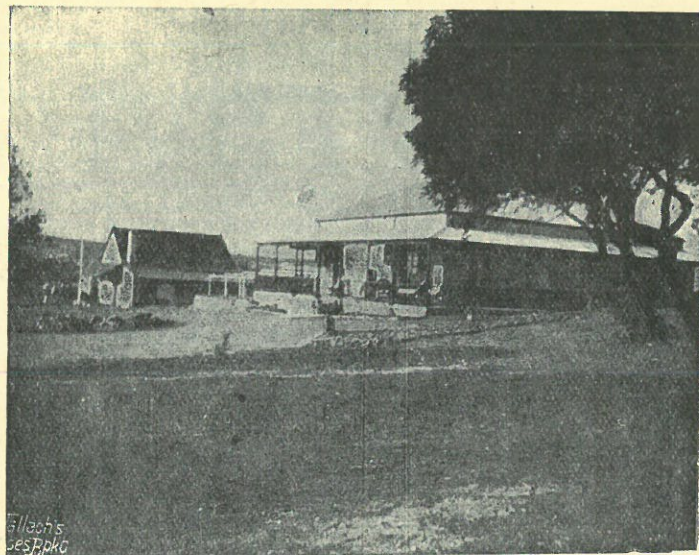
3. Een totale verduistering van de maan op 27 Oktober, niet zichtbaar in de Unie van Zuidafrika.

4. Een gedeeltelijke verduistering van de zon op 10 November, niet zichtbaar in de Unie van Zuidafrika.

SEIZOENEN VOOR 1920.

23 Maart (Equinox), begin Herfst.
21 Junie (kortste dag), begin Winter.
23 September (Equinox), begin Lente.
22 Desember (langste dag), begin Zomer.

ZUID-AFRIKAANS HOSPITAAL EN DIAKONESSEN-HUIS, PRETORIA.

Dit private Hospitaal is een Zuid-Afrikaanse nationale instelling. In het Bestuur zijn de drie Afrikaanse Kerken van Pretoria vertegenwoordigd, elk door een Lid.

Het Hospitaal staat onder de bekwame leiding van Zuster A. Hartog, die wordt bijgestaan door een staf van Afrikaanse, TWEETALIGE Verpleegsters. Patiënten worden in dit Hospitaal toegesproken in HUN EIGEN TAAL. Zij ontvangen er een liefderike en zorgvuldige verpleging in een Christelike en huiselijke omgeving.

Het Hospitaal werd geopend op 15 April 1912. Het is lieflijk gelegen tegen de Muckleneuk Rand. De inrichting is naar de laatste eisen. De operatie-tafel is van de allerbeste, en kostte £110.

De patienten worden behandeld door hun eigen Doktoren.

Verpleegkosten van af 10/- per dag, naar gelang van de klasse, waarin patienten wenssen te worden verpleegd.

Voor opname wende men zich tot de Direktriese, Zuster A. Hartog, Walkerstraat 463, Pretoria. Telefoon No. 863. Telegram adres "Ziekenhuis", Pretoria.

Namens het Bestuur:

Prof. J. H. GREYVENSTEIN, Th. Dr.,
Voorzitter.

JANUARIE.

1	Don.	De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne Woorden zullen geenszins voorbijgaan. Matth. 24:35.
2	Vr.	Alle dingen zijn door Hem tot Hem geschapen. Kolossensen 1:16.
3	Zat.	Die ondeugd ploegen en moeite zaaien, die maaïen ze. Job 4:8.
4	Zon.	Dit is de wil van God, Uwe heiligmaking. 1 Thessaloniensen 4:3.
	M.	Zij zullen weten, dat ik niet zonder oorzaak gedaan heb, wat ik gedaan heb. Ezechiel 14:23.
6	Din.	Door de wet is de kennis der zonde. Romeinen 3:20.
7	W.	Ik heb kinderen groot gemaakt, maar zij hebben tegen mij overtreden. Jesaja 1:2.
8	Don.	Die roemt, roeme in den Heere. 1 Corinthen 1:31.
9	Vr.	Vrees niet en ontzet U niet. Deuteronomium 1:21.
10	Zat.	Wij hebben niet ontvangen den Geest der wereld, maar den Geest, die uit God is. 1 Corinthen 2:12.
11	Zon.	Het Evangelie, hetwelk van mij verkondigd is, is niet naar den mensch. Galaten 1:11.
12	M.	Laat ons voor ons een stad bouwen. Genesis 11:4.
13	Din.	Om ontbonden te worden en met Christus te zijn, is zeer verre het beste. Philippensen 1:23.
14	W.	Alle volken zijn als niets voor den Heere. Jesaja 40:17.
15	Don.	Indien gij den persoon aanneemt, zoo doet gij zonde. Jacobus 2:9.
16	Vr.	Ik ben met U om U te redden. Jeremia 1:8. [1:21.
17	Zat.	Hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden. Matth.
18	Zon.	Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingeloovigen. Matth. 8:26.
19	M.	O God, ik zoek U in den dageraad. Psalm 63:1.
20	Din.	Heere, behoud mij. Mattheus 14:30.
21	W.	Mijn hart springt op van vreugde in den Heer. 1 Samuel 2:1.
22	Don.	Waar ik heenga weet gij en den weg weet gij. Johannes 14:4.
23	Vr.	Ik en mijn volk zijn goddeloos. Exodus 9:27.
24	Zat.	Ga heen in vrede. Mattheus 5:34.
25	Zon.	Die U ontvangt, ontvangt mij. Mattheus 10:40.
26	M.	In veel wijsheid is veel verdriet. Prediker 1:18.
27	Din.	Zou ik over deze dingen geen bezoeking doen spreekt de Heere. Jeremia 5:9.
28	W.	Die in de duisternis wandelt, weet niet waar hij heengaat. Johannes 12:35.
29	D.	Uw woord is mij geweest tot vreugde. Jeremia 15:16.
30	Vr.	Hoe hebt gij geen geloof. Marcus 4:40.
31	Zat.	Wie gelooft, die zal niet haasten. Jesaja 28:16.

KOOPJES IN ALLE AFDELINGEN BIJ ONZE INVENTARIS-OPNAME
UITVERKOOP GEDURENDE DEZE MAAND.
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

BIJ GEZONDHEID

:: Een Genot. ::

:: BIJ ZIEKTE ::

Een Noodzakelijkheid.

Commando Brandewijn

Sir James Cantlie, de grote londense specialiteit, zeide in 't openbaar: "Alkohol is de enige medisyne van enige waarde bij Influenza: het is een zaak van **leven** en **dood**, en deze behandeling zal levens redden."

De Hoofd Gezondheids Ambtenaar schreef: "Commando is onschatbaar voor gevallen van longontsteking na de Griep."

Het Z.A. Hospitaal te Richmond, liet Commando 7,000 mijl ver komen.

FEBRUARIE.

1	Zon.	Gelijk gij Christus den Heere aangenomen hebt, wandelt alzoo in Hem. Kolossensen 2: 6.
2	M.	Dat niemand zijn broeder bedriege in zijne handeling. 1 Thessal. 4: 6.
3	Din.	Zie welgelukzalig is de mensch, welken God straft. Job 5: 17.
4	W.	Acht de voorstanders in liefde, om hun werks wil. 1 Thessal. 5: 13.
5	Don.	De zoon zal niet dragen de ongerechtigheid des vaders. Ezachiel 18: 20.
6	Vr.	Dat de zonde niet heersche in Uwe sterfelijke lichamen. Romeinen 6: 12.
7	Zat.	Breng niet meer vergeefs offer. Jesaja 1: 13.
8	Zon.	Eerste Lijdensweek. Waarom doet gij deze vrouw moeten aan. Matth. 26: 10.
9	M.	Wat voor onrecht hebben Uwe vaderen aan mij gevonden, dat zij van mij geweken zijn. Jeremia 2: 5.
10	Din.	Gij zijt duur gekocht. 1 Corinthen 7: 20.
11	W.	Gij hoort het gebed. Psalm 65: 3.
12	Don.	God neemt den persoon des menschen niet aan. Galaten 2: 6.
13	Vr.	Doet geen ding door twisting of ijdele eer. Philippensen 2: 3.
14	Zat.	Ik de Heere, die de Eerste ben, en met den laatsten ben ik dezelfde. Jesaja 41: 4.
15	Zon.	Tweede Lijdensweek. Voorwaar zeg ik U, dat één van U mij zal verraden. Matth. 26: 21.
16	M.	Mengt U niet met hen. Deuteronomium 2: 5.
17	Din.	Met geloof zonder werken is dood. Jacobus 2: 26.
18	W.	Wie zou kunnen bestaan voor het aangezicht van dezen Heiligen God. 1 Samuel 6: 20.
19	Don.	Het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen. Mattheus 3: 2.
20	Vr.	Ik zal U zegenen. Genesis 12: 2.
21	Zat.	Zijt ook gij alsnog onwetende. Matth. 15: 16.
22	Zon.	Derde Lijdensweek. Kunt gij dan niet één uur met mij waken. Mattheus 26: 40.
23	M.	De Heere zal voor U strijden en gij zult stil zijn. Ex. 14: 14.
24	Din.	Die zijn kruis niet op zich neemt en mij niet navolgt, is mijns niet waardig. Mattheus 10: 38.
25	W.	Er is een tijd om te zwijgen, er is een tijd om te spreken. Prediker 3: 7.
26	Don.	Ik leef en gij zult leven. Johannes 14: 19.
27	Vr.	Ik zal U geene genade geven. Jeremia 16: 13.
28	Zat.	Wie niet heeft, van dien zal genomen worden, wat hij heeft. Markus 4: 25.
29	Zon.	Vierde Lijdensweek. Onze overtredingen, die verzoent Gij. Psalm 65: 4.

GROTER GEBOUWEN EN MEER BEZIGHEID BIJ
SUGDENS, BPT.,
"DE POPULAIRE MANUFAKTURIERS",
PRETORIA.

ASTUOSA.

Is het wondervolste en waarlik merkwaardigste geneesmiddel bekend in de mediese wetenschap voor de genezing van alle geneeslike kondities of ziekten, waaraan het menselijke gestel onderhevig is. Het is suksesvol geweest waar alle andere gewone en welbekende middelen beproefd zijn en gefaald hebben. Het is bekend nooit gefaald te hebben om een geneselik geval te genezen, onverschillig hoe oud en chronies het moge zijn. Het verjongt het gestel en is onwaardeerbaar in het regelen van de onregelmatigheden waardoor dames gewoonlijk aangetast worden. Het is een geneesmiddel dat wonderlik deugdelijk is voor beide seksen, maar van bijzondere waarde voor de Vrouwelijke Sekse. Het is het grote geneesmiddel voor geneselike chroniese ziekten of ongesteldheden. Het wordt gewoonlijk tezamen met "Curosia" genomen.

N.B.—ASTUOSA en CUROSIA met FEBROSERIN, postvrij £1.12.6.

HANNAH'S GENEESMIDDELEN

als voorbehoedmiddel, genezing en versterking bij de gevolgen van de zogenaamde Spaanse Griep of Longontsteking.

Dit "stel" is gewoonlijk voldoende voor de genezing van een ernstige aanval bij een volwassene, of voor verscheidene lichte gevallen, en kan daarom voldoende zijn voor een klein huisgezin. In elk geval zijn deze medicijnen, waar ze als een voorbehoedmiddel of geneesmiddel zijn gebruikt, totaal bevredigend gebleken. Als een middel voor genezing der gevolgen door verkeerde behandeling, zijn ze niet minder suksesvol geweest. Zodat, als een voorbehoedmiddel, geneesmiddel en middel tegen de gevolgen ze even betrouwbaar en suksesvol zijn. Zij blijven voor onbepaalde tijd goed en kunnen altijd bewaard blijven en zo niet voor de epidemie benodigd, kunnen ze gebruikt worden voor de gewone ziekten. Stevig verpakt en postvrij toegezonden aan enig adres. op ontvangst van geldzending van DRIE GUINJES. In **dringende** gevallen telegrafer men, met **GELD BIJ DE BESTELLING**.

Deze merkwaardige geneesmiddelen worden veilig verpakt, per spoor of post, naar enig adres binnen de Unie van Zuidafrika toegezonden op ontvangst van een order met het geld. **Tevredenheid gewaarborgd of geld teruggegeven.** Alle korrespondentie behandeld als strikt vertrouwelijk, en inlichting en advies worden gaarne gratis verstrekt.

Depôt Hannah's Geneesmiddelen, AMERSFOORT Tvl.

MAART.

1	M.	Komt en ziet Gods daden. Psalm 66:5.
2	Din.	Zoekt de dingen die boven zijn. Kolossensen 3:1.
3	W.	Zou de almachtige de gerechtigheid verkeerden? Job 8:3.
4	Don.	Verblijdt U te allen tijd. Thessal. 5:16.
5	Vr.	Ik heb geen lust aan den dood des stervenden. Ezechiël 18:82.
6	Zat.	De genadegift Gods is het eeuwige leven door Jezus Christus. Romeinen 6:23.
7	Zon.	Vijfde Lijdensweek. Wees gegroet, Rabbi. Matth. 26:49.
8	M.	Wee degenen, die het kwade goed heeten en het goede kwaad. Jesaja 5:20.
9	Din.	De gedaante dezer wereld gaat voorbij. 1 Corinthen 7:8.
10	W.	Het is kwaad en bitter, dat gij den Heere Uwen God verlaat. Jeremia 3:19.
11	Don.	De rechtvaardige zal uit het geloof leven. Gal. 3:11.
12	Vr.	God heeft Hem uitermate verhoogd. Philippensen 2:9.
13	Zat.	Ik de Heere, de God Israëls zal de ellendigen niet verlaten. Jesaja 42:17.
14	Zon.	Zesde Lijdensweek. Ik ken den mensch niet. Matth. 27:72.
15	M.	De Heere Uw God is een ijverig God. Deut. 4:24.
16	Din.	De tong is een vuur, een wereld van ongerechtigheid. Jacobus 3:6.
17	W.	Wij hebben tegen den Heer gezondigd. 1 Samuel 7:6.
18	Don.	Deze is mijn Zoon, Mijn Geliefde, in wien ik mijn welbehagen heb. Mattheus 8:17.
19	Vr.	Mijn verbond is met U. Genesis 17:4.
20	Zat.	Heere, Gij zone Davids, ontferm U mijner. Matth. 15:22.
21	Zon.	Zevende Lijdensweek. Ik heb gezondigd, verradende onschuldig bloed. Mattheus 27:4.
22	M.	O, Heere, wie is als gij onder de goden. Exodus 15:11.
23	Din.	Gijlieden zijt nu rein, om het woord, dat ik tot U gesproken heb. Johannes 15:3.
24	W.	Hetgeen geweest is, dat is nu. Prediker 3:15.
25	Don.	Deze mensch doet vele teekenen. Johannes 11:47.
26	Vr.	De Heere God is de Waarheid. Jeremia 10:10.
27	Zat.	Dient met goedwilligheid den Heere en niet den menschen. Efeze 6:7.
28	Zon.	Palm Zondag. Hosannah, de zoon Davids. Mattheus 21:9.
29	M.	Vervloekt is de man, die op een mensch vertrouwt. Jeremia 17:5.
30	Din.	De God des Vredes zal met U zijn. Philippensen 4:9.
31	W.	Drijft den spot niet, opdat Uwe banden niet vaster gemaakt worden. Jesaja 28:22.

DEKENS EN REISDEKENS BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

De Beste Drank van Allen

CASTLE BIEREN

Melk en Oatmeal Stout.
Ale en Lager.

ALGEMEEN VERKOCHT IN
ZUID-AFRIKA.

Zuid Afrikaanse Brouwerijen Bpt.

Brouwers en Mouters.

Johannesburg, Pretoria, Bloemfontein, Kaapstad, Port Elizabeth,
Pietermaritzburg en Salisbury (Rhodesië).

APRIL.

1	Don.	Ik zal verhoogen, dien die nederig is. Ezechiël 22: 26.
2	Vr.	Goede Vrijdag. Uw wil geschiede. Mattheus 26: 42.
3	Zat.	Wij zijn van gisteren en weten niet. Job 8: 9.
4	Zon.	Paasch Zondag. De Heer is waarlijk opgestaan. Lucas 24: 34.
5	M.	De gansche aarde is van de heerlijkheid des Heeren vol. Jesaja 6: 3.
6	Din.	Liegt niet tegen elkander. Kolossensen 3: 9.
7	W.	Mijn Vader! gij zijt de leidsman mijner jeugd. Jeremia 3: 4.
8	Don.	Bidt zonder ophouden. 1 Thessalon, 5: 17.
9	Vr.	Wij komen tot U; Gij zijt de Heere, onze God. Jeremia 3: 22.
10	Zat.	Het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet. Romeinen 7: 18.
11	Zon.	Gij kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken en den drinkbeker der duivelen. 1 Corinthen 10: 21.
12	M.	Er is niemand meer dan Hij alleen. Deuteronomium 4: 35.
13	Din.	Indien wij door den Geest leven, zoo laat ons ook door den Geest wandelen. Galaten 5: 25.
14	W.	Mijne eere zal ik geen anderen geven. Jesaja 42: 8.
15	Don.	Werkt U zelfs zaligheid met vrees en beven. Philippen- sen 2: 12.
16	Vr.	Gezegend is de man, die op den Heer vertrouwt. Jeremia 17: 7.
17	Zat.	Ik ben de Heer, Uw Heelmeester. Exodus 15: 26.
18	Zon.	Uw loon zal groot zijn in de hemelen. Mattheus 5: 12.
19	M.	God heeft gemerkt op de stem mijns gebeds. Psalm 66: 19.
20	Din.	De Geest, die in ons woont, heeft die lust tot nijdigheid. Jacobus 4: 5.
21	W.	Mijne goedertierenheid zal van U niet wijken. 2 Samuel 7: 5.
22	Don.	Volg mij. Mattheus 9: 9.
23	Vr.	Ga toch niet van Uwen knecht voorbij. Genesis 18: 3.
24	Zat.	Wie zegt gij, dat ik ben. Mattheus 16: 15.
25	Zon.	De Zoon des menschen is een Heer ook van den Sabbath. Mattheus 12: 8.
26	M.	Wat gij zult beloofd hebben, betaal het. Prediker 5: 3.
27	Din.	Blijft in mij en ik in U. Johannes 15: 4.
28	W.	Uw broeder zal weder opstaan. Johannes 11: 23.
29	Don.	Daarom zullen wij op U wachten, want Gij doet al deze dingen. Jeremia 14: 22.
30	Vr.	De wijsheid zijner wijzen zal vergaan. Jesaja 29: 14.

VRAAG PATRONEN VAN NIEUWMODIESE JAPONSTOFFEN.

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

WM H. MULLER & CO

ALLEEN-VERKOPERS.

Waarborgen U voor uw Scheersel
DE HOOGSTE PRIJZEN.
DE BESTE BEHANDELING.
DE LAAGSTE ONKOSTEN.

Schrijft om ons wekeliks uitvoerig
martrapport, vrachtbrieven en alle
verdere inlichtingen.

Postbus 769

DURBAN.

'Foon 1250.

Telegr. Ferrum.

MEI.

1	Zat.	Christus is alles en in allen. Kolossensen 3: 11.
2	Zon.	Wacht en zijt gerust. Jesaja 7: 4.
3	M.	Veracht de profetien niet. Thessalonisensen 5: 18.
4	Din.	God breidt de volken uit en leidt ze. Job 12: 23.
5	W.	Het bedenken des Geestes is het leven en vrede. Rom. 8: 6.
6	Don.	Gij hebt mijner vergeten. Ezechiël 22: 12.
7	Vr.	Er zijn onder U vele zwakken en kranken en velen slapen. 1 Corinthen 11: 30.
8	Zat.	Mijn volk is dwaas. Jeremia 4: 22.
9	Zon.	Doet wel degenen, die U haten. Mattheus 5: 44.
10	M.	God zal ons zegenen. Psalm 67: 8.
11	Din.	Een iegelijk beproeve zijn eigen werk. Galaten 6: 4.
12	W.	Gij zult liefhebben den Heere Uwen God met Uw gansche hart. Deut. 6: 5.
13	Don.	Hemelvaartsfeest. God vaart op met gejuich. Psalm 47: 8.
14	Vr.	O Israël, gij zijt mijne. Jesaja 43: 1.
15	Zat.	Zie toe, dat niemand U als een roof vervoere door philoso- phie. Kolossensen 2: 8.
16	Zon.	Bidt den Heer des oogstes, dat Hij arbeiders uitstoote in zijn wijngaard. Mattheus 9: 38.
17	M.	Is mijn Woord niet alzoo als een vuur? Jeremia 28: 29.
18	Din.	Vernedert U voor den Heer en Hij zal U verhoogen. Jaco- bus 4: 10.
19	W.	Uw naam worde groot gemaakt tot in eeuwigheid. 2 Samuel 7: 26.
20	Don.	Wie met mij niet vergadert, die verstroot. Mattheus 12: 30.
21	Vr.	Ik weet den dag mijns doods niet. Genesis 27: 2.
22	Zat.	Wat zal een mensch geven tot lossing van zijne ziel. Mat- theus 16: 26.
23	Zon.	Pinksterfeest. De Trooster, de Heilige Geest, zal U alles leeren. Johannes 15: 26.
24	M.	O God, gij zijt vreeselijk uit Uwe heiligdommen. Psalm 68: 36.
25	Din.	Hierin is de Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt. Johannes 15: 8.
26	W.	Hoe lang weigert gij te houden mijne geboden. Ex. 16: 28.
27	Don.	Ik ken mijne schapen en zij volgen mij. Johannes 10: 27.
28	Vr.	De langmoedige is beter dan de hoogmoedige. Prediker 7: 8.
29	Zat.	Gij zijt het niet, die spreekt, maar de Heilige Geest. Mar- cus 13: 11.
30	Zon.	Op elken eersten dag der week, legge een iegelijk van U iets weg. 1 Corinthen 16: 2.
31	M.	Stilzitten zal hunne sterkte zijn. Jesaja 30: 7.

KEURIGE MANTELS EN BONTEN BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

'T BRITS EN BUITENLANDSCH BIJBEL GENOOTSCHAP.

Depôt: Hoek van Bree- en Hoekstraat, JOHANNESBURG.

Het Genootschap, dat zooveel reeds heeft gedaan, om het licht des Evangelies te verspreiden, komt bij U aankloppen, om eene plaats in uwe gebeden en beurs.

't Is niet een bezigheid, die op winst uit is. Bijbels worden voor minder verkocht dan zij kosten. Nu vooral, dat alles zoo hoog in prijs is: papier alleen is zesmaal zoo duur, als voor den oorlog—heeft het Genootschap uwe steun nodig.

Het Genootschap stelt zich ten doel Gods Woord, zoo goedkoop mogelijk, binnen bereik van elke mensch te brengen. Het zoekt de duisternis te verdrijven, en den weg te banen voor den terugkomst van den Koning.

Het is inderdaad een Vriend der Zending, Gods Woord door onze Zendingen in Mashonaland en Nyasaland vertaald, werd door bemiddeling van dit Genootschap gedrukt, en zoo goedkoop mogelijk binnen bereik van die duizenden inboorlingen gebracht.

Van het Depôt in Johannesburg wordt het Woord in meer dan 100 verschillende talen verspreid. In 1918 zijn er meer dan 100,000 exemplaren op de missie van vrede uitgegaan.

Veel wordt gedaan, om de ongelukkige blinden te helpen, en het licht des levens in hun duisternis te brengen. Hun getal is, door dezen vreeslijken oorlog, grootelijks verhoogd. Het Genootschap heeft Gods Woord in verheven letters, in niet minder dan 38 verschillende talen.

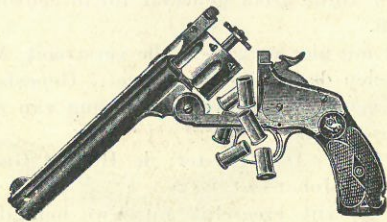
Een vriend van allen dus, vraagt uwe hulp, om alzoo het menschedom te kunnen helpen.

Bijdragen kunnen gezonden worden aan:

Den WelEerw. GEO. LOWE,
Bus 639,
Johannesburg.

Bijbels en Testamenten zijn bij het Genootschap verkrijgbaar tegen de laagste prijzen. Speciale termen en afslag aan Predikanten, Zendingen en Zondagscholen.

Bij de Johannesburgsche Kolporteurs Vereeniging zijn Gezangenboeken, Kinderbijbels en Catechisatiehoeken verkrijgbaar. Men schrijfe aan "De Sekretaris", P. Bus 639, Johannesburg.

G. F. PERRINS & Co.,
201 PRETORIUSSTRAAT,
(hoek Marktstraat),
PRETORIA.

GEWEERMAKERS EN HANDELAARS IN WAPENS EN
AMMUNITIE.

GOEDE VOORRAAD GEWEREN, HAGELGEWEREN,
REVOLVERS, ENZ.

VISGEREI, MESSEN EN SPORTARTIKELN.

Reparaties aan alle soorten Wapens ontvangen onze speciale
aandacht.

Postbus 327.

Telegrammen: "SHOTGUN."

JUNIE.

1	Din.	Komt toch en hoort, wat het woord zij, dat van den Heer voortkomt. Ezechiël 33:30.
2	W.	Doet aan de liefde, welke is de band der volmaaktheid. Kolossensen 3:14.
3	Don.	De mensch van eene vrouw geboren is kort van dagen. Job 14:1.
4	Vr.	Beproeft alle dingen, behoudt het goede. 1 Thessal. 5:21.
5	Zat.	Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij. Jesaja 12:1.
6	Zon.	Wij zijn schuldig om niet naar het vleesch om naar den geest te leven. Romeinen 8:12.
7	M.	Gij dan bidt niet voor dit volk. Jeremia 7:16.
8	Din.	Gij zijt het lichaam van Christus, maar leden in het bijzonder. 1 Corinthen 12:30.
9	W.	Mijn gebed is tot U, o Heere. Psalm 69:14.
10	Don.	Eén lichaam is het, Eén Geest. Ephese 4:4.
11	Vr.	Gij zult gedenken al den weg, dien de Heere Uw God, U geleid heeft. Deut. 8:2.
12	Zat.	Heb acht, dat gij Uw aalmoes niet doet voor de menschen. Mattheus 6:1.
13	Zon.	Leert en vermaant elkander en vermaant elkander met psalmen. Koloss. 3:16.
14	M.	Wie formeert een God, en giet een beeld, dat geen nut doet? Jesaja 44:10.
15	Din.	Zijt dan langmoedig, broeder, tot de toekomst des Heeren. Jacobus 5:7.
16	W.	Mijn volk zal met Mijn goed verzadigd worden. Jer. 31:14.
17	Don.	De arbeider is zijn voedsel waardig. Mattheus 10:10.
18	Vr.	Bij den goedertierene houdt gij U goedertieren. 2 Samuel 22:26.
19	Zat.	Niemand heeft meer liefde dan deze, dat iemand zijn leven zet voor zijne vrienden. Johannes 15:13.
20	Zon.	Ziet meer dan Salomo is hier. Mattheus 12:42.
21	M.	Hebt gij dan geen zegen voor mij uitgehouden? Genesis 27:36.
22	Din.	Het zal worden één kudde, en één Herder. Johannes 10:16.
23	W.	Wie vader of moeder vloekt, die zal zekerlijk gedood worden. Exodus 21:17.
24	Don.	Waar is Uw geloof. Lucas 8:25.
25	Vr.	God heeft den mensch recht gemaakt, maar zij hebben vele vonden gezocht. Prediker 7:29.
26	Zat.	Christus zal over U lichten. Ephese 5:14.
27	Zon.	Verblijdt U in den Heere. Psalm 32:11.
28	M.	Geeft den duivel geen plaats. Efeze 4:27.
29	Din.	Wij zijn in Christus geschapen tot goede werken. Efeze 2:10.
30	W.	De Heere zal ons behouden. Jesaja 33:22.

PRACHTIGE KEUZE IN KOSTUUMS BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

A. R. GLEN,

Piano- en Orgel-Magazijn.

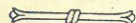
Kerkstraat. Pretoria.

Postbus 723.

Telefoon 619.

ENIG AGENT.

Deze prachtige instrumenten zijn gemaakt speciaal voor het Transvaalse Klimaat en zijn ten volle gegarandeerd voor een tijdperk van zes jaar.

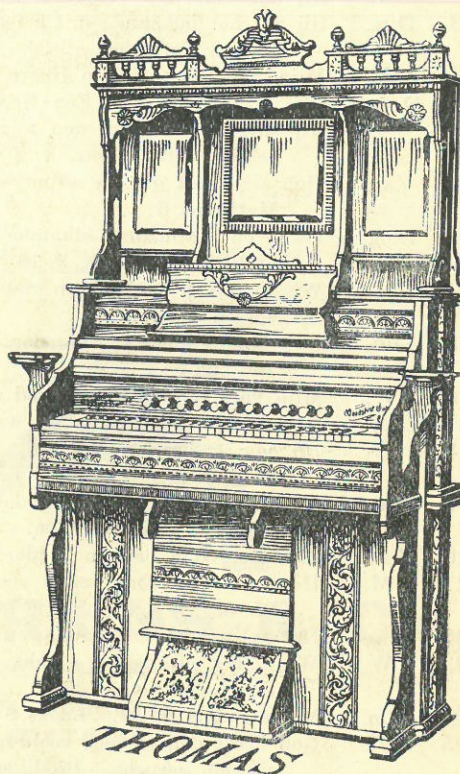
PRACHTIG KERK
MODEL

in fraaie Eikenhouten
kast.

19 Registers.

THOMAS ORGELS
hebben de beste
reputatie.

Schrijf vandaag om
biezonderheden.

THOMAS ORGELS.

GE-ILLUSTREERDE PRIJSLIJST GRATIS TOEGEZONDEN
OP AANVRAGE AAN DE

Enig Agent

A. R. GLEN : : PRETORIA.

JULIE.

1 Don.	Ik zal mijn schapen weiden, spreekt de Heere Heere. Ezechiël 34:15.
2 Vr.	Weest dankbaar. Kolossensen 2:15.
3 Zat.	Wat is een mensch, dat hij zuiver zou zijn? Job 15:14.
4 Zon.	Biddt voor ons, opdat het Woord des Heeren zijnen loop hebbe. 2 Thessal. 3:1.
5 M.	Hoe houdt de drijver op? Jesaja 14:4.
6 Din.	De liefde zij ongeveinsd. Romeinen 12:9.
7 W.	Er is niemand, die berouw heeft over zijne boosheid. Jeremia 8:6.
8 Don.	De liefde handelt niet ongeschikt. 1 Corinthen 13:5.
9 Vr.	Het geschenk verblindt de oogen der wijzen. Deut. 16:19.
10 Zat.	Wordt toornig en zondigt niet. Ephese 4:26.
11 Zon.	Wordt ook zelve, als levende steenen gebouwd tot een geestelijk huis. 1 Petrus 2:5.
12 M.	De Heere zal mij tot een God zijn. Genesis 28:21.
13 Din.	Laat ons dan niet slapen. 1 Thessal. 5:6.
14 W.	Ik delg Uwe zonden uit als een wolk. Jesaja 44:22.
15 Don.	Wandelt in vreeze den tijd Uwer inwoning. 1 Petrus 1:17.
16 Vr.	Een ieder mensch, die onrijpe druiven eet, zijne tanden zullen stomp worden. Jeremia 31:30.
17 Zat.	Legt af alle kwaadheid. 1 Petrus 2:1.
18 Zon.	Wanneer gij biddt, gaat in Uwe binnenkamer. Mattheus 6:6.
19 M.	Verberg Uw aangezicht niet van mij, want mij is bange. Psalm 69:18.
20 Din.	De discipel is niet boven den Meester. Mattheus 10:24.
21 W.	In het zweet Uws aanschijns zult gij Uw brood eten. Genesis 3:18.
22 Don.	Deze is mijn geliefde Zoon, in welken ik een welbehagen heb. Matth. 17:5.
23 Vr.	Al wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen. Exodus 19:8.
24 Zat.	Bewaar het goede pand, dat U weggelegd is. 2 Timotheus 1:14.
25 Zon.	Hoor Heere, en wees mij genadig. Psalm 30:11.
26 M.	Eén eenig zondaar verderft veel goeds. Prediker 9:18.
27 Din.	Gij hebt mij niet uitverkoren, maar ik heb U uitverkoren. Johannes 15:16.
28 W.	Welgelukzalig is de man, die den Heere vreest. Psalm 112:1.
29 Don.	Indien iemand door mij ingaat, die zal behouden worden. Johannes 10:9.
30 Vr.	Die wijs van hart is, neemt de geboden aan. Spreuken 10:8.
31 Zat.	Zegt den onbedachtzame van harte: "Weest sterk en vreest niet." Jesaja 35:4.

BEZOEK ONZE UITVERKOOP DEZE MAAND.—WINTERGOEDEREN
WORDEN ZEER GOEDKOOP OPGERUIMD.
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

WOLF BROS

34, ADDERLEY STRAAT
TEGENOVER SPOORWEG STATION,
KAAPSTAD.

HORLOGES

VRIJE GIFT.

Van een BURMA
ZILVER Horloge
Ketting en kleinoot
aan iederen Kooper,
die Geld zamen
stuurt bij bestelling
van Horloge

Prijs Voor
20/-

25 Jaar
Waarborg

ZELFDE HORLOGE met
NIET MAGNETISCHE
BINNENWERK **25/-**
en IN MASSIEF ZILVER KAST **50/-**

GEMAAKT IN
TWEË GROOTTEN.
STOF EN
WATERDICHT
SCROEF KAST.

Solied Gouden
PORTRET HANGER
om twee Portretten te
nemen Mooi ontwerp
met Gouden Kwasten
Prijs **35/-**

Solied Gouden HALS
KETTING met Hart gezet
met Robijn of Saffier

17/6
andere
21/- 25/- 30/- 40/-
en meer.

Schrijf om Geïllustreerde Catalogus
No. 145 (3000 Illustraties) van Horloges,
Souvenir en andere Juweelwaren, Leder,
en Fancy Artikelen POST VRIJ.

OOK VERKRIJGBAAR.

SPECIAAL KLEINER SOORT VOOR DAMES - **25/-**
MET LISSEN EN RIEM OM ROND DE ARM TE DRAGEN **30/-**

MET RADIUM WIJZERPLAAT EN WIJZERS,
IN STAAT STELLEND DE RECHTE TIJD IN HET DONKER TE ZIEN.
PRIJS **10/-** EKSTRA.

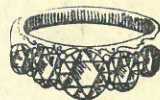
Armband Horloges, met lederen stroppen, geschikt voor Dames of Heren,
25/-, 50/- tot £20. Met Radium Wijzerplaten en Wijzers, zodat
men de rechte tijd in 't donker kan zien, van **30/-**.

No. 5064.—18 kt.
Goud, gezet met 3
Diamanten, **40/-**,
andere **£4, £6** en
daarboven.

No. 850.—Solied Gouden
Borstspeld, gezet met
Kostbare Steen, **8/6**.

No. 690.—18 kt.
Goud, gezet met 5
Diamanten, **£6** tot
£100.

AUGUSTUS.

1 • Zon.	Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid. 2 Timotheus 2:19.
2 M.	Gij vrouwen zijt Uwen eigenen mannen onderdanig. Kolossensen 3:18.
3 Din.	Hoe lang zult gij mijne ziel bedroeven? Job 19:1.
4 W.	Bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle mensen. Romeinen 12:17.
5 Don.	Ik de Heere, zal hun tot een God zijn. Ezechiël 34:24.
6 Vr.	Broeders, wordt geene kinderen in het verstand. 1 Korinthen 14:20.
7 Zat.	De Heeren hand is uitgestrekt: wie zal ze keeren? Jesaja 14:27.
8 Zon.	Als gij vast, zalf Uw hoofd en wasch Uw aangezicht. Mattheus 6:17.
9 M.	Men wacht naar vrede, maar er is niets goeds. Jeremia 8:15.
10 Din.	Zijt jegens elkander goedertieren. Ephese 4:32.
11 W.	Haast U, o Heere, tot mijne hulp. Psalm 70:2.
12 Don.	Alle schepsel Gods is goed. 1 Timotheus 4:4.
13 Vr.	Gij gaat vele muschjes te boven. Mattheus 10:31.
14 Zat.	Ik ben de Heer, en niemand meer. Jesaja 45:6.
15 Zon.	Brengt hem mij hier. Mattheus 17:17.
16 M.	Ik zal hunne ongerechtigheid vergeven en hunne zonden niet meer gedenken. Jeremia 31:34.
17 Din.	Houdt Uwen wandel eerlijk onder de Heidenen. 1 Petrus 2:12.
18 W.	Oprecht zult gij zijn met den Heere, Uwen God. Deut. 18:13.
19 Don.	Heere, hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen, en ik hem vergeven? Mattheus 18:21.
20 Vr.	Ben ik mijns broeders hoeder? Genesis 4:9.
21 Zat.	Heere wees langmoedig over mij, ik zal U alles betalen. Mattheus 18:26.
22 Zon.	De Heere zal mij aannemen. Psalm 27:10.
23 M.	Hoe zoude ik zoo groot een kwaad doen en zondigen tegen God. Genesis 39:9.
24 Din.	Een dienstknecht is niet meer dan zijn Heer. Johannes 15:20.
25 W.	Spreek gij met ons en wij zullen hooren. Exodus 20:19.
26 Don.	Eén ding weet ik, dat ik blind was en nu zie. Johannes 9:25.
27 Vr.	Wee het land, welks koning een kind is. Prediker 11:16.
28 Zat.	Die geschenken haat, zal leven. Spreuken 15:27.
29 Zon.	Houdt aan tijdig, ontijdig. 2 Timotheus 4:2.
30 M.	Gij zult ook getuigen. Johannes 15:27.
31 Din.	Geef bevel aan Uw huis, want gij zult sterven. Jesaja 38:1.

KOOP UW HUISHOUDLINNEN BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA

Heeft U Meubelen Nodig ?

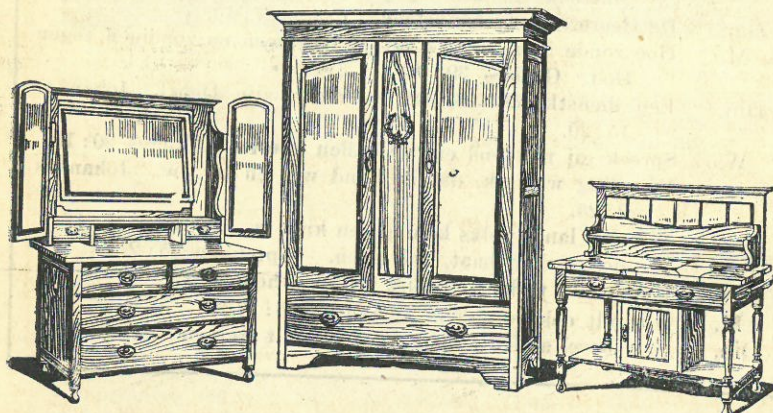
Zo ja, zult U het de moeite waard vinden een bezoek te brengen of te schrijven aan

Norman Spencer & Norton,

Komplete Huismeubilering,

241 KERKSTRAAT : : : PRETORIA

WIJ HEBBEN PRACHTIGE VOORRADEN MEUBELN,
LINOLEUMS, LEDIKANTEN, BEDDEGOED, KARPET-
TEN, GORDIJNEN, GLASWAREN, AARDEWERK, ENZ.

De Beste Kwaliteit in Transvaal.

SEPTEMBER.

1	W.	Ziet, ik ben bij U en Ik zal U aanzien. Ezechiël 36:9.
2	Don.	Gij mannen, hebt Uwe vrouwen lief. Kolossensen 3:19.
3	Vr.	Dat de broederlijke liefde blijve. Hebrëëën 13:1.
4	Zat.	Zal men God wetenschap leeren, daar Hij de hoogen richt. Job 21:22.
5	Zon.	Doe het werk van een Evangelist. 2 Timotheus 4:5.
6	M.	De Heere heeft een verkeerden geest ingeschonken in het midden van Egypte. Jesaja 19:14.
7	Din.	Laat alle dingen geschieden tot stichting. 1 Corinthen 14:26.
8	W.	Vertrouwt niet op eenigen broeder. Jeremia 9:4.
9	Don.	Gij, vrouwen, weest Uwen eigenen mannen onderdanig. Ephese 5:22.
10	Vr.	Heere, Gij zijt mijn vertrouwen, van mijne jeugd aan. Psalm 71:5.
11	Zat.	Ik weet, wien ik geloofd heb. 2 Timotheus 2:12.
12	Zon.	Gij kunt niet God dienen en den Mammon. Mattheus 6:24.
13	M.	Hebt de broederschap lief. 1 Petrus 2:17.
14	Din.	Ik ben de Heer, die gerechtigheid spreek. Jesaja 45:19.
15	W.	Die zijne ziel vindt, zal ze verliezen. Mattheus 10:39.
16	Don.	Uwe oogen zijn open over alle wegen der menschenkinderen. Jeremia 32:19.
17	Vr.	Is Uw oog boos, omdat ik goed ben. Mattheus 20:15.
18	Zat.	Alle heidenen zullen Hem dienen. Psalm 72:11.
19	Zon.	Bij God zijn alle dingen mogelijk. Mattheus 19:26.
20	M.	Vervloekt zij de man, die zijns naastens landpale verzet. Deut. 27:17.
21	Din.	Al wat de Vader heeft is mijne. Johannes 16:15.
22	W.	Henoch wandelde met God. Genesis 6:24.
23	Don.	Hoe kan een mensch, die een zondaar is, zulke teekenen doen. Johannes 9:15.
24	Vr.	Wie ben ik, dat ik tot Pharao zou gaan. Exodus 3:11.
25	Zat.	Veracht de profetien niet. 1 Thessal. 5:20.
26	Zon.	Ik zal de werken des Heeren verkondigen. Psalm 118:18.
27	M.	Maar Gij zult geen weduwe noch wees beleedigen. Exodus 22:22.
28	Din.	Bidt en gij zult ontvangen. Johannes 16:24.
29	W.	Ik ben niet beter dan mijne vaderen. 1 Koningen 19:4.
30	Don.	Gij hebt al mijne zonden, achter Uwen rug geworpen. Jesaja 38:17.

PARASOLS, PARAPLUIES EN REGENMANTELS BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

DE
U. P. M.

Verkrijgt de Hoogste Prijzen

VOOR

WOL

Bokhaar, Huiden, Vellen.

Alle bezendingen worden op 't voordeligst uitgestald in onze Nieuwe Moderne, Goedverlichte Magazijnen.

**BEHANDELING DOOR EKSPERTS.
PROMPTE BETALING.**

Op onze verkoping in September 1919 gehouden, behaalden wij wederom de Zuid-Afrikaanse Rekord-prijs van 34d. per lb. voor vetwol.

Scheersels direkt van de Boer een Specialiteit.

SCHRIJF OM ONZE MARKTRAPPORTEM AAN

Union Produce Mart

BEPERKT.

Wol Makelaars,

Postbus 657.

Tel. Adres: "Unimart."

DURBAN.

Tevens te OOST LONDEN en PORT ELIZABETH.

OCTOBER.

1	Vr.	Ik zal maken, dat gij in mijne inzettingen zult wandelen. Ezechiël 36: 27.
2	Zat	Gij kinderen zijt Uwen ouders gehoorzaam. Kolos. 3: 19.
3	Zon.	De zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle menschen. Titus 3: 11.
4	M.	Zoo gij U bekeert tot den Almachtige, gij zult gebouwd worden. Job 22: 23.
5	Din.	Die den wil van God doet, blijft in der eeuwigheid. 1 Johannes 2: 17.
6	W.	Heere, Gij zijt mijn God, ik zal U verhoogen. Jesaja 25: 1.
7	Don.	God heeft een blijmoedigen gever lief. 2 Corinthen 9: 7.
8	Vr.	Een rijke beroeme zich niet in zijnen rijkdom. Jeremia 9: 23.
9	Zat.	God heeft het woord der verzoening in ons gelegd. 2 Corinthen 5: 19.
10	Zon.	Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid. Mattheus 6: 33.
11	M.	Gij mannen hebt Uwe eigene vrouwen lief. Ephese 5: 25.
12	Din.	De Heere zal U niet begeven, noch U verlaten. Deut. 31: 6.
13	W.	Indien wij Hem verloochen, Hij zal ook ons verloochen. 2 Timotheus 2: 12.
14	Don.	Ik heb U gekeurd in den smeltkroes der ellende. Jesaja 47: 10.
15	Vr.	Zijt allen eensgezind. 1 Petrus 3: 8.
16	Zat.	Hij plaagt of bedroeft des menschen kinderen niet van harte. Klaaglied 3: 33.
17	Zon.	Den armen wordt het Evangelie verkondigd. Mattheus 11: 5.
18	M.	Gij zult mij leiden door Uwen raad. Psalm 73: 24.
19	Din.	Velen zijn geroepen, weinigen uitverkoren. Mattheus 20: 16.
20	W.	God heeft den mensch naar zijn beeld gemaakt. Genesis 9: 6.
21	Don.	De Vader is met mij. Johannes 16: 32.
22	Vr.	Steek Uwe hand in Uwen boezem. Exodus 4: 7.
23	Zat.	Hoe zijn U de oogen geopend. Johannes 9: 10.
24	Zon.	Hoe lief heb ik Uwe wet. Psalm 119: 97.
25	M.	Doch Aaron zweeg stil. Leviticus 10: 3.
26	Din.	Hetgeen God gereinigd heeft, zult gij niet gemeen maken. Handelingen 11: 9.
27	W.	Zaai Uw zaad in den morgenstond. Prediker 11: 6.
28	Don.	Gebruikt de vrijheid niet tot een oorzaak des vleesches. Galaten 5: 13.
29	Vr.	Heere, God van Israël, er is geen God gelijk Gij. 1 Koningen 8: 23.
30	Zat.	Heb goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen. Johannes 16: 33.
31	Zon.	Bij wien zult gij mij vergelijken, dien ik gelijk ben? Jesaja 40: 25.

EEN KEURIGE SELEKTIE DAMES- EN KINDERHOEDEN BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

"DE OUDE MUTUAL"

Fondsen - £9,000,000

Opgericht 1845.

Levensverzekering.

**Verzekering voor
Begiftigingen**

**Deelgenootschaps-
verzekering.**

Kinder-Begiftigingen

Jaarwedden.

**Grote
Winsten.**

**Voorbeeld van
uitbetaalde eis:**

Oorspronkelijk
bedrag verzekerd £500
Bijvoeging van Bonus 1,135
Totaal uitbetaald
bedrag ... **£1,635**

Prospektus en Tarief op aanvraag

**Hoofdkantoor: TRANSVAAL.
Mutual-Gebouw, Kerkplein,
PRETORIA.**

Postbus 5.

Telef. 520.

**Zuid-Afrikaanse Onderlinge Levensverzekerings
GENOOTSCHAP.**

NOVEMBER.

1	M.	Ik zal hem tot een God zijn en zij zullen mij tot een volk zijn. Ezechiël 37: 27.
2	Din.	Gij vaders tergt Uwe kinders niet. Kolossensen 3: 21.
3	W.	God neemt het zaad Abrahams aan. Hebreëen 2: 16.
4	Don.	Verre zij God van goddeloosheid. Job 34: 10.
5	Vr.	Heere, door U alleen gedenken wij Uws naams. Jesaja 26: 13.
6	Zat.	Beproeft de geesten of zij uit God zijn. 1 Johannes 4: 1.
7	Zon.	Ik zal hun God zijn, zij zullen mij een volk zijn. 2 Corinthen 6: 16.
8	M.	Omdat niemand U gelijk is zoo zijt gij groot, o Heere. Jeremia 10: 6.
9	Din.	Gij kinderen zijt Uwe ouders gehoorzaam in den Heer. Ephese 6: 1.
10	W.	Gedenk aan de dagen van ouds. Deut. 32: 7.
11	Don.	Ik heb gehoord het gekerm der kinderen Israëls. Ex. 6: 4.
12	Vr.	Verwerp de vragen, die dwaas en zonder leerling zijn. 2 Timotheus 2: 23.
13	Zat.	Evenwel is God mijn koning van ouds af. Psalm 74: 12.
14	Zon.	Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal in gaan in het koninkrijk der hemelen. Matth. 7: 4.
15	M.	Ik ben de Heere Uw God, die U leert wat U nut is. Jes. 18: 17.
16	Din.	Vergeldt niet kwaad voor kwaad. 1 Petrus 3: 9.
17	W.	Een ieder klage van wege zijne zonde. Klaagl. 3: 39.
18	Don.	De wijsheid is gerechtvaardigd van hare kinderen. Mattheus 11: 19.
19	Vr.	Gijl, weest vruchtbaar en vermenigvuldigt. Genesis 9: 7.
20	Zat.	Is het geoorloofd den keizer schatting te geven. Mat. 22: 27.
21	Zon.	Die heeft, die zal gegeven worden. Mattheus 25: 29.
22	M.	Een ieder zal zijne moeder en zijnen vader vreezen. Leviticus 19: 3.
23	Din.	De nacht komt, wanneer niemand werken kan. Joh. 9: 4.
24	W.	Gedenk aan Uwen Schepper in de dagen Uwer jongelingschap. Prediker 12: 1.
25	Don.	Zoo heeft dan God ook den Heidenen bekeering gegeven ten leven. Handelingen 11: 18.
26	Vr.	Die zijn land bouwt, zal met brood verzadigd worden. Spreuken 28: 19.
27	Zat.	Ik zal U tot een Vader zijn, en gij zult mij tot zonen en dochteren zijn. 2 Korinthen 6: 18.
28	Zon.	O Heere, ik verlang naar Uw heil. Psalm 119: 174.
29	M.	Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij mij gegeven hebt. Johannes 17: 9.
30	Din.	Waarom zegt gij o Jakob, mijn weg is voor den Heer verborgen. Jesaja 41: 27.

BLOESES IN DE LAATSTE STIJL BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

WOL

GEBROEDERS SHAW,

—ALLEEN MAKELAARS—

GEEN HANDEL VOOR EIGEN REKENING.
Telegrammen: "Fleeces."   Telefoon 267.
Kantoren en Magazijnen.

ESPLANADE, DURBAN.

↓

Hoogste
Prijzen

↓

Flinke
Bediening

↓

Laagste
Kommissie
Berekening.

↓

Prompte
Afrekening.

↓

Ruime
Voorschotten.

DECEMBER.

1 W.	Alle Heidenen zullen mijn oordeel zien. Ezechiël 39:21.
2 Don.	Al wat gij doet, doet dat van harte als den Heere. Kolossensen 3:22.
3 Vr.	Gewisselijk God legt den mensch niet te veel op. Job. 34:23.
4 Zat.	Wat uit Uwe lippen gaat, zult gij houden en doen. Deut. 23:23.
5 Zon.	God is niet onrechtvaardig, dat Hij den arbeid der liefde zou vergeten. Hebr. 6:10.
6 M.	De ongerechtigheid van Jacob zal verzoend worden. Jes. 27:9.
7 Din.	Hiertoe is de zoon Gods geopenbaard, opdat hij de werken des duivels verbreken zou. 1 Johannes 3:8.
8 W.	Wij hebben tegen U gezondigd. Jeremia 14:20.
9 Don.	Wij zullen met Hem leven door de kracht Gods in U. 2 Corinthen 13:4.
10 Vr.	O God, men vertelt Uwe wonderen. Psalm 76:2.
11 Zat.	Bidt vuriglijk voor mij. Exodus 8:8.
12 Zon.	Ik zal U volgen, waar Gij ook heengaat. Mattheus 8:19.
13 M.	Gij dienstknechten zijt gehoorzaam Uwen Heeren, naar het vleesch. Ephese 6:8. [48:22.]
14 Din.	De goddeloozen zegt mijn God hebben geen vrede. Jesaja
15 W.	Weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden. 2 Timotheus 3:1.
16 Don.	De ziel, die zondigt, die zal sterven. Ezechiël 18:4.
17 Vr.	Het einde aller dingen is nabij. 1 Petrus 4:7.
18 Zat.	Er zal geen vloed meer zijn, om de aarde te verderven. Genesis 9:11.
19 Zon.	Leert van mij, dat ik zachtmoedig ben. Mattheus 11:29.
20 M.	Des arbeiders loon zal bij U niet vernachten tot den morgen. Leviteus 19:13.
21 Din.	Strek Uwe hand uit. Mattheus 12:13.
22 W.	Vrees God en houdt zijne geboden, dit betaamt allen menschen. Prediker 12:13.
23 Don.	Vader, Ik wil, dat, waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt. Johannes 17:24.
24 Vr.	Wie zich zelve vernederen zal, die zal verhoogd worden. Mattheus 23:12.
25 Zat.	Kerstfeest. Gij zult zijn naam heeten Emmanuel. Mat. 1:23.
26 Zon.	Red mij Heere van mijne vijanden: bij U schuil ik. Ps. 143:9.
27 M.	O God der heirscharen, keer toch weder. Psalm 80:15.
28 Din.	Heilig ze in Uwe waarheid. Johannes 17:17.
29 W.	Onder de Goden is niemand U gelijk, Heere. Psalm 86:8.
30 Don.	Zoo waakt dan. Mattheus 25:13.
31 Vr.	Ik ben de Alfa en de Oméga, het begin en het einde, zegt de Heer. Openbaring 1:7.

**BRENG DE KINDEREN OM ONZE GROTE UITSTALLING VAN
SPEELGOED EN DERGELIJKE TE ZIEN.
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.**

Afrikaanse Bank Korporatie

BEPERKT.

Geauthoriseerd Kapitaal	£2,000,000
Ingeschreven Kapitaal	£2,000,000
Opbetaald Kapitaal	£1,000,000
Reserve Fonds	£330,000
Reserve Schulden van Aandeelhouders	£1,000,000
	£2,330,000

Hoofdkantoor: 63, London Wall, London, E.C.

Raad van Direkteuren:

De HoogWelGeb. de Graaf van SELBORNE, K.G. - President.
 De WelEd. Heer ROBERT LITTLEJOHN - Vice-President.
 De WelEd. Heer STANLEY CHRISTOPHERSON.
 De WelEd. Heer SOLOMON BARNATO JOEL.
 Sir GODFREY YEATMAN LAGDEN, K.C.M.G.
 De Hoogwelgeb. Burggraaf MIDLETON, K.P.
 De WelEd. Heer WILLIAM JAMES THOMPSON.
 De WelEd. Heer GEORGE WILLIAM THOMSON, V.R.

Hoofdbestuurder in Zuidafrika - - - JAMES S. SHIEL.
 (Gevestigd te Kaapstad.)
 Asst. Hoofdbestuurder in Zuidafrika - - W. K. ROBERTSON.

Agentschap in Amerika: 64 Wallstraat, Nieuw York.

**Takken door geheel Zuidafrika en Agenten en
Korrespondenten over de gehele wereld.**

Alle soorten goedgekeurde Bankbezigheid wordt aan het Hoofdkantoor en de Takken verhandeld. Lopende Rekeningen worden geopend, Wissels en Kredietbrieven uitgegeven, Rekeningen en Borgtochten gekollekteerd, de Aan- en Verkoop van Effekten, Aandelen, enz., wordt ondernomen en Onderpanden en Kostbaarheden worden voor veilige bewaring aangenomen. Deposito's voor vaste periodes worden in ontvangst genomen tegen voorwaarden en rente, welke op aanvraag medegedeeld worden.

Ieder beambte der Bank is gebonden de Verhandelingen der Bank en van haar klanten geheim te houden.

JANUARIE, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
		5, Volle Maan, 11,5 n.m. 13, Laatste Kwartier, 2,9 v.m. 21, Nieuwe Maan, 7,27 v.m. 28, Eerste Kwartier, 5,38 n.m.		Spoorweg-tijd.
D	1	Versijning van de Almanak der Ned Herv. Kerk, 1907.	u.m. 5 19	u.m. 7 2
V	2		5 19	7 3
Z	3		5 19	7 3
Z	4	Remonstranten door de Dortse Synode veroordeeld, 1619.	5 20	7 3
M	5		5 21	7 3
D	6	Eerste dienst in de eerste kerk te Kaapstad, 1704.	5 22	7 3
W	7		5 23	7 4
D	8		5 24	7 4
V	9	Ds. P. van Drimmelen bevestigd te Pietersburg, 1915.	5 25	7 4
Z	10		5 26	7 4
Z	11	Afscheiding van de Gereformeerde kerk in Z. A., 1859.	5 26	7 4
M	12	Ds. J. J. Kuhn bevestigd te Zwarttruggens, 1916.	5 27	7 4
D	13		5 28	7 4
W	14	Inwijding van de Herv. kerk te Wolmaransstad, 1911.	5 29	7 4
D	15		5 30	7 4
V	16	De Dortse Leerregels plechtiglik in de kerk te Dordrecht afgelezen, 1619.	5 31	7 4
Z	17	Eerste Algemene Vergadering in Kaapstad, 1747.	5 31	7 4
Z	18		5 32	7 4
M	19		5 32	7 3
D	20		5 33	7 3
W	21	Inzegening v. Ds. H. C. M. Fourie te Bronkhorstspuit, '11	5 34	7 3
D	22		5 34	7 3
V	23		5 35	7 3
Z	24		5 36	7 2
Z	25		5 37	7 2
M	26		5 38	7 2
D	27		5 38	7 1
W	28		5 39	7 1
D	29		5 40	7 1
V	30		5 41	7 0
Z	31		5 42	7 0

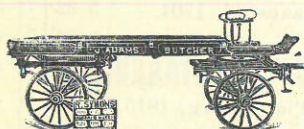
R. SYMONS,

**BUFFALO WAGEN- EN RIJTUIGFABRIEK.
KINGWILLIAMSTOWN.**

P.K. Bus 82.

Telegr. Adres: Buffalo.

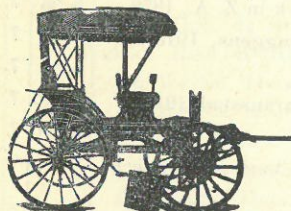
HEEFT U EEN RIJTUIG VAN ENIGE SOORT NODIG?

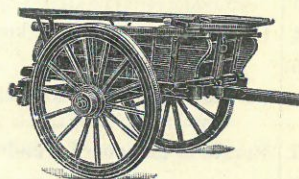
(Koloniale Trollie.)

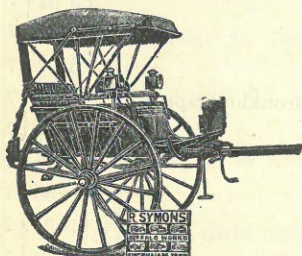
(Voltent Vere Wagen.)

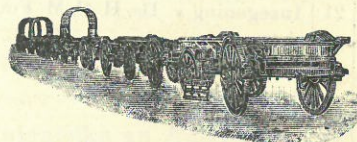
(Koloniale Spider.)

(Koloniale Skots Kar.)

(Koloniale Kap Kar.)

(Wagens gereed voor verzendin.)

Voor: Wagens, Trollies, Skotskarren, Spiders, Koetsen, Enkelpaardkarren, Kapkarren, Bukkies, enz.

Schrijf om volledige spesifikaties en afbeeldingen, gratis op aanvraag. Briefwisseling uitgenodigd, in Hollands of Engels.

Kingwilliamstown is bekend door geheel Zuidafrika van Kongo tot aan die Kaap, voor Kwaliteit, eerste klas werkmanschap in het vervaardigen van Rijtuigen.

Biezondere kenmerken van mijn Fabriek: Opgericht in 1878, gebruikt slechts goed droog geworden materiaal, uitstekend maakselsel, bewerkt en afgewerkt, harde hout naven en balken, beste verkrijgbaar gebruikt in alle Rijtuigen aan deze Fabriek vervaardigd.

FEBRUARIE, 29 DAGEN.

Week.	Dag der	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
			opg. ond.	Spoorweg-tijd.
		4, Volle Maan, 10,42 v.m. 11, Laatste Kwartier, 10,49 n.m. 19, Nieuwe Maan, 11,35 n.m. 27, Eerste Kwartier, 1,50 v.m.		
Z	1	Kerk te Eendracht ingewijd, 1919.	u m. 5 43	u m. 6 59
M	2		5 44	6 59
D	3		5 44	6 59
W	4		5 45	6 58
D	5		5 46	6 57
V	6	Kerk te Heilbron ingewijd, 1916.	5 46	6 57
Z	7		5 47	6 56
Z	8		5 47	6 56
M	9		5 48	6 55
D	10		5 49	6 54
W	11		5 49	6 54
D	12		5 50	6 53
V	13		5 51	6 52
Z	14		5 51	6 52
Z	15		5 52	6 51
M	16		5 53	6 50
D	17		5 53	6 50
W	18	Martin Luther gestorven, 1546	5 54	6 49
D	19		5 55	6 48
V	20		5 55	6 47
Z	21	Ds. C. W. du Toit geboren, 1842.	5 56	6 46
Z	22		5 57	6 45
M	23		5 58	6 44
D	24	Inwijding van het Ned. Herv. Kerkgebouw te Potchefstroom, 1866.	5 58	6 44
W	25	Inwijding van het Ned. Herv. Kerkgebouw te Pretoria, 1905.	5 59	6 43
D	26		5 59	6 42
V	27	Slag van Amajuba, 1881. Stichting der gemeente Johannesburg, 1895.	6 0	6 41
Z	28	Ds. P. van Drimmelen overleden in Humpata, 1919.	6 0	6 40
Z	29		6 1	6 39

H. Groeneveld Bpt.

MARKTGEBOUW, KERKSTRAAT OOST,
Postbus 102. **PRETORIA.** Telefoon 794.

HANDELAARS IN WAPENS EN AMMUNITIE.

Vistuig en Vuurwerk.

REPARATIES DOOR ERVAREN GEWEER-
MAKERS.

W. DUNN & Co.,

WOLHANDELAARS, DURBAN.

VERKOPINGEN van WOL, MOHAIR, HUIDEN, VELLEN en
WATTLE BAST worden iedere Dinsdag gehouden op
hun Wol Afslagplaats, QUEEN ST., DURBAN.

Zendingen worden in ontvangst genomen en de belangen
van klanten zorgvuldig behartigd. Hoogste
Marktprijzen behaald.

Laatste Kabelgrammen steeds ontvangen, welke steeds aan
onze klanten worden meegedeeld.

Voorschotten op zendingen gegeven indien verlangd.

W. DUNN & Co.,

Tel. Adr.: "Dunco."

Bus 1038, DURBAN.

Agenten voor Ko-operatieve Landbouw Vereniging voor Transvaal
en Oranje Vrijstaat.

MAART, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	Spoorweg-tijd.
		4, Volle Maan, 11,13 n.m. 12, Laatste Kwartier, 7,57 n.m. 20, Nieuwe Maan, 0,56 n.m. 27, Eerste Kwartier, 8,45 v.m.		
M	1		u.m. 6 1	u.m. 6 38
D	2		6 2	6 37
W	3		6 2	6 37
D	4		6 3	6 36
V	5	Hoeksteenlegging van het Hervormde Kerkgebouw te Ermelo, 1910.	6 4	6 34
Z	6		6 4	6 33
Z	7	Ds. P. van Drimmelen bevestigd te Zeerust, 1907.	6 5	6 32
M	8		6 5	6 31
D	9		6 6	6 30
W	10		6 6	6 29
D	11		6 7	6 28
V	12		6 7	6 27
Z	13		6 8	6 26
Z	14		6 8	6 25
M	15		6 9	6 24
D	16		6 9	6 23
W	17		6 10	6 22
D	18		6 10	6 21
V	19		6 10	6 20
Z	20		6 11	6 19
Z	21		6 11	6 18
M	22		6 12	6 17
D	23		6 13	6 16
W	24		6 13	6 15
D	25		6 14	6 14
V	26		6 14	6 13
Z	27		6 15	6 12
Z	28	Kerk te Ventersdorp ingewijd, 1913.	6 15	6 10
M	29		6 15	6 9
D	30		6 16	6 8
W	31		6 16	6 7

DE FIRMA VAN SCHAIK HOUDT STEEDS IN HARE
WINKEL TE PRETORIA
EEN GROTE VOORRAAD

Psalm- en Gezangboeken

WAARONDER DE VOLGENDE SOORTEN:

EERSTE VERS NOTEN:

slap linnen bandje	5½ x 4½	3/-
stijf linnen bandje	4½ x 2½	3/9
stijf linnen bandje, verguld op snee	5½ x 3½	5/6
stijf linnen bandje, verguld op snee	3½ x 2½	6/6
leren bandje	3½ x 2½	9/-
leren bandje, verguld op snee, ronde hoeken		9/6
leren bandje, overslaande kanten, verguld op snee	4 x 2½	12/6
afzonderlik gebonden, in leren kastje	3½ x 2½	15/-
afzonderlik gebonden, in kastje, leer, ronde hoeken, met koord		
handvat, zeer geschikt voor geschenk		25/-
dito, met leren hengseltje		25/-

ALLE VERZEN NOTEN:

stijf linnen bandje	5 x 3½	12/6
leren bandje, goud op snee	5 x 3½	15/6
fluweel leer, omgeslagen kanten, goud op snee		18/6
afzonderlik gebonden in kastje leer, do.		18/6

Kansel, Psalm en Gezangboeken, bevattende alle formulieren
£1.2.6 en £1.10.0
Kansel Psalmen alleen 15/6 en 17/6
Bijbels in prijzen van 1/6, 2/6, 3/6, 5/6, 6/6, 7/6, 9/6 tot £5
Halleluja Boeken, zonder noten 1/6, stijf bandje 2/-, met noten 6/6
en Tonic Solfa 6/6.

Tekstkaarten in alle prijzen voor uittelen vanaf 3d.
Tekstkaarten, aan vellen 10d. per vel.

Kleine boekjes voor Zondagschoolprijzen.
Fannie Eden's Werken, Alcott, Eustachius, Genoveva, enz.
Kinderbijbels, Gebedeboeken, Predikatieboeken, ens.

Catechisatieboeken 3/-, Theologische Boeken.
Wij kunnen de lezers aanbevelen bij deze firma boeken te bestellen.
Zij heeft een grote voorraad Afrikaanse en Hollandse Boeken.

Het adres is

J. L. VAN SCHAIK'S

Hollandse en Afrikaanse Boekhandel, Pretoria.

Posbus 724,

KERKSTRAAT SENTRAAL.

ROOK

Gebroeders MOOSDIJK

RAVENMERK.

GEURIGE MAGALIESBERG TABAK

Licht, Middelsoort en Sterk.

Sigaren, Sigaretten, Snuif, etc.

ALLE SOORTEN REPARATIES AAN PIJPEN WORDEN GEDAAN.

Adres:

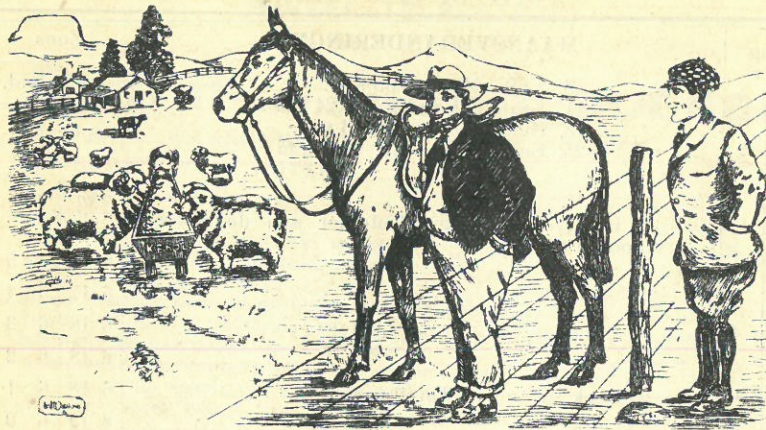
531 MARKTSTRAAT, PRETORIA,

nabij Station. Postbus 799.

APRIL, 30 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
		3, Volle Maan, 0,55 n.m. 11, Laatste Kwartier, 3,24 n.m. 18, Nieuwe Maan, 11,43 n.m. 25, Eerste Kwartier, 3,28 n.m.	Spoorweg-tijd.	
D	1	Dr. J. H. Greyvensteijn, Professor aan de Kweek-school, 1917.	u.m. 6 17	u.m. 6 6
V	2		6 17	6 5
Z	3		6 17	6 4
Z	4		6 18	6 3
M	5		6 18	6 2
D	6	Van Riebeeck geland in Tafelbaai, 1652.	6 18	6 1
W	7		6 19	6 0
D	8		6 19	5 59
V	9		6 20	5 58
Z	10		6 21	5 56
Z	11	Ds. J. J. Prinsloo bevestigd te Standerton, 1919.	6 21	5 55
M	12	Inwijding van het Hervormde Kerkgebouw te Bronkhorstspuit, 1913.	6 22	5 54
D	13		6 22	5 53
W	14		6 22	5 52
D	15		6 23	5 51
V	16	Ds. van Warmelo als Hervormde predikant ingezegend. Potchefstroom, 1864.	6 23	5 50
Z	17	Martin Luther voor Rijksdag te Worms, 1521. Ds. M. J. Goddefroy Emeritus, 1917.	6 23	5 49
Z	18	Ds. I. Vermooten bevestigd te Potchefstroom, 1919.	6 24	5 48
M	19	Ds. S. J. Strijdom bevestigd te Witpoort, 1919.	6 24	5 48
D	20	Ds. P. J. Eberson bevestigd te Lichtenburg 1918. Hoeksteenlegging van het Hervormde Kerkgebouw te Chrissiesmeer, 1892.	6 24	5 47
W	21	Ds. van Warmelo te Heidelberg overleden, 1892.	6 25	5 47
D	22		6 25	5 46
V	23	Kerkeraad van de Herv. Gem. Witfontein besluit niet te verenigen, 1886.	6 26	5 45
Z	24		6 27	5 44
Z	25	Protest van de Hervormers te Spiers, 1592.—Vandaar "Protestanten."	6 27	5 43
M	26	Aankomst der eerste Hugenooten te Kaapstad.	6 28	5 42
D	27		6 28	5 41
W	28		6 29	5 40
D	29		6 29	5 40
V	30		6 30	5 39

KEROL

MEN kan altijd een plaats kennen waar Kerol aan schapen, beesten en ander vee gegeven wordt. Zij zien er goed uit, en of zij meer geld waard zijn dan over 't algemeen, en zij **ZIJN** meer waard. Omdat ze altijd vrij zijn van ziekten, en daardoor in goede konditie blijven, meer en betere wol hebben, en dood of levend, meer waarde hebben voor de eigenaar.

Houdt uw schapen daarom altijd aan de Kerol Zoutlik, en vermeerder uw inkomsten.

Een volledig boek met aanwijzingen omtrent alle gewone menselijke en veeziekten, wat ze zijn, en hoe ze te voorkomen en te genezen, is in Hollands verkrijgbaar, en wordt gratis en postvrij aan iedereen gegeven die er om schrijven wil.

Adres:

CLAUDE A. LOWE,

Postbus 114, QUEENSTOWN, K.P.

Kerol is overal tegen vaste prijs bij winkeliers verkrijgbaar.

MEI, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
Week.	Maand		opg. ond.	
		3, Volle Maan, 3,47 v.m. 11, Laatste Kwartier, 7,51 v.m. 18, Nieuwe Maan, 8,25 v.m. 24, Eerste Kwartier, 11,7 n.m.	Spoorweg-tijd.	
Z	1	Eerste dienst der Hervormden in Wolmaransstad, 1892.	u.m. 6 30	u.m. 5 38
Z	2		6 31	5 37
M	3	Dr. J. H. Greyvensteyn te Pretoria bevestigd, 1914.	6 31	5 37
D	4		6 32	5 36
W	5	Ds. A. J. Barger bevestigd te Johannesburg, 1918.	6 32	5 36
D	6		6 33	5 35
V	7	Ds. J. J. Kuhn te Krugersdorp bevestigd, 1909.	6 34	5 34
Z	8	Gemeente Memel gesticht, 1915.	6 34	5 34
Z	9		6 35	5 33
M	10		6 35	5 32
D	11		6 36	5 31
W	12	Eerste Doop en Avondmaal in Z. Afrika door Ds. G. Bakkerus, 1652.	6 36	5 31
D	13		6 37	5 30
V	14		6 37	5 30
Z	15	"De Hervormer" uitgekomen, 1909.	6 38	5 29
Z	16		6 38	5 29
M	17		6 39	5 28
D	18		6 39	5 28
W	19		6 40	5 27
D	20	Vertrek van Ds. van Warmelo naar Holland, 1873.	6 40	5 27
V	21	Erasmus Smit, Leeraar bij de Voortrekkers, 1837.	6 41	5 27
Z	22	De nieuwe Psalmen voor 't eerst gezongen in Kaapstad, 1775.	6 41	5 26
Z	23		6 42	5 26
M	24		6 42	5 25
D	25		6 43	5 25
W	26		6 43	5 25
D	27	Calvijn overleden, 1564.	6 44	5 25
V	28		6 44	5 25
Z	29	Sluiting van de Dortse Synode, 1619.	6 45	5 24
Z	30		6 45	5 24
M	31		6 46	5 24

De Nationale Bank van Zuid-Afrika

BEPERKT

(Waarmede de Bank van Afrika, Bpkt., opgericht in 1879; de Nationale Bank der Oranjerivier-Kolonie, Bpkt., opgericht in 1877; en de Natal Bank, Bpkt., opgericht in 1854, zijn vereenigd.)

Bankiers der Unieregeering in Transvaal, den Oranje-Vrijstaat, en Natal, en der Rijksregeering.

Gemachtigd Kapitaal **£4,000,000**
Geplaatst en Cestort Kapitaal **£2,965,000**
Reserve **£1,050,000**

COMMISSARISSSEN:

De Ed.Achth. HUGH CRAWFORD, Voorzitter.
 J. EMRYS EVANS, C.M.G., Onder-Voorzitter.

PATRICK DUNCAN, C.M.G., JAMES B. TAYLOR.
 L.W.V. De Ed.Achth. Sir EDGAR H.
 De Ed.Achth. ALBERT OLIFF. WALTON, K.C.M.G., L.W.V.
 E. J. RENAUD. H. O'K. WEBBER.
 ERNEST OPPENHEIMER.

Hoofddirecteur: E. C. REYNOLDS.

HOOFDKANTOOR: PRETORIA.

Kantoren te Londen: London Wall, Londen, E.C.2.
 18, St. Swithin's Lane, Londen, E.C.4.
 25, Cockspur Street, S.W.1.

Kantoor te Nieuw-York: 10, Wall Street, Nieuw-York.
ROTTERDAM. **AMSTERDAM.**

In Kantoren der Rotterdamsche
 Bankvereeniging.
 Adres: Boompjes, Rotterdam.

In Kantoren der Rotterdamsche
 Bankvereeniging.
 Adres: Rokin, Amsterdam.

FRANKRIJK.—Deze Bank is verbonden met de Heeren Cox & Co. (Frankrijk) Bpkt., met Kantoren te Amiens, Boulogne, Keulen, Lyon, Marseille, Parijs en Rouen.

Agenten in Britsch West-Afrika, den Belgischen Congo, op Mauritius, Madagascar, enz., en in de belangrijkste steden der wereld.

DE BANK HEEFT MEER DAN 300 BIJKANTOREN EN AGENTSCHAPPEN in de voornaamste steden in de Zuid-Afrikaansche Unie, in het Zuid-West Protectoraat, Rhodesië, Nyassaland, Portugeesch Oost-Afrika, en Oost-Afrika.

Bankzaken van alle soorten worden door alle Bijkantoren ondernomen.

Rekeningen-Courant worden op de gebruikelijke voorwaarden geopend, en Deposito's worden voor vastgestelde termijnen aangenomen, tegen een rentevoet, welke op aanvraag zal worden medegedeeld.

Spaarbankrekeningen worden overeenkomstig de bepalingen geopend.

Wissels op alle plaatsen worden verhandeld en geïnd.

Credietbrieven en Wissels worden afgegeven en Handelscredieten worden gevestigd op alle Bijkantoren en Agentschappen der Bank in Afrika en het buitenland.

De Reizigers-Credietbrieven der Bank zijn in de geheele wereld geldig.

Belegging in, en verkoop van, allerhande Zuid-Afrikaansche en buitenlandsche effecten. Dividenden en lijfrenten worden geïnd.

De Bank belast zich met de behandeling van Executeurs- en Voogdij-zaken.

Brandkluizen zijn beschikbaar voor de veilige bewaring van documenten en ander door cliënten der Bank gedeponeerd eigendom.

Keur-Afdeeling.—Goud, Tin, en alle Minerale Ertsen, worden gekeurd en te gelde gemaakt.

De Amtenaren der Bank zijn, wat de handelingen harer cliënten betreft, tot geheimhouding verplicht.

JUNIE, 30 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
		1, Volle Maan, 7,18 n.m. 9, Laatste Kwartier, 8,58 n.m. 16, Nieuwe Maan, 3,41 n.m. 23, Eerste Kwartier, 8,50 v.m.	Spoorweg-tijd.	
D	1		u.m.	u.m.
W	2		6 46	5 24
D	3	Ouderling G. J. Engelbrecht, L.T.V., (Standerton), aan kogelwonden overleden, 1901.	6 46	5 24
V	4	Ds. J. van Belkum bevestigt te Rustenburg, 1891.	6 47	5 24
Z	5	Uitspraak van het Hooggerechtshof inzake het Kerkgebouw te Trichardsfontein, 1893.	6 48	5 23
Z	6	Gemeente Humpata gesticht 1910 door Ds. P. van Drimmelen.	6 48	5 23
M	7		6 49	5 23
D	8		6 49	5 23
W	9		6 50	5 23
D	10		6 50	5 23
V	11	Ds. G. W. Smits komt te Kaapstad aan, 1863.	6 50	5 23
Z	12		6 51	5 23
Z	13	Kerk te Ermelo ingewijd, 1910.	6 51	5 23
M	14		6 51	5 23
D	15	Verlating van Schoemansdal, 1867.	6 52	5 23
W	16		6 52	5 23
D	17		6 53	5 24
V	18	Ds. F. S. du Toit, van Ventersdorp, gestorven, 1914.	6 53	5 24
Z	19		6 53	5 24
Z	20		6 54	5 24
M	21		6 54	5 24
D	22		6 54	5 24
W	23		6 54	5 24
D	24		6 54	5 25
V	25		6 54	5 25
Z	26		6 54	5 25
Z	27		6 54	5 26
M	28		6 55	5 26
D	29		6 55	5 26
W	30		6 55	5 26

Het beste Huis voor Heren Kleding is:

A. Savelkoul & Ko.

Hoek Markt- en Pretoriusstraat,

PRETORIA.

Altijd voorhanden een uitgebreide sortering
Manskleren, Schoenen, Hemden, Onder-
kleren, etc., tegen de voordeligste prijzen.

Onze Specialiteit: Pakken op maat gemaakt,
tegen billikste prijzen.

Telefoon 946.

Bus 811.

Geen Beter Geschenk
dan een fraaie

Schilderij, Ets of Gravure.

Pas ontvangen: Een grote kollektie Hollandse, Engelse en Noorse
ETSEN.

OLIEVERF SCHILDERIEN van Afrikaanse Artisten.

Prachtige Foto- en Schilderij Lijsten.

Breng een bezoek aan onze Kunst-Galerij.

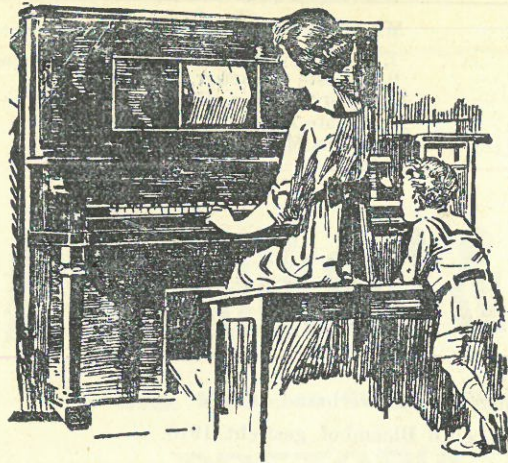
E. SCHWEIKERDT,

Kerkstraat Centraal, PRETORIA.

JULIE, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN. 1, Volle Maan, 10,41 v.m. 9, Laatste Kwartier, 7,6 v.m. 15, Nieuwe Maan, 10,25 n.m. 22, Eerste Kwartier, 9,20 n.m. 31, Volle Maan, 1,19 v.m.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
			Spoorweg- tijd.	
D	1		u.m.	u.m.
V	2		6 55	5 27
Z	3		6 55	5 28
Z	4		6 55	5 28
M	5		6 55	5 29
D	6		6 55	5 29
W	7	Johannes Huss verbrand, 1415.	6 55	5 29
D	8	Gemeente Bloemhof gesticht 1916.	6 54	5 30
V	9		6 54	5 30
Z	10	Calvijn geboren, 1509.	6 54	5 30
Z	11		6 54	5 31
M	12		6 54	5 31
D	13		6 54	5 31
W	14		6 53	5 32
D	15		6 53	5 32
V	16		6 53	5 33
Z	17		6 52	5 34
Z	18	Ds. van Warmelo te Heidelberg bevestigd, 1868.	6 52	5 34
M	19		6 52	5 34
D	20		6 52	5 34
W	21		6 52	5 35
D	22	Ds. van Warmelo te Schoemansdal bevestigd, 1864.	6 52	5 35
V	23	Dood van Gen. A. W. Pretorius, 1853.	6 52	5 35
Z	24		6 52	5 35
Z	25	Afscheid van Prof. Dr. P. J. Muller van de gemeente Pretoria, 1910.	6 51	5 36
M	26	Nieuwe Kerkeorde van A. L. de Mist ingevoerd, 1804.	6 50	5 37
D	27		6 49	5 38
W	28		6 48	5 39
D	29		6 48	5 39
V	30		6 47	5 40
Z	31		6 46	5 40

MUZIEKLIEFHEBBERS

moeten eraan denken, dat R. MULLER
over 9000

PIANOS, ORGELS, SPREEKMACHINES

en alle andere Muziekbenodigdheden in
zijn groot Pakhuis heeft; ook van het beste
hout gemaakte

HUISRAAD

Door mijn stelsel van gemakkelijke beta-
ling is U in staat om enig iets van de
hoogste waarde op zeer gemakkelijke ter-
men te verkrijgen en te gebruiken terwijl
U langzaam afbetaald.

*Geillustreerde Katalogus No. B9 wordt vrij gestuurd !
Schrijf vandaag erom !*

R. MÜLLER,

91—93 WATERKANTSTRAAT, KAAPSTAD.

Postbus 133.

Tel. Adres: "Rellum".

AUGUSTUS, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN. 7, Laatste Kwartier, 2,51 n.m. 14, Nieuwe Maan, 5,44 v.m. 21, Eerste Kwartier, 0,52 n.m. 29, Volle Maan, 3,3 n.m.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
			Spoorweg- tijd.	
Z	1		u.m. 6 46	u.m. 5 41
M	2		6 46	5 41
D	3	Ds. J. van Belkum bevestigd te Heidelberg, 1903.	6 45	5 42
W	4	Ds. D. H. van Broekhuizen bevestigd te Pretoria 1917.	6 44	5 43
D	5	Hoeksteenlegging van de Hervormde kerk te Witpoort, 1878.	6 43	5 43
V	6		6 43	5 43
Z	7		6 42	5 44
Z	8		6 41	5 44
M	9		6 41	5 44
D	10		6 40	5 45
W	11		6 39	5 45
D	12		6 38	5 46
V	13		6 37	5 47
Z	14		6 37	5 47
Z	15	Vertrek van Ds. van Warmelo uit Holland naar Z. Afrika, 1862.	6 36	5 48
M	16	Stichting der gemeente Vereeniging, 1913.	6 35	5 48
D	17		6 34	5 49
W	18		6 33	5 49
D	19		6 32	5 49
V	20		6 32	5 50
Z	21		6 31	5 50
Z	22		6 30	5 50
M	23	J. van Arckel, Eerste predikant in Kaapstad. 1616.	6 29	5 51
D	24	Bloedbad van St. Bartolomeus, 1572.	6 28	5 51
W	25		6 27	5 52
D	26		6 26	5 52
V	27		6 25	5 53
Z	28		6 24	5 53
Z	29		6 23	5 54
M	30		6 22	5 54
D	31		6 21	5 54

Nederlandsche Bank

voor Zuid-Afrika.

Maatschappelijk Kapitaal £750,000
Geplaatst en Gestort Kapitaal £240,000
Reservefonds £38,566

Hoofdkantoor: 389 Keizersgracht, Amsterdam, Holland.
Londen Kantoor: No. 2, Great Winchester Street, Entrance
 London Wall, E.C. 2.

Hoofdkantoor in Zuid-Afrika: Pretoria, Postbus 113.
 Hoofdbestuurder: H. C. JORISSEN.

Kantoren te: BETHLEHEM, BLOEMFONTEIN, BRITS,
 BRONKHORSTSPRUIT, DULLSTROOM, DURBAN,
 ERMELO, HARTEBEESTFONTEIN, via Klerksdorp, JOHAN-
 NESBURG, KAAPSTAD, PIETERSBURG, POTCHEF-
 STROOM, PREMIER MIJN, PRETORIA en WITBANK.

Ontvangt Deposito's voor vaste termijnen, opent Rekeningen Koe-
 rant en Spaarrekeningen, diskonteert Promessen, geeft voorschotten
 tegen sekuriteit, verstrekt Wissels en Kredietbrieven op alle plaatsen
 in Zuid-Afrika en voorname plaatsen der wereld, koopt en ontvangt
 Wissels ter Inkasso, bezorgt telegrafiese geldverzendingen en drijft
 algemene Bankbezigheid.

De Bank treedt in Zuid-Afrika op als Vertegenwoordiger der
PRETORIA HYPOTHEEK MAATSCHAPPIJ.

Opgericht 1889.

Leningen worden afgesloten te verband op gemakkelijke voorwaarden.

De ambtenaren der Bank zijn verplicht tot geheimhouding van alle
 zaken harer cliënten.

SEPTEMBER, 30 DAGEN.

Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
			opg.	ond.
		5, Laatste Kwartier, 9,5 n.m. 12, Nieuwe Maan, 2,52 n.m. 20, Eerste Kwartier, 6,55 v.m. 28, Volle Maan, 3,57 v.m.	Spoorweg- tijd.	
W	1		u.m. 6 20	u.m. 5 55
D	2	Prof. Hofmeyr overleden, 1909.	6 19	5 55
V	3		6 18	5 55
Z	4		6 17	5 56
Z	5		6 16	5 56
M	6		6 14	5 57
D	7		6 13	5 57
W	8	Ds. van Warmelo geboren, 1835.	6 12	5 57
D	9		6 11	5 58
V	10		6 10	5 58
Z	11		6 9	5 58
Z	12		6 8	5 59
M	13		6 7	5 59
D	14		6 6	5 59
W	15		6 5	6 0
D	16		6 4	6 0
V	17		6 3	6 1
Z	18		6 2	6 1
Z	19		6 0	6 2
M	20	Prof. J. Lion Cachet overleden, 1912. Eerste huweliksordinantie van A. L. de Mist afgekondigd, 1804.	5 59	6 2
D	21		5 58	6 3
W	22		5 58	6 3
D	23	Ds. P. W. Ennis bevestigd te Klerksdorp 1906.	5 57	6 4
V	24		5 55	6 4
Z	25		5 54	6 4
Z	26		5 53	6 4
M	27		5 52	6 5
D	28	Kerk te Witpoort ingewijd, 1912.	5 51	6 5
W	29		5 50	6 5
D	30	Ds. M. J. Goddefroy te Witfontein bevestigd, 1887.	5 49	6 6

J. LIEVAART,

Modern ingerichte Werktuigkundige Werkplaats.

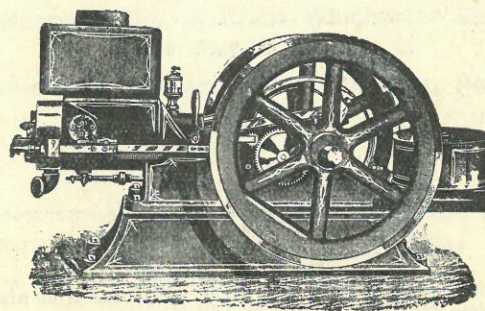
ADRES

37 Kerkstraat West, PRETORIA. Bus 902. Foon 630.

Beveelt zich aan voor reparaties aan alle mogelijke soorten van
Werktuigen en Machinerie.

SPECIALITEIT IN STOOMMACHINES EN DORSMACHINES

Stuurt bekwame Werkmensen door geheel Zuidafrika.

Legt aan alle soorten van Waterwerken voor Landbesproeiing en
huisgebruik op Plaatsen.

Maakt nieuwe en repareert Oude Ploegscharen. Voor nieuwe Scharen
zendt een oude voor model.

Alle soorten van Loodgieterswerk wordt gedaan; alsmede reparaties
van Stoven en Heetwater Ketels.

Voor nieuwe aanleg van Heetwater Systeem in huizen het goedkoopste
adres in Pretoria.

Indien U enige soort van technische moeilijkheid heeft, schrijft aan onder-
staand adres en U zult altijd goede raad en advies krijgen
tot uw eigen voordeel.

J. LIEVAART,

Postbus 902. 37 Kerkstraat West, Pretoria. Foon 630.

OKTOBER, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN. 5, Laatste Kwartier, 2,54 v.m. 12, Nieuwe Maan, 2,50 v.m. 20, Eerste Kwartier, 2,29 v.m. 27, Volle Maan, 4,9 n.m.	Zons	
Week.	Maand.		opg.—ond.	
			Spoorweg- tijd.	
			u.m.	m
V	1		5 48	6 6
Z	2		5 46	6 6
Z	3		5 45	6 7
M	4	Ds. A. J. Barger bevestigd te Middelburg.	5 44	6 8
D	5		5 43	6 8
W	6		5 42	6 9
D	7	Ouderling D. P. J. van Schalkwijk van Standerton overleden, 1911.	5 41	6 9
V	8		5 40	6 10
Z	9	Ds. Dirk van der Hoff te Potchefstroom overleden, 1881	5 39	6 10
Z	10	Ds. S. J. Strijdom bevestigd te Krugersdorp, 1914. Hoeksteen gelegd van de Hervormde Kerk te Pietersburg door Ds. M. J. Goddefroy, 1891.	5 38	6 11
M	11	De Hervormer Ulrich Zwingli gesneuveld, 1531.	5 37	6 11
D	12		5 36	6 12
W	13		5 35	6 13
D	14		5 34	6 14
V	15		5 33	6 14
Z	16		5 32	6 14
Z	17	Ds. S. Vermooten te Zeerust bevestigd 1915.	5 31	6 15
M	18	Eerste dienst der Hervormden in Lichtenburg, 1891.	5 30	6 15
D	19		5 29	6 16
W	20		5 28	6 16
D	21		5 28	6 16
V	22	Edikt van Nantes herroepen, 1685.	5 27	6 17
Z	23		5 26	6 18
Z	24		5 25	6 18
M	25		5 24	6 19
D	26		5 23	6 19
W	27		5 23	6 20
D	28		5 22	6 20
V	29		5 21	6 21
Z	30	Ds. J. J. Prinsloo te Trichardsfontein ingezegend, 1909.	5 21	6 21
Z	31	Hervormingsdag. Samenkomst van Kom. N. Herv. kerk en N. Ger. kerk om te verenigen, 1882.	5 20	6 22

Het beste Adres voor:

TUIN EN :: ::

BLOEMZADEN.

Vruchtbomen, Rozen, en enige soort Planten.

Van der Wal & Reesse,
417, KERKSTRAAT, OOST,
PRETORIA.

Postbus 96.

Telefoon 186.

KAAPSE

Katdoorn Wortels

Een beproefd bloedzuiveringsmiddel; geneest Long- en Keeltering, Bronchitis, Influenza of Griep, Asthma en Kinkhoest en Maagkwalen en Zenuwzwakte en alle soorten ziekten die door vuil bloed ontstaan. Geeft eetlust en bevordert de spijsvertering. De prijs is 10/- voor 10 lbs. postvrij in de Unie.

Te krijgen van H. KRITZINGER, Snr., P.K. Misgund, Langkloof, Dist. Uniondale, K.P. Getuigschriften gratis te verkrijgen.

NOVEMBER, 30 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
		3, Laatste Kwartier, 9,35 v.m. 10, Nieuwe Maan, 6,5 n.m. 18, Eerste Kwartier, 10,13 n.m. 26, Volle Maan, 3,42 v.m.	Spoorweg-tijd.	
M	1	Eerste dienst der Hervormden in Krugersdorp, 1891. Theologiese School te Stellenbosch geopend, 1859.	u.m. 5 19	u.m. 6 23
D	2	Nederduits Hervormde Algemene Vergadering te Kaapstad geopend, 1824.	5 19	6 23
W	3		5 18	6 24
D	4		5 17	6 25
V	5	Naam van de Ned Hervormde kerk in de Kaap Kolonie, veranderd in Ned. Geref., 1842.	5 17	6 25
Z	6		5 16	6 26
Z	7		5 16	6 26
M	8		5 15	6 27
D	9		5 14	6 28
W	10	Martin Luther geboren, 1483.	5 14	6 29
D	11		5 13	6 29
V	12		5 13	6 30
Z	13	De Dortse Synode geopend, 1618.	5 12	6 31
Z	14		5 12	6 32
M	15	Gemeente Standerton gesticht, 1879.	5 11	6 33
D	16		5 10	6 34
W	17		5 10	6 34
D	18		5 10	6 35
V	19		5 9	6 36
Z	20		5 9	6 36
Z	21		5 9	6 37
M	22		5 9	6 37
D	23		5 9	6 38
W	24		5 9	6 39
D	25		5 8	6 40
V	26	Inwijding van de kerk te Memel, 1915.	5 8	6 41
Z	27		5 8	6 42
Z	28		5 8	6 43
M	29	Opening der Geref. Theologiese School te Burgersdorp, 1869.	5 8	6 44
D	30		5 8	6 45

STANDARD BANK

van Zuid-Afrika, Bpt.

Gevestigd 1862.

Bankiers voor het Goevernement van de Unie van Zuid Afrika in de Kaap Provinsie, voor het Imperiale Goevernement in Zuid Afrika, en voor de Administratie van Rhodesië.

Voltekend Kapitaal	£6,250,000
Gestort Kapitaal	£1,652,500
Reserve Fonds	£2,200,000

HOOFDKANTOOR IN AFRIKA --- KAAPSTAD.

Hoofdkantoor: 10, CLEMENTS LANE, LOMBARD STREET, LONDON, E.C.

West Eind Tak: 17 NORTHUMBERLAND AVENUE, W.C.2.

Algemene Bestuurder: Hector Mackenzie.

Plaatsvervangend Algemene Bestuurder: J. P. Gibson.

Assistent Algemene Bestuurders: { Noel Jennings.
John Jeffrey.

New York Agentschap: No. 68, WALL STREET.

Amsterdams Agentschap: 68, ROKIN.

Rotterdams Agentschap: 18, COOLSINGEL.

Over 300 Takken en Agentschappen

in de Unie van Zuid Afrika, Rhodesia, Nyasaland, Oost Afrika
Protektoraat, Uganda, Portugees Oost Afrika, Zuid
West Afrika Protektoraat, het bezette gebied bekend
als Duits Oost Afrika en de Belgiese Kongo.

De Bank heeft Agenten en Korrespondenten over geheel
Europa, Amerika, Kanada, Australië, Indië,
China, Japan en het Verre Oosten in 't algemeen.

De beampten der Bank zijn gehouden de transakties van cliënten
geheim te houden.

DECEMBER, 31 DAGEN.

Dag der	Week.	Maand	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
				opg.	ond.
			2, Laatste Kwartier, 6,29 n.m. 10, Nieuwe Maan, 0,4 n.m. 18, Eerste Kwartier, 4,40 n.m. 25, Volle Maan, 2,38 n.m.	Spoorweg- tijd.	
				u.m.	u.m.
W	1			5 8	6 45
D	2			5 8	6 45
V	3			5 8	6 45
Z	4		Ned. Geref. kerk in de Z. A. R. georganiseerd, 1866.	5 8	6 46
Z	5			5 9	6 47
M	6		Voortrekkersgeloofte, 1838.	5 9	6 48
D	7			5 9	6 49
W	8			5 9	6 50
D	9			5 10	6 51
V	10			5 10	6 52
Z	11			5 10	6 52
Z	12			5 10	6 52
M	13			5 11	6 53
D	14			5 11	6 53
W	15		Ds. C. W. du Toit afgetreden, 1918.	5 11	6 54
D	16		Dingaansdag, 1838.	5 11	6 54
V	17			5 12	6 55
Z	18		Inwijding van de kerk te Vereeniging, 1915.	5 12	6 56
Z	19			5 12	6 57
M	20			5 12	6 57
D	21			5 13	6 58
W	22			5 13	6 58
D	23			5 14	6 59
V	24			5 15	6 59
Z	25		Kerstdag.	5 15	6 59
Z	26			5 15	7 0
M	27			5 16	7 0
D	28		Prof. D. Postma overleden te Burgersdorp, 1890	5 17	7 1
W	29			5 18	7 1
D	30			5 19	7 1
V	31		Gemeente Heidelberg gesticht, 1865.	5 20	7 2

Afdelingen.

DIT zijn enkele der Afdelingen van de Millar Winkel, waar U kunt kopen tegen prijzen, welke waarschijnlijk aanmerkelijk lager zijn dan die, welke naderbij worden berekend:

Japonstoffen.
Kousen en Handschoenen.
Onderkleding, Korsetten.
Kanten en Linten.
Kinderjurken.
Kostuums, Bloeses.
Japonnen, Hoeden.
Toiletartikelen.
Poppen.

Millar's

Pretoria's Winkel voor Postbestellingen,
Postbus 354 - - PRETORIA.

Laat ons U elke maand Gratis een Modeblad sturen

EEN gratis publikatie, welke de nieuwste modes in japonnen, hoeden, enz. illustreert; beschrijft nieuwe materialen, huishoudlinnen, enz., en geeft de prijzen ervan; zal elke maand worden toegezonden zo U een postkaart of brief zendt aan Millar's, aldus:

"Stuur mij gratis de Modebladen in de Almanak aangeboden."

VOOR hen die te ver weg wonen om ons te bezoeken, hebben wij een Speciale Postbestellings-Afdeling. Stuur uw bestellingen of navragen aan ons, en zij zullen dezelfde prompte aandacht ontvangen, alsof U persoonlijk hier was.

Stuur dadelik uw naam en adres voor de gratis boeken.

POSTTARIEF.

BRIEVEN, NIEUWSBLADEN, DRUKWERK, ENZ.

NAAR	BRIEVEN.	POSTKAARTEN.	NIEUWSBLADEN.	DRUKWERK.
Transvaal, Kaap Provincie, O.V.S., Rhodesië, Bechuanaland en Mozambiek	1d. per 4 ons.	½d. per stuk.	½d. per 4 ons.	½d. per 2 ons.
Overzee (Britse Kolonies en Bezittingen) ook Australië	1d. "	1d. "	½d. per 2 ons.	½d. "
Vreemde Overzeese Landen	2½d. "	1d. "	½d. "	½d. "

pakketten Post naar Transvaal, K.P., O.V.S., en Natal (Z. A. Unie) 2d. voor 4 onzen of gedeelte daarvan 4d. voor 8 oz. Boven 8 oz. 6d. per pond of gedeelte daarvan.

" Prov. Mozambiek, 4d. voor 8 ons en 2d. voor elke 4 ons meer of part van 4 ons

" Rhodesië 1/6 per lb. of gedeelte van een lb.

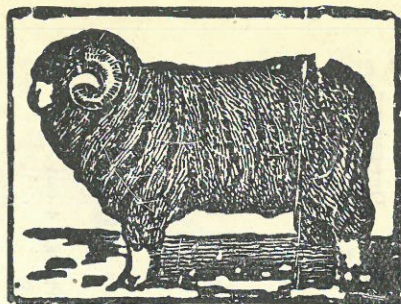
" Britse Landen overzee 9d. per lb. of gedeelte van een lb.

" andere Overzeese Landen verschillende tarieven. Informatie op Postkantoren verkrijgbaar;

" Bechuanaland Protectoraat 1/- per lb.

Registrale.—Brieven, enz. kunnen geregistreerd worden ad 4d. ekstra.

Handelsmerk.

“Bert Bowker's Geneesmiddel”

VOOR

HAARWORM IN SCHAPEN.

Het enige WARE GENEESMIDDEL dat “haarwormen” doodt,
en benadeelt de Schapen niet. Heden is het Schaap
“Koning” onder de dieren. Haalt uw hoeden af
voor de beste vriend der mens en wees goed
voor hem door hem

“BERT BOWKER'S GENEESMIDDEL” IN TE GEVEN.

Dit verzekert gezondheid, betere konditie, betere Wol, betere prijzen, om
niets te zeggen van uw balans in de Bank.

EEN SCHONE BEZIGHEIDS VOORSTELLING.—Een pond kost
2/6, genoegzaam om 96 Schapen in te geven, tegen 1/4d. per stuk. Twee
ingevingen die een 1/4d. kosten zullen een oude ooi vet maken in 6 weken.
Verkoopt haar tegen 18/- en koopt 7lb. Geneesmiddel, genoegzaam om
600 Schapen in te geven van gemengde ouderdom. Hetzelfde Genees-
middel, door dezelfde handen gemaakt, en gebruikt op miljoenen Schapen
gedurende de laatste 20 jaren. Het doorstond de beproeving en kan van-
daag gekocht worden tenspijte van oorlogsprijzen tegen de oude prijs
2/6 lb., van

M. W. GRADWELL,
WOODLANDS, P.K. CARLISLE BRIDGE,
of zijn Agenten.

KOMMISSIE.

Voor het verlenen van Postwissels wordt een
kommissie gevorderd berekend tegen 6d. voor elke £4
in de Z.A. Unie. Een 9d. voor elke £4 in de andere
Kolonies in Zuid Afrika. Een 1/- voor elke £4 in de
Overzeese Landen.

Postwissels kunnen per telegraaf worden verzon-
den in Zuid Afrika (Unie) tegen 1/- ekstra voor elke
£40.

Zuid Rhodesië 2/- voor £10.

Noord West Rhodesië 3/- voor £10.

Noord Rhodesië 5/- voor £10.

Portugees O. Afrika 6/6 voor £40.

Beira en Macquece 3/- voor £40.

Beira Spoorw. Station 3/- voor £40.

POSTORDERS.

6d.	1d.	11/-	3d.
1/-	1d.	11/6	3d.
1/6	1d.	12/-	3d.
2/-	1d.	12/6	3d.
2/6	1d.	13/-	3d.
3/-	1d.	13/6	3d.
3/6	1d.	14/-	3d.
4/-	1d.	14/6	3d.
4/6	1d.	15/-	3d.
5/-	1d.	15/6	3d.
5/6	2d.	16/-	3d.
6/-	2d.	16/6	3d.
6/6	2d.	17/-	3d.
7/-	2d.	17/6	3d.
7/6	2d.	18/-	3d.
8/-	2d.	18/6	3d.
8/6	2d.	19/-	3d.
9/-	2d.	19/6	3d.
9/6	2d.	20/-	3d.
10/-	2d.	20/6	3d.
10/6	2d.	21/-	3d.

Zelfde bedragen voor Britse Landen Overzee ver-
krijgbaar.

De Hollands-Afrikaanse Winkel

— VAN —

GEBRS. BISCHOFF

Eersteklas bezigheid.

Eersteklas goederen.

Eerlike bediening.

Billike prijzen.

GROTE NIEUWE VOORRADEN IN:

Bloeses, Rokken, Kostuums, Mantels, Hoeden, Bonten, Onderkleden,
Korsetten, Kousen, Schorten, Borduursel, Kant, Katoenen- en
Wollen Stoffen, Wollen Dekens, Lakens, Slopen, Spreien,
Handdoeken, Gordijnen, Huislinnen, Flanellet, enz. enz.

Een gediplo-neerd Kostuumnaaister en een eersteklas Modiste maken
het allernieuwste en fijnste naar uw eigen keuze.

Trouw-Uitzetten, Baby-kleren en Buitenorders staan onder
Ekspert kontrôle.

KOM ZELF OF SCHRIJF ONS.

Gebrs. BISCHOFF,

282-284 en 286 Marktstraat, PRETORIA.

Bus 936.

Telefoon 1203.

De volgende Postzegels zijn bij den Postdienst in
gebruik: $\frac{1}{2}$ d., 1d., 2d., $2\frac{1}{2}$ d., 3d., 4d., 6d., 1/-, 2/-,
2/6, 5/-, 10/-, 20/-.

Briefomslagen voor aangetekende stukken (Re-
gistraties), voorzien van een zegelafdruk van 4d. voor
het aantekeningsrecht, zijn verkrijgbaar tegen de
volgende prijzen.

Afmetingen.	Per dozijn.	Per stuk.
$4\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ " en $3\frac{1}{2} \times 6$ "	4/3	$4\frac{1}{2}$ d.
4" x 9"	4/3	$4\frac{1}{2}$ d.
6" x 11"	4/3	$4\frac{1}{2}$ d.

Gezegelde omslagen voor de verzending van
nieuwsbladen en drukwerk verkrijgbaar tegen navol-
gende prijzen:

Met $\frac{1}{2}$ d. postzegel: 9d. per doz. $\frac{3}{4}$ d. per stuk.

Met 1d. postzegel: 1/- per doz. 1d. per stuk.

Ongefrankeerde en onvoldoend gefrankeerde brie-
ven, enz., worden belast met een port ten bedrage van
tweemaal de ontbrekende som.

Voor verandering van bestemming van brieven,
enz., behalve pakketten (readresseering) wordt geen
afzonderlik port geëist.

Brieven bevattende munten, goud, juwelierswaren,
en in 't algemeen kostbaarheden moeten aangetekend
worden.

PRIVATE POSTZAKKEN.

Personen langs een postweg wonende, kunnen
gebruik maken van een private postzak, waarin hun
brieven, enz., van 't naaste postkantoor met de postkar
worden verzonden tegen huur van £1 per jaar. De
postzak moet door de persoon, die verlangt er van ge-
bruik te maken, zelf verschaft worden; deze kan van de
postdienst gekocht worden tegen betaling.

POSTWISSELS.

kunnen worden verkregen en uitbetaald. Het bedrag
van een Postwissel mag niet hoger zijn dan £40 en
geen onderdelen van 1d. mogen daarin voorkomen.

Vruchtboomen

Van 1/- en hoger volgens bestelde hoeveelheid.

VRACHTVRIJ AFGELEVERD

**bij uw naaste spoorwegstation op order van 50 bomen
of meer.**

Handelsmerk.

Voor Geïllustreerde Prijslijst in Engels of Hollands
inhoudende termen, voorwaarden en volle biezon-
derheden (postvrij), schrijf aan

H. E. V. Pickstone & Broeder, Bpt.

P.K. SIMONDIUM, Kaap Provincie.

INVULLING.

De invulling van den naam van den ontvanger en van 't kantoor van uitbetaling kan geschieden door den koper zelf. Op verzoek kan 't ook door de postmeester geschieden.

Postorders zijn slechts voor drie maanden geldig, na die tijd kan betaling plaats hebben tegen betaling van een nieuwe kommissie voor iedere volgende 3 maanden of gedeelte er van.

AANTEKENING VAN NUMMER.

Veiligheidshalve wordt het publiek aangeraden een aantekening te houden van de nummers van orders.

Telefoonverbinding met bijna alle dorpen in Transvaal.

Private Bussen (klein) 25/- per jaar.

Private Bussen (groot) 35/- per jaar.

Tweede jaar 20/- en 30/- per jaar.

Bij het lijden neemt God van U niet het Zijne, maar het Uwe.

* * *

Zalig zijn zij, die niets van mensen verwachten, zij zullen niet teleurgesteld worden.

* * *

Is de zondelast afgenomen, dan kan een mens met het restje van ander leed gemakkelijk klaar komen.

* * *

Die vriend'lik liegt, kweekt vrienden aan,
Die waarheid spreekt, heeft haast gedaan.

Koedoe Apotheek,

(Beperkt)

PRETORIUSSTRAAT,

Bus 259.

Telefoon 414.

PRETORIA.

BEKENDMAKING OMTRENT

Homeopatise ::

Medicijnen van

:: Marggraf ::

ZOLANG DE BEROEMDE HOMEOPATIESE MEDICIJNEN VAN MARGGRAF NOG NIET KUNNEN WORDEN INGEVOERD MAKEN WIJ DEZE TE PRETORIA VAN GEGARANDEERD ECHTE MOEDERTINKTUREN VAN MARGGRAF. WIJ MAKEN DEZE HOMEOPATIESE MEDICIJNEN NAUWKEURIG VOLGENS DEZELFDE METHODE ALS MARGGRAF EN KUNNEN DUS VOOR DE VOLLE WERKING ERVAN INSTAAN.

Korrels en Tinkturen, 1s. per bottel.

Nederduitsch Hervormde Kerk in Zuid-Afrika.

De Algemeene Vergadering der Nederduitsch Hervormde Kerk komt gewoonlijk alle drie jaren bijeen (Art. 11 der Wetten) en bestaat uit alle dienstdoende predikanten, en twee ouderlingen en een diaken, door elke gemeente afgevaardigd (Art. 8). Zij vergaderde laatste maal in Junie 1919.

De Commissie der Algemeene Kerkvergadering bestaat uit de volgende leden:

Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, sec. Ds. S. Vermooten; Ds. Jac. van Belkum, Scriba, sec. Ds. H. C. M. Fourie; Ds. H. D. van Broekhuisen, sec. P. W. Ennis; Ds. J. J. Kuhn, sec. Ds. S. J. Strydom; en de B.Br. C. J. Bodensteijn, sec. F. W. C. Buytendach, A. H. Koomans, sec. W. Opperman, G. J. Engelbrecht, sec. D. P. J. van Schalkwijk; H. C. van der Merwe, sec. J. P. Prinsloo; J. H. Vorster, sec. J. P. Prinsloo, en J. J. Prinsloo, sec. J. Duvenage.

Het adres van den Scriba der Algemeene Vergadering is Ds. Jac. van Belkum, Jacobstraat, Heidelberg Transvaal.

De Financieele Commissie voor de Algemeene Fondsen, tw. het Weduwenfonds, het Algemeene Fonds, het Kerkblad Fonds, het Almanak Fonds en het Zondagschoolfonds, Studentenfondsen, het Kweekschoolfonds, bestaat uit de leden Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, en J. J. Prinsloo, J. H. H. Jansen.

De Kassier is de heer H. J. L. Th. Roorda, postbus 444, Johannesburg. Aan hem moeten alle gelden voor alle fondsen gezonden worden.

Het Curatorium voor de Theologische School bestaat uit de volgende leden:

**ZIEK EN GEEN DOKTER,
GEEN RAAD WETEND
ZONDER MEDICIJNEN**

ARM

JARENLANG GESUKKEL

WERK ONMOGELIK

GEEN GELD VOOR DOKTER.

WAAROM NIET

De Hollandse Apotheek,

Bus 186, Marktplaats, Pretoria.

Medicijnen voor alle kwalen per post en spoor naar
alle plaatsen.

Eerste klas behandeling.

Het beste adres.

Brieven worden nauwkeurig beantwoord.

Orders dadelik uitgevoerd.

WEET:

Het adres van een goede Apotheek is veel waard voor iedereen die
buiten woont.

IS U AL BIJ ONS BEKEND?

Di. Jac. van Belkum, Voorzitter; L. E. Brandt, Scriba; P. W. Ennis, H. D. van Broekhuizen en de B.Br. A. D. W. Wolmarans, G. J. Engelbrecht, N. J. Campher, H. J. Visser, J. H. Vorster.

Professor van de Kweekschool is Dr. J. H. J. A. Greijvensteijn.

De algemeene Kerkvergadering van 1919 heeft nog de volgende Commissies benoemd:

Boeken Commissie: Di. J. J. Kuhn, S. Vermooten, L. E. Brandt, Jac. van Belkum, en Prof. Dr. J. H. Greyvensteijn.

Commissie van Waakzaamheid voor Lager Onderwijs: Ds. L. E. Brandt, Ds. S. Vermooten, Prof. Dr. J. H. Greyvensteijn, en de B.Br. L. L. Steen en J. H. Vorster.

Redactie "Hervormer": DDi. Jac. van Belkum, L. E. Brandt, en Prof. Dr. J. H. Greyvensteijn.

Administratie "Hervormer": DDi. L. E. Brandt, S. Vermooten, en Br. A. H. Koomans.

Zendings Commissie: DDi. Jac. van Belkum, H. C. M. Fourie, H. D. van Broekhuizen; B.Br. F. G. A. Wolmarans en P. D. J. van Schalkwijk.

Commissie tot bestrijding van Onzedelijkheid: Ds. L. E. Brandt, H. D. van Broekhuizen, S. Vermooten en Jac. van Belkum.

Van wege de Algemeene Vergadering worden uitgegeven:

I. Een jaarlijksche Almanak onder Redactie van Ds. Jac. van Belkum en Ds. P. W. Ennis; de prijs is 1- per exemplaar.

II. Een maandelijksch kerkblad, de Hervormer, onder Hoofdredactie van Di. Jac. van Belkum, L. E. Brandt en Dr. J. H. J. H. Greijvenstein; alle andere leeraars worden geacht ook bijdragen te zenden.

Alle stukken moeten gezonden worden aan Ds. Jac. van Belkum voor den 7e van elke maand. Het kost 7/6 per jaar vooruit te betalen.

"COCKSHUTT" GANGPLOEGEN

Iedere boer kent de "Columbia", "Canadian Wonder" en "Canadian Success" Ploegen—hun reputatie voor goed werk is algemeen! Zo goed als deze ploegen in 't verleden zijn geweest, zullen ze in de toekomst zelfs beter zijn, daar wij tans de

NIEUWE GEHEEL STALEN JUBILEUM-JAAR MODELLEN

verkopen. Dezelfde ploeg, doch van verbeterde konstruktie. Alle delen van smeedbaar ijzer zijn vervangen door delen van **gesmeed staal**. Deze welbekende ploegen hebben reeds lang bewezen dat zij buitengewoon sterk zijn; tans zullen zij het toppunt van kracht en duurzaamheid zijn.

Schrijf dadelik om een katalogus.

POSTBUS 916, DURBAN.

Tevens te: Pretoria, Johannesburg, Harrismith, Oostlonden en Maritzburg.

Vaste leges zijn te betalen:

Voor Doop, Lidmaten en Huwelijks certificaten...	2/6
Voor Registratie van Doop	5/-
Voor Registratie van Aanneming	7/6
Voor Huwelijksafkondiging	10/-
Voor Huwelijksbevestiging	10/-

N.B.—Indien een lid eener gemeente der Kerk trekt naar een andere gemeente wordt een attestatie door den Kerkeraad GRATIS op verzoek van het trekkende lid gezonden aan den Kerkeraad zijner nieuwe woonplaats.

De kerk is verdeeld in drie Ringen, t.w. de Noordelijke, de Oostelijke en de Westelijke Ring.

NOORDELIKE RING.

Gemeenten: Pretoria, Rustenburg, Zoutpansberg, Pietersburg, Waterberg, Middelburg, Lijdenburg, Erasmus, en Roosenekal.

Rings Commissie.—Voorzitter, Ds. A. Murray; Scriba, Ds. H. C. M. Fourie; Ouderling B.Br. J. H. Vorster, L. L. Steen, C. J. Joubert. (Geen secundi zijn benoemd.)

PRETORIA.—Predikant: Ds. H. D. van Broekhuizen. Consulent: Ds. H. C. M. Fourie.

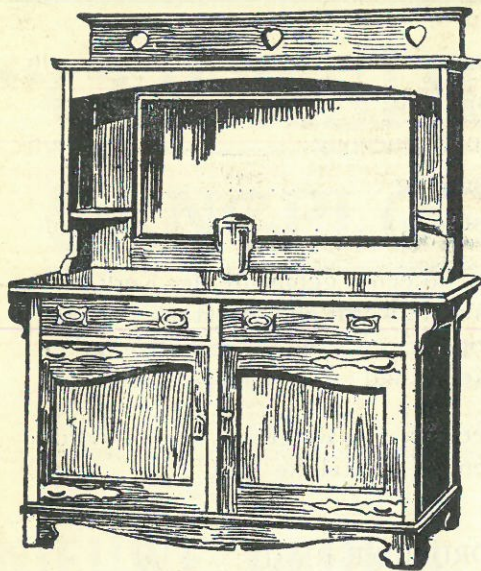
Ouderlingen: F. A. Smit, A. D. W. Wolmarans, M. J. v. d. Westhuizen, A. P. Burger, L. L. Steen, L. C. M. Wegerif, J. Overdiep, G. P. Horn, H. W. Crawford, A. P. Prinsloo, P. C. Prinsloo, J. B. Wolmarans, H. N. Ras, J. A. Duvenage, J. v. Zijl, A. Pretorius.

Diakenen: C. J. Strijdom, D. P. Bellingham; J. D. Reynecke, C. R. Brits, P. Jacobs, A. J. de Clerq, P. G. Roets, G. D. Kotzee, J. G. Bergenthuin, R. J. Minnaar, W. P. Viljoen, P. J. J. Moll, L. N. Robbertse, H. J. van Rensburg, Jan L. Steynberg, en H. Bronkhorst.

Koster: Per adres Scriba.

Orgelist: P. Westmaas.

Alle soorten Meubelen,
Eetkamer, Slaapkamer,
Zitkamer, Rooksalon,
Keuken—ik kan uw ge-
hele huis meubileren.

Meubileer uit uw Inkomsten

Gebruik Uw spaarpenningen niet—Gebruik mijn gemakkelijke afbetaling. Zie de schaal van betalingen hieronder.

Totaal	1ste deposito	Maandelijks Afbetaling
£20	£1 0 0	£1 0 0
25	1 15 0	1 5 0
30	2 0 0	1 10 0
40	3 0 0	2 0 0
50	4 0 0	2 10 0
60	5 0 0	2 15 0
70	6 0 0	3 0 0
80	7 0 0	3 10 0
90	8 0 0	3 15 0
100	9 0 0	4 0 0

¶ Prijs sluit in spoorvracht naar enig Station in de Unie.

¶ Geen kosten voor verpakken en geen rente.

¶ Ik specialiseer ook in Orgels, Piano's, Gramafoons en Naaimachines.

¶ Vraag dadelik grote geïllustreerde Prijslijst.

¶ Koop van de fabrikant.

FRANZ MOELLER

OOST LONDEN.

Postbus 108.

Leveransier voor de Publieke Dienst.

Scriba van den Kerkeraad: H. Engelmohr, 274, Kotzéstr.

Kassier: H. Engelmohr.

Zielen 2675, Lidmaten 972, Aangenomen 37, Gedoopten 93, Vertrokken met Attestaties 16, Ingekomen met Attestaties 36, Gehuwd 16 paren.

RUSTENBURG.—Predikant: Ds. A. Murray.
Consulent: Ds. H. van Broekhuizen.

Ouderlingen: J. L. Otto, H. J. Putter, H. P. J. de Beer, J. S. Esterhuysen, J. C. Barnard, A. W. J. van Rensburg, Jan v. d. Westhuizen, Kasper van Zijl.

Diakenen: J. J. Robbetse, J. L. Otto, P. S. J. van Rensburg, G. P. de Beer, C. R. Nolte, P. H. Coetzee, M. C. Barnard, J. J. Steenekamp.

Koster: J. J. v. d. Merwe.

Orgelist: H. van Noorden.

Scriba van den Kerkeraad: Predikant.

Kassier: H. van Noorden.

Zielen 2200, Lidmaten 820, Aangenomen 40, Gedoopten 122, Vertrokken met Attestaties 6, Ingekomen met Attestaties 9, Gehuwd 16 paren.

ZOUTPANSBERG (Messina).—Predikant:
Consulent: Ds. H. Fourie.

Ouderlingen: C. J. Koen, J. J. Esterhuizen.

Diakenen: G. van Staden, G. Knoetze.

Koster: G. Knoetze.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: J. J. Robbetze.

Kassier: J. J. Robbetze.

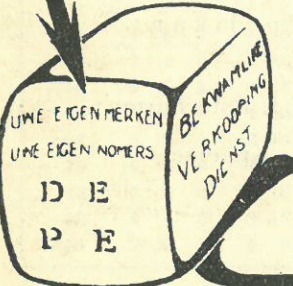
Zielen 162, Lidmaten 74, Aangenomen 2, Gedoopten 8, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd 1 paar.

WOL BOKWOL
HUIDEN
VELLEN EN
VOGELSTRUIS VEREN

Zend uw
Wol, Bokwol, Huiden en Vellen
ter verkoop aan
Dunell, Ebden & Co.
WOLAGENTEN,
 Postbus 92 **PORT ELIZABETH.** TELEGRAM ADRES: "Dunebden."

en *U kunt zeker zijn van*
 de HOOGSTE Prijzen.
 de LAAGSTE Onkosten.
 de BESTE Behandeling.
 de VLUGSTE Afrekening.
 en van Algeheele Bevrediging.
 Schrijf voor **MARKTBERICHTEN.**
 voor dat *U uw Wol elders sendt.*
 Referentie
NATIONALE BANK VAN Z.A. BPKT.
(Gevestigd sinds 1847.)

MIDDELBURG.—Predikant: Ds. A. J. Barger.
 Consulent: Ds. H. C. M. Fourie.

Ouderlingen: J. H. N. Visagie, J. H. Vorster,
 J. C. Muller, H. D. Pretorius, J. H. Erasmus, B. D. Bier-
 man, P. R. Botha, N. J. Muller, P. J. de Vos.

Diakenen: J. J. van der Merwe, B. J. Prinsloo,
 P. C. Bezuidenhout, A. C. Oosthuizen, J. P. Steyn, J. L.
 Meijer, M. M. Bezuidenhout, H. W. Ras, D. M. J. van
 Nieuwenhuizen.

Koster: M. A. P. Goss.

Orgelist: B. J. von Pritzelwitz van der Horst.

Scriba van den Kerkeraad: B. J. von Pritzelwitz van
 der Horst, Bus 13.

Kassier: J. H. Allaart, Bus 16.

Zielen 1200, Lidmaten 600, Aangenomen 20, Ge-
 doopten 84, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen
 met Attestaties 17, Gehuwd — paren.

LIJDENBURG.—Gesticht 1887. Predikant:
 Consulent: Ds. A. Murray.

Ouderlingen: H. Hofland, C. J. J. Joubert, J. H.
 Viljoen, H. Ahlers, W. A. Oosthuijzen, C. A. P. Grobler,
 A. B. Wolmarans.

Diakenen: T. F. Klopper, J. H. H. Janson, D. J.
 Muller, J. M. A. Geldenhuis, J. M. Steijn, M. S. Grobler.

Koster: W. J. de Wet.

Orgelist: Mevr. J. H. H. Janson.

Scriba van den Kerkeraad: H. Hofland.

Kassier: J. H. H. Janson.

Zielen 585, Lidmaten 306, Aangenomen 2, Gedoo-
 ter 24, Vertrokken met Attestaties 2, Ingekomen met
 Attestaties 13, Gehuwd 1 paar.

ERASMUS.—Predikant: Ds. H. C. M. Fourie.
 Consulent: Ds. A. Murray.

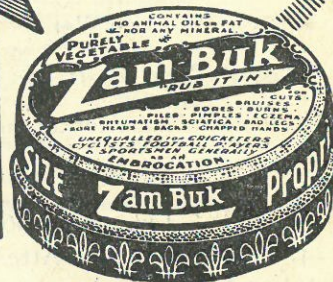

Zuid Afrika's Beroemdste HUID-GENEZER

ZAM-BUK is weergaloos als een geneesmiddel voor eczeem of jeukende huid-uitslag, ringworm, zweren op 't hoofd, etterzweren, vergiftigde wonden, aambeien, brandwonden en blaren, en andere ongevallen die dagelijks voorkomen. Het doet er niet toe hoe hardnekkig de wond of zweer ook is, Zam-Buk stilt altijd de pijn en ontsteking, zuivert het vlees en doet nieuwe gezonde huid groeien.

Het wonderlike sukses van Zam-Buk is toe te schrijven aan de volmaakte zuiverheid, de ongeëvenaarde plantaardige oorsprong en de wetenschappelijke samenstelling van dit middel. In Zam-Buk bevinden zich in 't geheel geen dierlijke vetsoorten die de verdiensten van gewone zalven wegnemen, maar alleen de zuiverste plantaardige ekstrakten.

Geen huis in Zuid Afrika behoort te vinden te zijn waarin Zam-Buk ontbreekt.

Pas op voor Nutteioos Namaaksel!

PIETERSBURG.—Predikant:
Consulent: Ds. H. D. van Broekhuizen.

Ouderlingen: J. J. Mijnhardt, P. J. Roets, G. P. Botha, D. F. Jacobs, P. J. Dreijer, A. J. M. v. Tonder, J. D. Venter, J. M. v. Schalkwijk, A. P. Botha, A. J. Smit.

Diakenen: J. L. P. Botha, C. P. J. Pienaar, G. J. Buitendag, D. H. Grobler, N. C. Venter, P. S. Snijman, J. J. Moolman, P. J. H. Venter, G. R. J. Strijdom, F. H. Geijser, F. J. Nel.

Koster: H. L. Botha.

Orgelist: M. E. Jorissen.

Scriba van den Kerkeraad: P. S. Snijman.

Kassier: P. S. Snijman.

Zielen 1000, Lidmaten 250, Aangenomen 14, Gedoopten 48, Vertrokken met Attestaties 14, Ingekomen met Attestaties 11, Gehuwd 4 paren.

WATERBERG.—Predikant: Ds. P. van Drimmelen. Consulent: Ds. H. D. van Broekhuizen.

Ouderlingen: H. J. Geyser, L. C. v. d. Merwe, J. A. v. Staden, L. P. v. d. Merwe, H. Willemse, J. Joubert, N. H. van Heerden, P. A. v. d. Walt, J. C. Viljoen, J. G. Duvenage.

Diakenen: J. J. H. Engelbrecht, J. zn., H. J. v. Heerden, J. J. H. Engelbrecht, A. zoon, J. J. H. Engelbrecht, D. zn., F. P. Nel, C. W. H. Boshof, J. G. M. Benade, P. F. v. Staden, S. P. Viljoen, M. Faber.

Koster: A. J. J. Botes.

Orgelist: Mej. Burger.

Scriba van den Kerkeraad: H. Willemse, p. 24 Rivier, via Nijlstream.

Kassier: J. Liemsen.

Zielen 1100, Lidmaten 639, Aangenomen 10, Gedoopten 61, Vertrokken met Attestaties 3, Ingekomen met Attestaties 15, Gehuwd 0 paren.

Dit is uw Naaimachine

DE MACHINE, WAARAAN U ALTIJD GEDACHT HEBT,
ALS UW BESTE KEUZE.

WERKT VIERMAAL ZO VLUG, VEEL EENVOUDIGER EN
GEMAKKELIKER DAN EEN HANDMACHINE.

WANNEER GESLOTEN IS HIJ EEN MOOI MEUBELSTUK,
DAT ELKE KAMER VERSIEREN ZAL.

EEN VOLLEDIG STEL BIJBEHOREN VOOR PLOOIEN,
OPNAAISELS, ZOMEN, BINDEN, SPREI-STIKKEN ENZ.
WORDT BIJ ELKE MACHINE GEGEVEN.

ZO U LIEVER EEN HANDMACHINE HEEFT, WEET U DAT
DE **SINGER** DE BESTE IS, DIE ER BESTAAT. WIJ ZUL-
LEN U BETALEN VOOR UW OUDE MACHINE.

Postbus 952, PRETORIA.

Postbus 736, JOHANNESBURG.

en in alle steden van Zuidafrika.

Ouderlingen: N. M. Prinsloo, J. P. Prinsloo, B. P. Coertse, P. T. Vermaak, J. J. Prinsloo, N. M. Viljoen, P. F. Prinsloo, P. R. Prinsloo, J. J. Booyse, H. Roos, S. P. v. Staden, J. G. Duvenage, G. C. T. Nel.

Diakenen: N. M. Prinsloo, J. J. Vermaak, J. J. Prinsloo, H. J. Oberholster, C. Joubert, A. C. Greyling, J. J. Botha, P. C. Breytenbach, J. P. Nel, A. v. Jaarsveld, H. A. Roets, J. J. v. Staden, L. Swanepoel.

Koster: T. G. J. v. Rensenburg.

Orgelist: Mevr. Ds. Fourie.

Scriba van den Kerkeraad: J. J. Prinsloo, P. K. Erasmus, Bus 1.

Kassier: J. W. Gehle.

Zielen 2234, Lidmaten 905, Aangenomen 33, Gedoopten 90, Vertrokken met Attestaties 16, Ingekomen met Attestaties 16, Gehuwd 31 paren.

ROOSSENEKAL.—Gesticht 1919. Predikant: Vakant. Consulent: Ds. H. C. M. Fourie.

Ouderlingen: A. J. Willemse, P. H. Ferreira, F. A. Maré, C. J. Strijdom, P. B. Coetzer, M. B. Brits, P. J. Nieman.

Diakenen: W. J. Botha, W. J. Nieman, L. M. Ferreira, Louw Botha, Lukas Botha, P. J. Steenkamp, P. H. Lindeque.

Koster: P. J. Jacobs.

Orgelist: Geen.

Scriba van den Kerkeraad: A. J. Willemse.

Kassier: A. J. Willemse.

Zielen —, Lidmaten 400, Aangenomen 24, Gedoopten 41, Vertrokken met Attestaties 2, Ingekomen met Attestaties 4, Gehuwd 0 paren.

EEN GOEDE OOGST

hangt grotelijks af van weersgesteldheid, tenzij de landen niet onder besproeiing zijn, doch Moderne Plaatsgereedschappen helpen zekerlik tot verkrijging van grotere en betere oogsten, en bovendien vergemakkeliken zij het werk, vandaar wordt een groter profijt gemaakt. Wij bieden een complete reeks betrouwbare werktuigen aan, waaronder elk een nodig om het zaadbed gereed te maken, te planten, te schoffelen, en de oogst binnen te halen.

Malcomess' Modern Plaatsgereedschap

Ploegen:

"Little Chief" lichte 2-voor-ploeg, "Canadian Chief" medium gewicht 2-voor-ploeg, "Big Chief" 2- en 3-voor-ploeg, "South African Chief" Schotelploeg, 2-, 3- en 4-voor, "Flying Dutchman" 2- en 3-voor-ploeg, "Famous" en "Blue Bird" enkelvoor ploegen.

Kultivators:

Zig-Zag Eggen, Schoteleggen, alle maten, met of zonder uitgesneden schotels, Puntige Tandeggen, Mielieschoffelploegen, in verschillende grootten, met schoffels of schotels.

Planters:

"Planters Friend" 1-Rij Mielieplanter, "Champion" 2- en 3-rij Mielieplanter, "Monitor" Dubbelschijf Zaadboren, verschillende grootten, 1- en 2-Rij Katoenplanters.

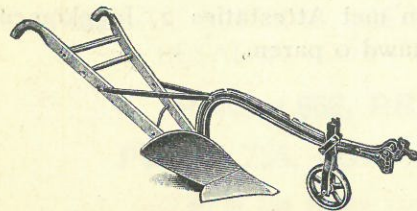
Oogst-Machinerie:

Maaiers voor een en twee paarden Oogsters, Zelfbinders, Hooiharken, Op- en Afladers, enz.

Besproeiing:

"Samson" Dubbeltandrad Windmolen, Cylinders, Pompen, Onderdelen, Handpompen, enz.

MALCOMESS' & CO., BEPT.

**OOST LONDEN en
DURBAN.**

Vraag Katalogus.

NOORDELIKE RING.

	Lidmaten.	Aangenomen.	Gedoopten.	Gehuwde paren.
Pretoria	972	37	93	16
Rustenburg	820	40	122	16
Zoutpansberg	290	25	20	1
Pietersburg	250	14	48	4
Waterberg	639	10	61	—
Middelburg	600	20	84	—
Lijdenburg	306	2	24	1
Erasmus	965	33	90	31
Roosenekal	400	24	41	—
	5242	205	583	71
	11792			

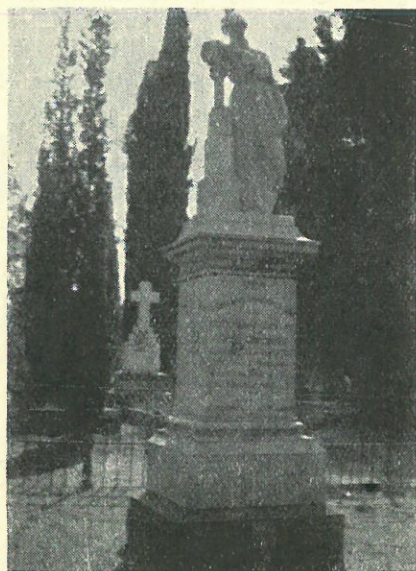

Photo van het grafteeken van Ds. N. J. van Warmelo, op de begraafplaats te Heidelberg, opgericht door de familie.

Photo mej. E. Wormser.

OOSTELIJKE RING.

Gemeenten: Heidelberg, Krugersdorp, Johannesburg, Trichardts, Standerton, Bethal, Ermelo, Volksrust, Vrede, Oost-Rand, Heilbron, Utrecht, Vereeniging, Memel, Piet Retief, Eendracht.

Rings Commissie: Voorzitter: Ds. Jac. van Belkum, sec. Ds. J. J. Prinsloo, Scriba, Ds. L. E. Brandt, sec. Ds. A. J. Barger. Ouderlingen: B.Br. P. L. Moolman, sec. J. B. Lindeque, F. G. A. Wolmarans, sec. J. P. Prinsloo, M. J. L. Grobler, sec. J. G. H. Pretorius.

HEIDELBERG.—Gesticht 1865. Predikant: Ds. Jac. van Belkum. Consulente: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: A. J. Botha, D. J. Strijdom, D. J. Strijdom, J. S. Smit, I. B. Bierman, P. D. Bekker, B. P. de Beer, N. H. Jacobs, W. J. Pretorius, L. J. Labuschagne, M. N. Janse van Nieuwenhuijs, B. J. Smit, G. C. Grové.

Diakenen: L. E. Bongers, P. I. van Zijl, O. A. Strijdom, J. H. van der Westhuijzen, A. H. P. Marais, H. G. Brits, N. J. G. Jacobs, S. J. Jacobs, F. J. van der Westhuijzen, P. J. Brits, J. du Preez, R. J. C. Brits.

Koster: J. J. Bronkhorst.

Orgelist: L. E. Bongers.

Scriba van den Kerkeraad: L. E. Bongers, P.B. 96, Heidelberg, Tvl.

Kassier: L. E. Bongers.

Zielen 2000, Lidmaten 800, Aangenomen 28, Gedoopten 107, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd 10 paren.

KRUGERSDORP.—Gesticht 1891. Predikant: Ds. J. J. Prinsloo. Consulente: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: H. C. v. d. Merwe, G. P. Brits, S. J. Botha, H. J. van Staden, J. C. v. d. Berg, B. J. Vorster, H. J. le Roux, H. J. Cilliers, A. W. Heynecke, J. J. Lombard, C. C. A. Labuschagne, J. J. Human, L. A. Nel, O. Allers, J. A. Landman.

ROOK

EUREKA

TRANSVAAL
SIGARETTEN

6d.—per—20

L. TE GROEN, PRETORIA.

Voor het kopen van KLEREN voor de Jongens

GA NAAR

HAMILTON'S

Zij zijn specialiteiten in Jongens School Ultrusting en
Gymnastiek Kostuums voor de Meisjes.

ROBERT HAMILTON, BPT., PRETORIA.

Diakenen: H. C. v. d. Merwe, T. J. van Wijk, E. W. H. Pistorius, J. P. Nortje, A. W. Nortje, J. F. Bolton, C. C. Oosthuijze, M. J. v. d. Berg, P. Harmse, B. J. Harmse, G. M. Brits, M. F. Pretorius, P. Volschenk, A. W. van Wijk.

Koster: J. N. Lindeque.

Orgelist: Mevr. J. W. Riemersma.

Scriba van den Kerkeraad: D. H. Möller.

Kassier: D. H. Möller.

Zielen 1271, Lidmaten 690, Aangenomen 50, Gedoopten 127, Vertrokken met Attestaties 9, Ingekomen met Attestaties 20, Gehuwd 20 paren.

JOHANNESBURG.—Gesticht 1895. Predikant Ds. L. E. Brandt. Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: F. G. Bezuidenhout, P. J. Coetzee, N. J. Schutte, J. J. Heyneke, F. L. Tredoux, J. H. Lingenfelder, L. A. Breedts, S. J. Steyn, J. C. Brits, M. P. D. Everts, D. P. Bierman, M. P. G. Koen, J. W. McDermott, H. J. M. Matthysen, J. B. Lindeque, J. J. Smit, G. D. Ruthven.

Diakenen: J. J. L. Swart, A. D. Smit, S. J. Loots, I. S. van der Linden, I. M. Potgieter, H. L. J. van Vuuren, G. J. Oberholzer, N. S. Coetzee, W. Norval, J. J. G. Matthysen, A. J. du Plooy, J. P. Mare, G. A. F. Mulder.

Koster: S. J. Loots.

Orgelist: J. Pretorius.

Scriba van den Kerkeraad: Ds. L. E. Brandt.

Kassier: Ds. L. E. Brandt.

Zielen 2076, Lidmaten 884, Aangenomen 45, Gedoopten 157, Vertrokken met Attestaties 36, Ingekomen met Attestaties 77, Gehuwd 13 paren.

STANDERTON.—Predikant:

Consulent: Ds. Jac. van Belkum.

HENWOOD'S

PRETORIA.

Postbus 219.

Telefoon 71.

Hebben altijd in voorraad een grote verscheidenheid

DRAPERIEN. MANS- EN JONGENSKLEDING.

SCHOENEN EN LAARZEN.

MEUBELN EN MEUBILERINGSSTOFFEN.

PORSELEIN EN GLAS.

VERNIKKELDE WAREN.

BESTE KWALITEITEN. — LAAGSTE PRIJZEN.

KOPEN BIJ HENWOOD'S BETEKENT

TEVREDEN ZIJN.

Ouderlingen: F. G. Wolmarans, M. L. J. Grobler, B. J. de Lange, G. J. Engelbrecht, P. W. Labuschagne, J. C. Heyneke, P. C. J. Oberholzer.

Diakenen: J. G. Steyn, G. A. van Deventer, J. H. Pienaar, W. J. Engelbrecht, J. N. du Plessis, M. C. Stoop, W. A. S. Olivier.

Koster: A. Janse van Vuuren.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad:

Kassier: G. A. van Deventer.

Zielen 800, Lidmaten 408, Aangenomen 15, Gedoopten 27, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd — paren.

VOLKSRUST: Predikant:

Consulent: Ds. S. J. Strijdom.

Ouderlingen: H. G. Stoop, T. J. Muller, L. P. W. Nortje, J. A. A. Stoop, P. H. Kemp.

Diakenen: F. J. Delpont, D. G. B. Hattingh, J. R. L. Botha, S. J. Struwig, J. Crawford.

Koster: D. J. Struwig.

Orgelist: Mevr. S. Struwig.

Scriba van den Kerkeraad: H. G. Stoop.

Kassier: F. J. Delpont.

Zielen: 391, Lidmaten 203, Aangenomen 13, Gedoopten 11, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd — paren.

ERMELO (Afdeeling Ermelo).—Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

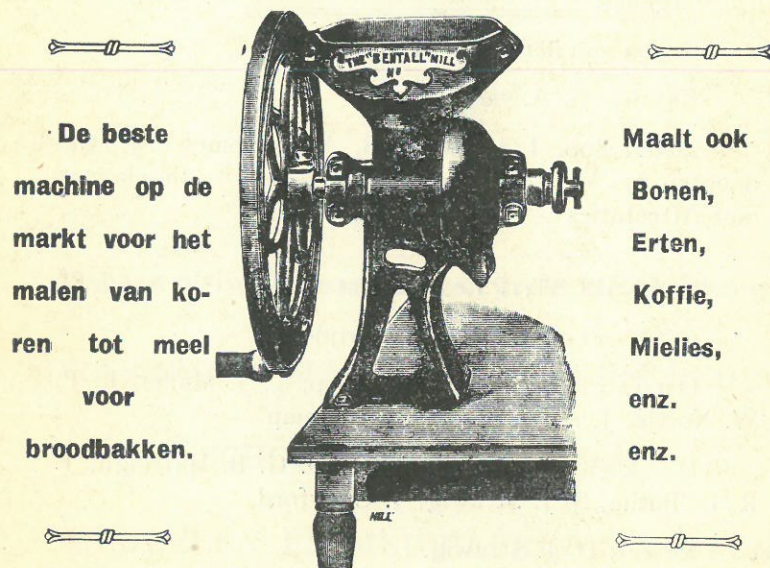
Ouderlingen: N. S. Grobler, F. G. Joubert, P. J. Labuschagne, F. G. Wolmarans.

Diakenen: L. J. van Rensburg, M. Buitendag, J. Reyneke, J. Els.

Little Nipper

MOLEN.

De beste
machine op de
markt voor het
malen van ko-
ren tot meel
voor
broodbakken.

Maalt ook
Bonen,
Erten,
Koffie,
Mielies,
enz.
enz.

AFGELEVERD AAN ENIG STATION BINNEN
DE UNIE, WANNEER HET GELD BIJ DE
ORDER GEZONDEN WORDT, VOOR £4.4.0.

Wm. Spilhaus & Co., Bpt.

KAAPSTAD.

Koster: J. Reyneke.

Orgelist: N. Wolmarans.

Scriba van den Kerkeraad: F. G. Wolmarans.

Kassier: F. G. Wolmarans.

Zielen 471, Lidmaten 192, Aangenomen 2, Gedoopten 13, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd 0 paren.

ERMELO (Afdeeling Chrissiesmeer). — Predikant: Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: E. E. Meyer, J. A. v. d. Linde, J. C. L. du Preez, L. M. Stoop.

Diakenen: C. W. F. Buitendag, G. J. Viljoen, S. W. J. Meyer, J. J. P. Muller.

Koster: J. M. Botha.

Orgelist: R. A. Buitendag.

Scriba van den Kerkeraad: J. A. Joubert, P.K. Carolina.

Kassier: J. A. Joubert.

Zielen 492, Lidmaten 195, Aangenomen 0, Gedoopten 17, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 9, Gehuwd 1 paar.

VREDE.—Gesticht 1904. Predikant: Consulent: Ds. Jac. van Belkum.

Ouderlingen: W. J. Botha, J. J. Strijdom.

Diakenen: J. J. Roelofse.

Koster:

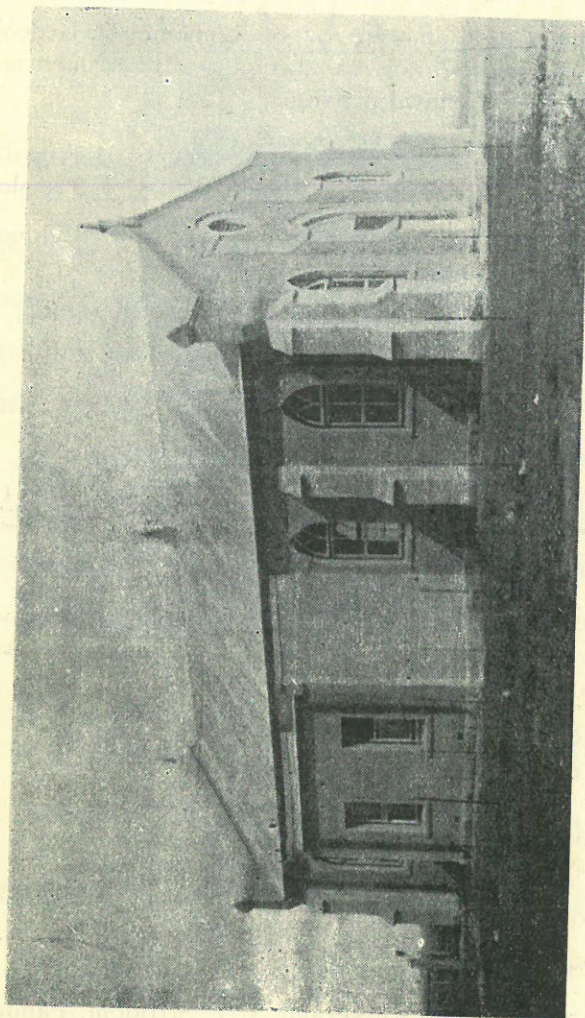
Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: J. J. Strijdom, Pandam, P.K. Ascent, O.Vrijstaat.

Kassier: J. J. Strijdom.

Zielen 42, Lidmaten 26, Aangenomen 5, Gedoopten 2, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd — paren.

Nieuwe kerk te Eendracht ingewijd 1919.

Photo Ds. A. J. Barger.

EENDRACHT.—Predikant:

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: J. P. Prinsloo, Jan J. Booysen, J. G. Duvenhage, D. S. Venter, P. A. Ras, C. P. Willemse, P. P. Roets.

Diakenen: P. J. L. Venter, H. J. Stone, E. Rachman, Ad. Roelofse, F. P. Vorster, H. L. Venter, J. D. Venter.

Koster: Piet van Wijk.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: D. J. Prinsloo, Vierfontein, P.K. Oogies.

Kassier: D. J. Prinsloo.

Zielen —, Lidmaten 363, Aangenomen 22, Gedoopten 44, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 7, Gehuwd 2 paren.

OOST-RAND.—Gesticht 1911. Predikant:

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: J. S. J. Labuschagne, R. A. P. de Beer, H. J. J. Viljoen, J. H. Smit, J. W. Germishuizen, H. M. Jacobs, J. P. Nell, J. T. J. Mare, J. J. Botha, J. C. Lehmann, B. J. Wolmarans, W. J. de Beer, J. H. Smit, J. H. Briel, J. F. Beytell, P. C. Potgieter.

Diakenen: J. F. Peens, J. G. le Roux, J. F. Greyling, A. J. Mouton, H. S. E. Jordaan, C. H. P. Venter, M. F. Trieloff, F. J. Ferreira, D. D. Roets, F. A. J. van der Westhuizen, T. J. Botha, J. C. du Plessis, Nieuwenhuis, L. W. Dreyer, S. J. Botha, J. J. Lindeque, A. M. van Belkum, J. M. van der Westhuijsen.

Koster: A. van Niekerk.

Orgelist: Mevr. A. de Beer.

Scriba van den Kerkeraad:

Kassier:

Zielen 1824, Lidmaten 793, Aangenomen 56; Gedoopten 133, Vertrokken met Attestaties 30, Ingekomen met Attestaties 161, Gehuwd 15 paren.

VOOR UW

WOL EN BOKHAAR

VERLANGT U:

**Vlugge Afrekening
Hoogste Prijzen
Prompte Aandacht**

Verzend dan aan

Malcomess & Ko., Bpt.

OOST LONDEN.

De langst gevestigde firma aan de grens,
die in geregelde kabel-verbinding is met
alle belangrijke Wolcentra der wereld en
U de meest vertrouwbare en laatste dien-
sten kunnen geven.

Wij kopen alle Vellen en Huiden.

dadelik tegen hoogste prijzen, zonder berekening
van kommissie.

EEN PROEF WORDT VERZOCHT.

HEILBRON.—Gesticht 1911. Predikant:
Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: M. C. Strijdom, W. A. du Toit,
J. J. van der Merwe, J. J. Breedt.

Diakenen: J. C. Opperman, J. H. Campher, Ab-
ram J. van Coller, N. M. Herbst.

Koster: W. G. Miller.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: W. A. Vergeer.

Kassier: W. A. Vergeer.

Zielen 260, Lidmaten 109, Aangenomen 1, Gedoopten 12, Vertrokken met Attestaties 1, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd — paren.

VEREENIGING.—Gesticht 1913. Predikant:

Consulent Ds. L. E. Brandt

Ouderlingen: L. R. G. Marx, S. H. J. Strijdom, T. P. Pretorius, J. J. H. Pretorius, M. P. J. Lindeue, S. I. W. Marx, J. F. Diedrehsen, A. M. van der Merwe, J. P. Badenhorst, J. P. Cronje, T. zn.

Diakenen: J. van der Westhuizen, C. J. Smith, D. S. van der Westhuizen, F. J. Pretorius, W. Lindeque, L. G. Dreyer, F. C. Jacobs, C. L. Fick, T. F. Cronje, J. C. van der Merwe.

Koster: A. W. Marx.

Orgelist: Mej. Betty Roets.

Scriba van den Kerkeraad: J. P. Cronje, T. zn., Weltevreden, Bus 13, Vereeniging.

Kassier: Ds. L. E. Brandt.

Zielen 1028, Lidmaten 464, Aangenomen 6, Gedoopten 34, Vertrokken met Attestaties 3, Ingekomen met Attestaties 3, Gehuwd 2 paren.

INWONERS VAN DE DISTRIKTEN PRETORIA-
RUSTENBURG-WATERBERG-PIETERSBURG
EN ZOUTPANSBERG.

Kom en Inspekteer onze Werkplaatsen

WIJ ZIJN AGENTEN VOOR

Ford-Autos,
Ford-Vrachtwagens,
Fordson-Trekkers.

HAAK'S GARAGE,

Haak & Zoon,

Bus 769.

Foon 562.

P R E T O R I A.

PIET RETIEF.—Predikant:
Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: A. C. de Klerk, T. B. van Rooijen.

Diakenen: M. J. Herbst, J. Potgieter.

Koster:

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: A. C. de Klerk.

Kassier: A. C. de Klerk.

Zielen 170, Lidmaten 70, Aangenomen 7, Gedoopten 9, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 4, Gehuwd — paren.

MEMEL.—Gesticht 1914. Predikant:
Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: P. L. Moolman, J. J. Uijs, L. F. Haasbroek.

Diakenen: H. J. Uijs, W. H. Brooks, G. J. Swart.

Orgelist: Mevr. H. J. J. Uijs.

Koster: W. W. Robinson.

Scriba van den Kerkeraad: P. L. Moolman, Sterkfontein, P.K. Memel.

Kassier: P. L. Moolman.

Zielen 148, Lidmaten 87, Aangenomen 6, Gedoopten 3, Vertrokken met Attestaties 13, Ingekomen met Attestaties 3, Gehuwd — paren.

UTRECHT.—Predikant:
Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: J. C. van Deventer, H. Grobler

Diakenen: W. du Plooi, P. N. Grobler.

Koster:

Orgelist:

De Universiteit van Stellenbosch

KANSELIER.

DE RAAD.

De HoogEerw. Prof. A. Moorrees, Vicekanselier.	De WelEd. Heer Prof. J. T. Morrison.
De WelEerw. Heer D. S. Botha.	De WelEd. Heer C. M. Neethling.
De WelEd. Heer Dr. G. G. Cillie.	De WelEd. Heer Dr. J. H. Neethling.
De WelEd. Heer P. D. Cluver.	De WelEd. Heer K. B. Quinan.
De WelEd. Heer W. B. de Villiers.	De WelEd. Heer F. M. W. Roberts.
De WelEd. Heer T. J. de Waal.	De WelEd. Heer Prof. J. J. Smith.
De WelEd. Heer Dr. D. F. Malan.	De WelEd. Heer J. G. van der Horst.
De WelEerw. Heer Ds. P. G. J. Meiring.	De WelEd. Heer H. S. van Zijl.
De HoogEd. Heer J. X. Merri-man.	
De WelEd. Heer A. F. Markotter.	

DE STAF.

P. van Braam, M.A., Litt. D., Professor in 't Latijn.
 C. S. Edgar, M.A., Professor in 't Grieks.
 J. Basson, M.A., Ph.D., Professor in de Klassieken.
 G. G. Cillie, M.A., Ph.D., Professor in de Opvoedkunde.
 D. A. A. Pauw, B.A., Professor in de Methodiek.
 R. Wilcocks, B.A., Ph.D. }
 N. J. Brummer, M.A., B.D. } Professoren in de Wijsbegeerte.
 H. C. Notcutt, B.A., Professor in 't Engels.
 W. A. Joubert, B.A., D.D., Professor in 't Nederlands.
 J. J. Smith, B.A., Professor in 't Afrikaans.
 W. Blommaert, Litt. D., Professor in de Geschiedenis.
 S. F. N. Gie, B.A., Ph.D., Professor in de Zuid-Afrikaanse Geschiedenis.
 A. H. MacKenzie, M.A. }
 A. B. Bartmann, M.A. } Professoren in de Wiskunde.
 W. E. Malherbe, B.A., B.Sc., Professor in de Natuurkunde.
 J. T. Morrison, M.A., B.Sc., Professor in de Toegepaste Wiskunde.
 B. de St. J. van der Riet, M.A., Ph.D., Professor in de Scheikunde.
 C. D. van der Merwe, B.A., Ph.D., Professor in de Scheikunde.
 D. F. du Toit, M.A., Ph.D., Professor in de Fysiese Scheikunde.
 E. J. Goddard, B.A., D.Sc., Professor in de Dierkunde.
 S. J. Shand, Ph.D., D.Sc., Professor in de Aardkunde.
 A. I. Perold, B.A., Ph.D., Professor in de Oenologie en Wijnbouw.
 J. H. Neethling, M.Sc., Professor in de Landbouw-Plantkunde.
 O. S. H. Reinecke, M.Sc., Professor in de Vruchteteelt.
 I. de V. Malherbe, B.A., Ph.D., Agerende Prof. in de Landbouw-Scheikunde.
 E. Cogan, B.A., Ph.D., Agerende Prof. in de Pathologie.
 E. H. Langenhorst, Oberlehrer (Bonn), Hoofd van de Afdeling Duits.
 J. L. M. Franken, M.A., Litt.D., Hoofd van de Afdeling Frans.
 Mej. A. V. Duthie, M.A., Hoofd van de Afdeling Plantkunde,
 en nog veertien Lektoren.

De Registrateur: D. J. ACKERMANN, B.A.

Men richtte alle brieven en aanvragen om informatie aan:

De Registrateur,
 De Universiteit,
 STELLENBOSCH.

Scriba van den Kerkeraad: Ds. J. J. Prinsloo.

Kassier: J. C. v. Deventer.

Zielen 73, Lidmaten 41, Aangenomen 3, Gedoopten 2, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 3, Gehuwd — paren.

BETHAL: Predikant:

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: J. A. Esterhuijzen, B. J. Prinsloo, P. J. Visage, J. C. M. Botha.

Diakenen: N. J. Grobler, P. S. Botes, F. Engelbrecht, D. Fourie.

Koster:

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: J. Hoogland, Bus 81, Bethal.

Kassier: J. Hoogland.

Zielen 279, Lidmaten 193, Aangenomen 7, Gedoopten 37, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd 1 paar.

TRICHARDTSFONTEIN.—Gesticht 1879. Predikant: Consulent: Ds. Jac. van Belkum.

Ouderlingen: D. P. J. van Schalkwijk, L. C. Bester, P. J. L. Venter, C. H. L. Booyesen, A. N. Steenkamp, W. A. van Schalkwijk.

Diakenen: C. J. van Schalkwijk, D. E. T. Steijn, M. N. J. Smit, J. P. H. Nagel, P. van den Berg, P. L. de Lange.

Koster: L. A. van Nieuwenhuijzen.

Orgelist.

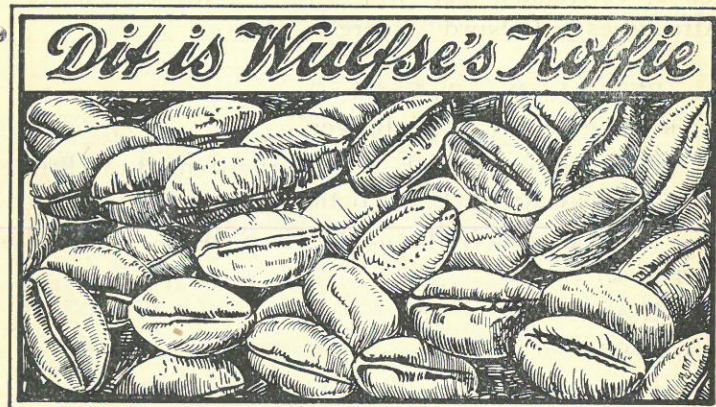
Scriba van den Kerkeraad: W. A. van Schalkwijk, Van Schalkwijksrust, P.K. Trichardts.

Kassier: D. E. T. Steijn, Rietkuil, P.K. Roodebank.

Zielen 500, Lidmaten 240, Aangenomen 16, Gedoopten 30, Vertrokken met Attestaties 12, Ingekomen met Attestaties 6, Gehuwd — paren.

Agent van "De Hervormer": W. A. van Schalkwijk.

**Henri
Hilhorst,
Constantia
Wijnhandel**

**Henri
Hilhorst,
Constantia
Wijnhandel**

Constantia Gebouwen, 266 Kerkstraat,

PRETORIA.

Postbus 484.

Telefoon 501.

HET BESTE ADRES VOOR KAAPSE WIJNEN EN
BRANDEWIJNEN.

Probeer onze **Nachtmaalwijn.**

Langberg Wijn
en
Constantia Brandewijn } Voor Zieken
en Herstellenden.

Vraag voor onze Prijslijsten met speciale prijzen van Wijnen en
Brandewijnen per gallon en per 5 gallon vaatje.

OOSTELIJKE RING.

	Zielen.	Lidmaten.	Aangenomen.	Gedoopten.	Gehuwde paren.
Heidelberg...	2000	800	28	107	10
Krugersdorp	1271	690	50	127	20
Johannesburg	2076	884	45	157	13
Standerton...	800	408	15	27	—
Bethal ...	679	193	7	37	1
Ermelo, Chrissiesmeer	492	195	0	17	—
Dorp ...	471	195	2	13	—
Volksrust ...	391	203	13	11	2
Vrede ...	42	26	5	2	—
Oost-Rand ...	1824	793	56	133	15
Heilbron ...	260	109	1	12	—
Utrecht ...	73	41	3	2	—
Vereeniging ...	1028	464	6	34	2
Memel ...	148	87	6	3	—
Piet Retief ...	170	70	7	9	—
Eendracht ...	—	363	22	44	2
Trichardsfontein ...	500	240	16	30	—
	11795	5752	292	765	65

Men kan geen bril proberen zoals men een pak kleren aanpast. De bril moet in overeenstemming gebracht worden met een ieder zijn oog door een bekwame gezichtkundige die zijn vak verstaat, juist zoals medisijnen worden gegeven voor een ziek lichaam door een knappe dokter.

Als gij goede ogen wilt hebben, en de gemakken die verbonden zijn aan een behoorlik uitgekozen bril, dan moet gij niet nalaten ons een bezoek te brengen, de eerste keer dat gij in Pretoria komt.

**Ons adres is: S. MEYERSON & COOPER,
Standard Apotheek, 222 ST. ANDRIESSTRAAT,
PRETORIA.**

Wonderbare Ontdekking gemaakt voor de 20ste Eeuw.

Gedeeltelijke Verlamming waar geen operatie gemaakt is, en vroeger door de meest geleerde en de Mediese Professie opgegeven was als totaal "Hopeloos en Onherstelbaar" kan nu met het "Grootste Sukse" behandeld worden zonder geneesmiddelen. Doet aanvraag voor sirkulaire aangaande bovengemelde gevallen.

Vallende Ziekte of Zenuwachtigheid van enige aard, Hysterie, Armoede van Bloed en vele andere gevallen, te veel om op te noemen, kunnen met de "Laatste Methode" en het Grootste Sukse geholpen en hersteld worden. Een prachtige Omloop van Bloed kan binnen een zeer korte tijd gegeven worden.

L. J. LE CLUS, Sr.,

Wetenschappelijke Masseur.

Parijs, Oranje Vrijstaat.

WESTELIJKE RING.

Gemeenten: Potchefstroom, Venterskroon, Klerksdorp, Makwassie, Lichtenburg, Marico, Ventersdorp, Wolmaransstad, Zwarttruggens, Beetsjoenaland, Bloemhof.

Rings Commissie: Voorzitter, Ds. P. W. Ennis, sec. Ds. J. J. Kuhn; Scriba, Ds. S. Vermooten, sec. Ds. P. J. Ebersohn. Ouderlingen B.Br. A. H. Koomans; sec. W. Opperman, Br. A. J. Els, sec. S. J. Joubert, A. H. Klazinga, sec. F. W. C. Breijtendach.

POTCHEFSTROOM.—Gesticht 1849. Predikant: Ds. S. Vermooten. Consulnt: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: A. H. Koomans, J. A. S. Malherbe, P. Roux, P. P. v. d. Berg, J. A. Broodriek, P. M. Wilmans, C. Fouché, T. F. J. Dreyer, J. C. v. d. Merwe, I. B. Joubert, L. Badenhorst, H. J. Dreyer, A. J. G. Oosthuizen, T. F. J. Steyn, C. J. du Preez, A. P. J. Bezuidenhout, P. N. Kruger, E. J. A. Grimbeek, J. H. Pienaar, G. N. v. d. Berg, H. R. Collins, T. Greyling.

Diakenen: G. J. Kok, J. C. Heyneke, W. L. Pretorius, J. L. du Preez, J. F. v. d. Merwe, A. L. Badenhorst, D. C. L. van Vuuren, N. J. Oosthuizen, J. P. Viljoen, J. Maartens, J. A. Botha, A. G. Retief, J. F. du Plessis, A. D. P. Pienaar, W. Fourie, Joh. Botha, B. J. Vermooten, Johs. Botha, P. Gouws, B. J. Retief, A. Espach, B. J. Marneweck.

Koster: A. W. van Wijk.

Orgelist: Mevr. P. van Blommenstein.

Scriba van den Kerkeraad: Ds. S. Vermooten.

Kassier: A. G. Retief.

Zielen 4000, Lidmaten 1564, Aangenomen 50, Gedoopten 140, Vertrokken met Attestaties 30, Ingekomen met Attestaties 24, Gehuwd 35 paren.

VENTERSKROON.—Predikant: Consulnt: Ds. P. W. Ennis.

YATES & Co.

BEPERKT.

(G. E. GURNEY, Bestuurder.)

ELEKTRIES- EN ALGEMEEN INGENIEURS.

212, KERKSTRAAT, — PRETORIA.

Telef. 459.

Postbus 8.

Nacht Telef. 37.

SPECIALE PRIJSOPGAVEN VOOR KOMPLETE
INSTALLATIES VOOR BUITEN.

ONDERHOUD VAN ALLE SOORTEN ELEK-
TRIESE INRICHTINGEN PER MAAND
OF JAAR.

MOTOREN OF DYNAMO'S OPNIEUW
GEWIKKELD.

KERKINSTALLATIES EN ELEKTRIESE
ORGELPOMPEN EEN SPECIALITEIT.

Ouderlingen: P. L. Janse van Vuren, J. P. Janse van Vuuren, G. H. Grobler, D.zn., J. P. Grobler, H. J. Colijn, C. Hattingh.

Diakenen: G. H. Grobler, G.zn., K. M. Janse van Vuuren, J. H. Koekemoer, P. A. Hattingh, J. H. C. Kok, C. H. Groenewald.

Koster: J. Geyer.

rgelist: Mevr. J. Barnard.

Scriba van den Kerkeraad: G. H. Grobler, D.zn.

Kassier: G. H. Grobler, D.zn.

Zielen 413, Lidmaten 171, Aangenomen 17, Gedoopten 31, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 3, Gehuwd — paren.

KLERKSDORP.—Predikant: Ds. P. W. Ennis.
Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: J. J. L. Terblanche, B. H. Swart, N. J. Campher, M. J. de Kock, J. P. Jooste, P. R. Kock, W. J. Nel, C. J. Spies, G. J. Pieterse, J. J. Pienaar, J. M. Janse van Rensburg, J. J. Janse van Rensburg.

Diakenen: J. J. Scholtz, P. F. Janse van Vuren, C. J. Visser, J. D. Nell, P. A. M. Swanepoel, G. Pieterse, A. W. Mijburgh, C. R. du Plessis, N. J. du Plooy, W. J. Coetzee, J. Rossouw, G. Swanepoel.

Koster: Louw Delport.

Orgelist: Mevr. M. Blom.

Scriba van den Kerkeraad: N. J. Campher.

Kassier: J. J. L. Terblanche.

Zielen 1577, Lidmaten 702, Aangenomen 28, Gedoopten 136, Vertrokken met Attestaties 8, Ingekomen met Attestaties 7, Gehuwd 7 paren.

MAKWASSIE.—Predikant: Ds. S. J. Strijdom.
Consulent:

Ouderlingen: W. Stoltz, W. Basson, S. du Toit, J. Claase, D. Fouche, T. Martins, J. van Rensburg.

Iets dat Waard is te
Eten:

“**ALL GOLD**”

JAM

Zuid-Afrikaanse Vruchten.

Zuid-Afrikaanse Suiker.

Gemaakt te Paarl K.P.

DOOR

H. JONES & CO.,

(Z.A.) Beperkt.

Diakenen: C. Fouche, D. Smit, W. Knoetze, V. Rensburg, Smit, J. van Rensburg, J. A. van Rensburg.

Koster: Mathijzen.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: A. L. Oosthuizen.

Kassier: A. L. Oosthuizen.

Zielen —, Lidmaten 500, Aangenomen 21, Gedoopten 56, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd 4 paren.

LICHTENBURG.—Gesticht 1891. Predikant: Ds. P. J. Ebersohn. Consulenti: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: A. H. Klazinga, C. J. Bodenstein, C. L. Dreyer, W. J. Otto, M. P. Basson, J. C. v. d. Merwe, D. J. Seymore, P. J. du Plessis, A. Oosthuizen, F. G. A. Wolmarans, C. L. Engelbrecht, J. G. v. Vuuren, J. F. du Toit, D. R. v. Vuuren, B. R. v. Vuuren.

Diakenen: T. F. J. Steyn, H. J. Steyn, P. Smit, H. J. v. Aarde, A. D. W. Wolmarans, H. A. Smit, M. J. Steinmann, W. J. C. v. Niekerk, J. N. v. d. Berg, P. S. Oosthuizen, J. J. Gouws, J. G. Steyn, C. J. Smit, W. J. Kamffer.

Koster: W. G. Gouws.

Orgelist: Mej. Mollie Bodenstein.

Scriba van den Kerkeraad: A. H. Klazinga.

Kassier: A. H. Klazinga.

Agent “Hervormer”: A. H. Klazinga.

Zielen 1489, Lidmaten 720, Aangenomen 44, Gedoopten 87, Vertrokken met Attestaties 11, Ingekomen met Attestaties 39, Gehuwd 16 paren.

MARICO.—Gesticht 1866. Predikant: Consulenti: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: J. Oosthuizen, M. M. J. Basson, M. Grobler, P. S. van den Berg, Johs. F. van

SPES BONA

KWEKERIJ

P.K. KUBUSIE STATION, K.P.

ROZEPLANTEN, grote voorraad sterke, goedgegroeide planten. Algemene lijst van 500 soorten, **17/6** per dozijn, postvrij. Mijn eigen selektie **15/-** per dozijn.

VRUCHTBOMEN, alle soorten in de beste verscheidenheide gezond en goed uitgegroeid. Bestel dadelik—vele soorten zijn gedurende dit seizoen zeer schaars bij alle kwekerijen.

TAAIE SIERBOMEN, een grote verscheidenheid van taaie bloemstruiken, 12 soorten. Mijn selektie—voor **12/-** postvrij.

De kwaliteit van mijn bomen en planten is welbekend over geheel Zuidafrika voor de laatste 16 jaren.

Katalogus gratis op aanvraag.

Noteer het adres.

E. PAETZOLD

Spes Bona Kwekerij,
P.K. KUBUSIE, K.P.

Staden, D. J. J. Breytenbach, P. J. J. Basson, F. J. Naude, J. C. Coetzee, G. L. Roos, S. J. Joubert, R. Fourie, J. H. Timmerman, J. H. Fouché.

Diakenen: A. D. Swart, W. Coetzee, L. J. Erasmus, A. Swanepoel, B. J. Klaassen, P. J. Erasmus, A. G. Oberholzer, S. P. Naudé, F. v. d. Merwe, Johs. F. van Staden, J. P. Meijer, M. Prinsloo, G. van Rooijen, S. du Plessis.

Koster: P. H. Marais.

Orgelist: J. J. Joubert, A. zn.

Scriba van den Kerkeraad: J. H. Timmerman, P.K. Groot Marico.

Kassier: J. H. Timmerman.

Zielen 2560, Lidmaten 1153, Aangenomen 24, Gedoopten 104, Vertrokken met Attestaties 18, Ingekomen met Attestaties 16, Gehuwd 2 paren.

VENTERSDORP.—Predikant:
Consulent: S. Vermooten.

Ouderlingen: J. G. v. d. Berg, H. J. Visser, R. A. Buitendag, Gert. Thompson, J. N. M. Pretorius, F. W. C. Buitendag, K. N. de Kock, J. C. Esterhuizen, Jan Swart.

Diakenen: S. H. Coetzee, A. W. Swanepoel, R. J. Coertze, D. G. O'Kelly, H. F. Joubert, F. W. Wolmarans, H. C. Visser, H. J. Scheffer, C. J. de Jager

Koster: D. G. O'Kelly.

Orgelist: Mej. Swanepoel.

Scriba van den Kerkeraad: F. W. C. Buitendag, Rietvlei, P.K. Reismierbult.

Kassier: H. F. Joubert, Kaallaagte, P.K. Koster.

Zielen 1290, Lidmaten 570, Aangenomen 8, Gedoopten 89, Vertrokken met Attestaties 8, Ingekomen met Attestaties 20, Gehuwd 7 paren.

WOLMARANSSTAD. — Gesticht 1891. Predikant:
Consulent: P. W. Ennis.

DE STANDARD

LEVENSVZERZEKERING

:: MAATSCHAPPIJ ::

Opgericht 1825.

Ingelijfd in 1910.

Fondsen bijna 14 Miljoen Pond.

Prospektus in 't Hollands.

Polissen in 't Hollands.

Korrespondentie in 't Hollands.

Hoofdkantoor voor Zuid-Afrika:

JOHANNESBURG (Winchester House).

Foon 1926. — P. Bus 5535.

Sekretaris: Mnr. E. S. KIMBER.

Vertegenwoordiger voor Pretoria en Ermelo Distrikt:

Mnr. J. N. ROTHCHILD.

Ouderlingen: P. P. Steyn, G. P. Rossouw, G. P. Jansen v. Vuuren, A. J. v. d. Westhuizen, G. S. Rossouw, D. C. J. Bloem.

Diakenen: H. J. Leroux, J. P. Koekemoer, J. H. Steyn, F. Erasmus, D. D. v. d. Westhuisen, B. J. Badenhorst.

Koster: B. C. Lottering.

Orgelist: Mej. J. S. Steyn.

Scriba van den Kerkeraad: J. H. Steyn.

Kassier: J. P. Koekemoer.

Zielen 573, Lidmaten 313, Aangenomen 16, Gedoopten 48, Vertrokken met Attestaties 14, Ingekomen met Attestaties 13, Gehuwd 3 paren.

ZWARTRUGGENS. — Predikant: Ds. J. J. Kuhn. Consulent: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: P. van Staden (Hollander), P. van Staden (Jehu), F. J. Naudé (F.zoon), A. Oberholzer, J. Pienaar, A. Els, Joh. van Tonder, J. Joubert, Jan Schoeman, A. van Jaarsveld, D. van Wijk.

Diakenen: H. Geijer, F. J. Naudé (J.zoon), D. Coetsee (D.zoon), N. M. Breedt, P. Pelzer, A. McDonald, J. Jacobs, J. Schoeman, G. van Jaarsveld, F. Botha.

Scriba: J. H. Joubert, P.K. Brakkloof, via Rustenburg.

Kassier: A. J. Els, P.K. Lindleyspoort, via Zwart-ruggens.

Koster: Jan du Toit, Zwart-ruggens.

Zielen 1500, Ledental 600, Aangenomen 25, Gedoopt 77, Gehuwd 11 paren, Aangesloten 20, Vertrokken en gestorven 15.

Bloemhof.—Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: W. J. L. Opperman, D. J. Bezuidenhout, T. E. Kleynhans.

SAMMEL BROS.

BEPERKT.

OOST LONDEN.

Alleen Verkopers van Wol

Behandeling van Scheersels
een Specialiteit.

Ruime Geldelijke Voorschotten op WOL en BOKHAAR.

De Laatste Kabeladviezen steeds ter hand.

RUIME en GOEDVERLICHTE
WINKELS.

Wij behanden HUIDEN en VELLLEN Zonder Onkosten.

Tel. Adres: "Sammelonia".

Bankreferenties: Nationale Bank van Z. Afrika, Bpt.

Diakenen: C. Coetzee, G. van der Merwe, F. Snyman.

Koster: A. J. Strauss.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: A. J. Strauss.

Kassier: W. J. L. Opperman.

Zielen 193, Lidmaten 120, Aangenomen 3, Gedoopten 9, Vertrokken met attestatie 10, Aangesloten —, Gehuwd 0 paren.

BECHUANALAND. — Gesticht 1913. Predikant:

Consulent: Ds. Ebersohn.

Ouderlingen: E. E. Meyer, C. L. v. d. Merwe.

Diakenen: W. J. Barnard, W. P. Viljoen.

Koster: J. J. Koekemoer.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad:

Kassier: W. P. Viljoen, Vrede, P.K. Groot Chwaing, Distr. Vrijburg.

Zielen 95, Lidmaten 43, Aangenomen —, Gedoopten 5, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd — paren.

SALAMANDER Brand Assurantie Maatschappij

LAAGSTE KOMPETITIE TARIEVEN.

Onze Polissen dekken ook enige schade aangericht door **Weerlicht**, onverschillig of daarbij brand ontstond of niet.

Polissen uitgereikt in een der **beide Landstalen** al naar verkiezing van de geassureerde.

Schaden worden prompt geregeld en betaald door de ondergetekende gevolmachtigde Hoofd-Agenten voor Transvaal.

Schrijf ons voor verdere biezonderheden.

TAYLOR & GEERLING,

29 KERKPLEIN, PRETORIA, P.K. Bus 738.

Tudor Apotheek,

BEPERKT.

225 KERKSTRAAT,

PRETORIA.

Telefoon 100.

Telegr. Adres: "Tudor Pharmacy".

Het beste van alles is in deze winkel verkrijgbaar. DROGERIJEN, CHEMIKALIEN, PATENT- EN EIGENDOMS MEDICIJNEN, TOILET ARTIKELEN EN BENODIGDHEDEN, HOLLANDSE MEDICIJNEN, enz.

Wij maken een specialiteit van orders per post. Alle orders worden op de dag van ontvangst toegezonden.

KORRESPONDENTIE VERZOCHT.

NABOB'S HOOFDPIJNPOEDERS, beste voor Hoofdpijn en Neuralgie, 1/6 per doos.

WESTELIJKE RING.

	Zielen.	Lidmaten.	Aangenomen.	Gedoopten.	Gehuwde paren.
Potchefstroom...	4000	1564	58	140	35
Venterskroon ...	413	171	17	31	—
Klerksdorp ...	1577	702	28	136	7
Makwassie...	1175	500	21	56	4
Lichtenburg ...	1489	720	44	87	16
Marico ...	2560	1153	24	104	2
Ventersdorp ...	1290	570	8	89	7
Wolmaransstad ...	573	313	16	48	3
Zwartuggens...	1500	600	25	77	11
Bechuanaland ...	95	43	30	5	—
Bloemhof ...	193	120	3	9	—
	15865	6336	236	782	85

ALGEMEEN OVERZICHT.

Noordel. Ring...	11792	5242	205	583	71
Oostel. Ring ...	11795	5752	292	765	65
Westel. Ring ...	15865	6336	236	782	85
	39452	17330	733	2130	221

BON ACCORD WERKEN

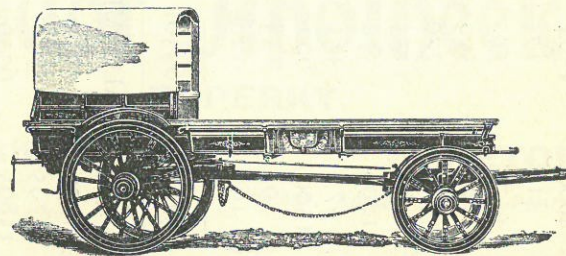
King William's Town, K.P.

W. G. GLENNIE

Smid, Wagenmaker en

:: :: Draaier. :: ::

**Bokwagens, Ezelwagens, Veerwagens, Blokwagens,
Veerkarren, Handkarren, Sanitaire Wagens,
Kruiwagens, enz.**

Wagenmaterlaal van elke beschrijving in voorraad gehouden.

Gemaakt op bestelling op de kortste kennisgeving.

DIENSTDOENDE PREDIKANTEN OP 1 NOVEMBER 1919.

Ds. Jac. van Belkum, Candidaat 1876, Varik 1877, Steenwijk 1882, Zierikzee 1889, Rustenburg 1891, Heidelberg (Transvaal) 1903.

Ds. A. Murray, Jzn., Standerton en Amersfoort 1877, Jacobsdal (Oranje Vrijstaat) 1880, Ventersdorp 1899, Rustenburg 1904.

Ds. L. E. Brandt, Candidaat 1889, Niezijl 1901, Pietersburg 1904, Johannesburg 1908.

Ds. P. W. Ennis, Ermelo 1886, Klerksdorp 1906.

Ds. J. J. Kuhn, Candidaat 1909, Krugersdorp 1909, Lichtenburg 1913. Zwartruggens 1916.

Ds. J. J. Prinsloo. Candidaat 1909, Standerton en Bethal 1909. Bethal 1915. Standerton 1919.

Ds. H. C. M. Fourie, Candidaat 1910, Pretoria 1911. Erasmus 1913.

Ds. S. J. Strijdom, Candidaat 1914, Krugersdorp 1914. Makwassie 1919.

Ds. S. Vermooten, Candidaat 1915. Zeerust 1915. Potchefstroom 1919.

Ds. H. D. van Broekhuizen, Candidaat 1897, Pretoria 1898, Kuilsrivier 1902, Pretoria 1906 (Ned. Herv. of Geref. Kerk), Pretoria 1917, Nederd. Herv. Kerk.

Ds. P. J. Eberson, Candidaat 1915, Lichtenburg 1918.

Ds. A. J. Barger, Candidaat 1912. Hulprediker te Delfshaven 1913, predikant te Bovensmilde 1914, Johannesburg 1918, Middelburg, Tvl., 1919.

Studenten na Matriculatie in Utrecht (Holland):—de heer S. P. Engelbrecht. In Pretoria, Transvaal Universiteits College:—P. J. Venter, B. S. Grobler, G. P. Wolmarans, Th. Dreyer en P. Dreyer.

Nel's Rust Melkerijen

(JOSEPH BAYNES, BPT.)

DE NELSRUST MELKERIJEN
ZIJN DE EERSTE IN ZUIDAFRIKA—
EN DE BESTE.

BOEREN!

Zend Uw Room naar enigeen der volgende Takken:

O.V.S.:

Harrismith.

Kroonstad.

Reitz.

Clocolan.

TRANSVAAL:

Johannesburg.

Klerksdorp.

Piet Retief.

Pietersburg.

Zeerust.

Amersfoort.

ALLE AANDACHT EN DE EERLIJKSTE BEHANDELING
WORDT AAN AL ONZE KLANTEN GEGEVEN.

WIJ BETALEN DE SPOORVRACHT OP ALLE
LEVERINGEN VAN ROOM.

De Hoogste Prijzen worden betaald.

Prompte betaling gegarandeerd.

Voor verdere inlichtingen schrijve men aan de Bestuurder van
enigeen der bovenstaande Takken.

PREDIKANTEN VAN DE NEDERDUITSCH
HERVORMDE KERK SEDERT 1852.

Ds. D. van der Hoff (overleden 1881), Potchet-
stroom.

Ds. W. G. Smits (overleden 1895), Rustenburg.

Ds. A. J. Begeman, Pretoria, Emeritus 1873.

Ds. N. J. van Warmelo (overleden 1892), Schoe-
mansdal 1864, Heidelberg 1867, (verenigd 1885), over-
leden 1892.

Ds. H. S. Bosman (verenigd 1885) Pretoria.

Ds. D. P. Ackerman (verenigd 1885) Wakker-
stroom (overleden 1916).

Ds. J. C. de Vries, Sutherland, Dutoitspan, Zee-
rust, Laingsburg (overleden 1906).

Ds. L. F. C. Biccand, Zoutpansberg, Emeritus
1890, (overleden).

Ds. A. J. Lagerwey, Candidaat 1880, Ankeveen
1881, Helenaveen 1884, Hoogeloon 1886, Maassluis
1889, Heidelberg 1895 (overleden 1898).

Ds. J. Beyer, Candidaat 1880, Lemele 1881, IJsel-
muiden 1883, Hierden 1886, Harderwijk 1888, Eemnes
Binnen 1890, Zeerust 1898, Standerton 1899, naar Hol-
land terug 1903.

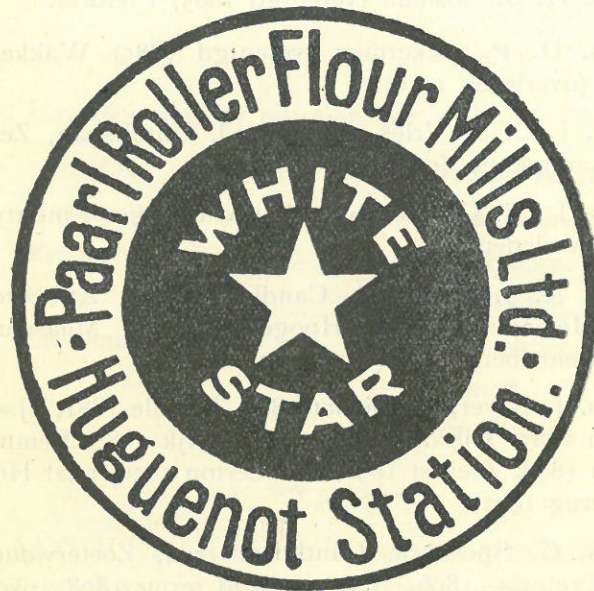
Ds. C. Spoelstra, Candidaat 1894, Zoeterwoude
1894, Pretoria, 1896, naar Holland terug 1898, over-
leden 1918.

Dr. P. J. Muller, Candidaat 1878, Steen-
wijkerwold 1879, Wolsum c.a. 1882, Nijmegen 1884,
Rotterdam 1888, Kerkelijk Hoogleraar aan de ge-
meentelijke Universiteit te Amsterdam, predikant bij de
Waalsche gemeente te Haarlem 1896, Pretoria 1904,
terug naar Holland 1909.

Ds. C. J. L. Ruysch van Dugteren, Candidaat
1904, Oosterland 1904, Pretoria 1908, de dienst verlaten
1911, overleden 10 October 1918.

White Star Flour

Het Toppunt van
Zuiverheid.

Ds. F. S. du Toit, Candidaat 1885, N.Bethesda 1886, Hugenoten Gedenkschool 1889, Lichtenburg en Ventersdorp 1905, overleden 1914.

Ds. M. J. Goddefroy, Candidaat in Holland 1876, Lage Zwaluwe 1877, IJsselmuiden 1880, Achlum 1882, Pretoria 1887, Middelburg (Tvl.) 1903, Emeritus 1917.

Ds. K. T. van den Heever, Christiana 1899, Makwassie 1908, Ventersdorp 1915; weer naar de Nederd. Hervormde of Gereformeerde Kerk 1916.

Ds. C. W. du Toit, Candidaat 1869, Hanover 1869, Pearston 1875, Tulbach 1876, Potchefstroom 1883, Emeritus 1918.

Ds. P. van Drimmelen, Candidaat 1886, Zeerust 1907, Zoutpansberg 1915, overleden 1919.

EEN WOORD VAN OTTO FUNCHE.

Wanneer de wereld zegt: "Christenen zijn kniesooren en tobberds, die 't hoofd laten hangen, dan is dit òf voor de wereld, òf voor de Christenen, die zij op 't oog heeft, een slim ding; want òf de wereld liegt als zij dit zegt, òf als zij gelijk heeft, zijn die Christenen niet de rechte broeders; e c h t e Christenen kunnen immers altijd goedsmoeds zijn, want aan Christus is de overwinning.

Levensregelen.

Bezoek dikwels de zieken, onttrek u aan geen lijdenden; schaam u voor geen arme; veracht geen verschoppeling der wereld; behandel de stugge met zachtheid, en wacht u er voor, de zwakke te ontmoedigen, en de kleine te ergeren!

Lavater.

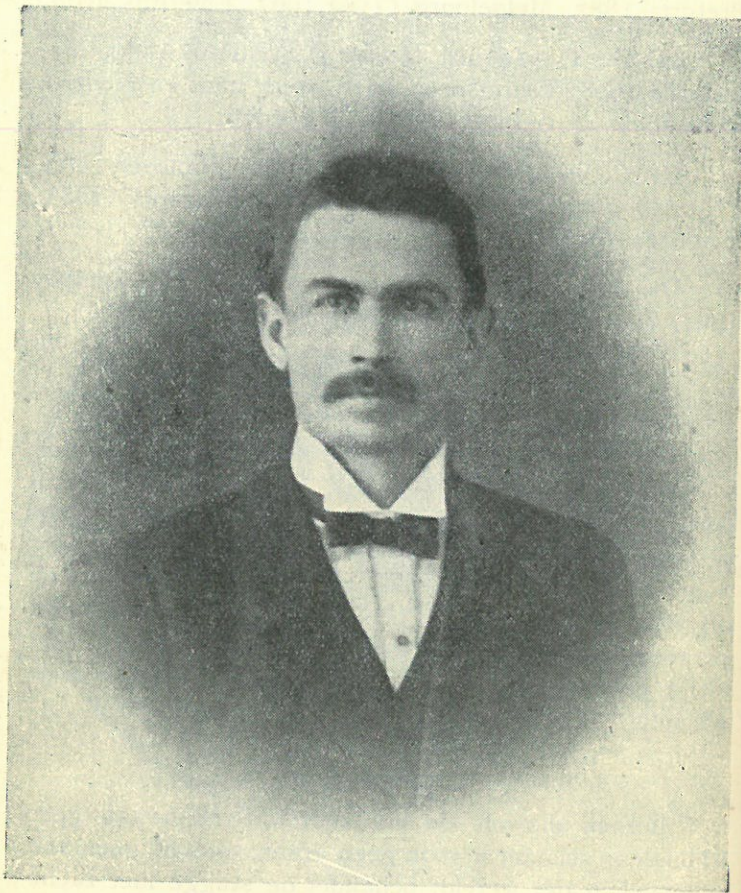

Heb den moed, uw meening te zeggen, waar het noodig is!

Heb den moed, niet boven uw middelen te gaan, als ge uw vrienden uitnodigt!

Maranatha Kalender.

Ds. P. VAN DRIMMELLEN.

IN MEMORIAM.

Dr. P. van Drimmelen, geb. te Tegal op Java (Nederlandsch Indië), 9 November, 1873. Getorven te Humpata (Portugeesch West Africa), 25 Februari 1919.

Het was Donderdag avond, 10 October 1918, dat ik mij bevond op reis naar Klerksdorp, op het platform van het spoorweg station, Johannesburg. Ik liep langs den trein naar Kaapstad, die om 10 uur zou vertrekken, toen ik onverwacht daar mijn collega P. van Drimmelen ontmoette op reis naar Windhoek, vanwaar hij per ossewagen verder zou worden vervoerd naar Portugeesch West Afrika, om de leden onze kerk aldaar op te zoeken. Het was niet de eerste maal dat hij daarheen ging. Op verzoek van eenige leden onze kerk, die naar Portugeesch West Afrika waren gegaan tijdens de annexatie van Transvaal, en die zich daar eerst hadden aangesloten bij de Gereformeerde Kerk, was Ds. P. van Drimmelen met Ouderling G. Benade van Marico in 1910 door de Commissie der Algemeene Kerkvergadering afgevaardigd om daar de gemeente te organiseren. Deze leden onze kerk hadden ongenoegen gekregen met den leeraar der Gereformeerde Kerk en zich weder afgescheiden en vroegen daarom dat de Nederduitsch Hervormde Kerk hen te hulp zou komen. Van die taak had onze broeder zich goed gekweten, zoodat hij als de ader der Gemeente kan worden beschouwd.

Ofschoon gedurende den oorlog meermalen gevraagd was, dat weer een onze leeraren hen zou bezoeken, was het onmogelijk geweest in dien tijd van verwarring gehoor te geven aan hun verzoek. Toen in het najaar van 1918 de oorlogs-wolken eerst opklaarden, was er gelegenheid gekomen om de reis daarheen te maken. Eerst zou Ds. J. J. Prinsloo gaan, maar zijn Kerkeraad maakte later bezwaren, zoodat Ds. van Drimmelen, die in Augustus was verhinderd, daartoe verzocht, bereid was in het laatst van September te ver-

Gebr. McDougall,

BEPERKT.

Fabrikanten van Schaap- en Beeste Dip.

Leveren de Beste Dip voor alle doeleinden.

Om **Brandziekte** te genezen gebruik

“Leeuw” Merk Tabakekstrakt.

(N.B.—Nicotine is nog steeds de Dip waaraan de Transvaalse Boer de voorkeur geeft.)

Om de vacht op enige tijd te reinigen, de Groei en de Glans van de Wol te verbeteren, gebruik McDougall's

Karboliese Vloeibare Dip.

Mengsel—1 in 80 voor Brandziekte.

Mengsel—1 in 100 voor Luizen.

Mengsel—1 in 120 voor Reiniging (Cleansing).

Voor gezonde Zout-Lik: Een pint op 25 lbs. zuiver zout.

Voor **VEE DIPPEN** gebruik

McDougall's

Arsenite of Soda (80%).

Fijn gepoederd; geen warm water nodig.

Zeer doelmatig, ekonomies middel voor uitroeien van Bosluiz.

AANVRAAG BIJ

GEBROEDERS McDOUGALL, Bepkt.,

Postbus 363,

OOST LONDEN, Kaap Provincie.

trekken. Zoo was hij den gen October van huis gegaan en vond ik hem den 10en des avonds te Johannesburg.

We praatten een paar minuten samen totdat de trein vertrok. Ik wenschte hem goede reis, gezegenden arbeid, en een voorspoedige terugkomst.

Helaas, het was voor de laatste maal dat ik hem zag en met hem sprak.

Gedurende de eerste maanden hoorden we niets van hem. Dit verontrustte ons niet, noch zijne dierbare echtgenoot. Het was immers oorlog, het brievenvervoer ongeregeld evenals de telegraafdienst.

Eindelijk begin Februari kwam van hem de tijding, dat hij einde van die maand hoopte terug te keeren, als hij een boot kon krijgen, en dat hij nog geheel gezond was. 25 Februari 1919 kreeg ik van Mevrouw van Drimmelen een postkaart, meldend dat haar echtgenoot in Lubanga ziek was aan Spaansche griep, maar, voegde zij er vertrouwensvol bij: “ik hoop hij zal spoedig gezond thuis zijn.”

Ik was niet zoo gerust, want ik wist hoe gevaarlijk die ziekte was.

Twee dagen later werd mij per telefoon uit Bethal medegedeeld, dat er aan Ds. J. J. Prinsloo een telegram gezonden was uit Humpata van dezen inhoud:—

Dr. van Drimmelen overleden aan griep.

Ik was verpletterd.

Ofschoon het Zaterdag was, gelukte het om deze droeve boodschap over te doen brengen naar Pietersburg. Wie kan beschrijven hoe vreeselijk die tijding was voor de arme weduwe en haar kinders. Gelukkig zij had geloof, zij leerde berusten. God had het gedaan.

Ds. P. van Drimmelen was uit Hollandsche ouders geboren te Tegal in Nederlandsch Indië op 9 November 1873. Toen de kleine Piet vijf jaren oud was, repatrieerde de familie naar Holland, en kwam hij later in Rotterdam op school. Reeds vroeg was de begeerte bij hem gewekt om predikant te worden, welke begeerte zeer naar den zin van zijn vader was. Met ijver studeerde hij, maar helaas hij overwerkte zich. Doch dit schrikte hem niet af. Ofschoon de geneesheeren tot tweemaal toe hem verboden verder te studeeren,

TRIO

VOOR

De BESTE KOLEN

Adres Bus 832. Telef. 698.

Strubenstraat 334,
PRETORIA.

Postbus 355. Telefoon 16.

Phillips & Ko., Bept.

APOTHEKERS.

Voor de beste Medicijnen.

HUIS APOTHEKEN.

Heerlike Parfum, Zepen en
Poeder.

Probeer onze Teerstroop en Wilde
Kers Hoestmiddel.
Prijs 2/- en 3/6.

267 Kerkstraat Oost,
PRETORIA.

volhardde hij bij zijn voornemen. Toen reeds en later gedurende geheel zijn leven was een van zijn karaktertrekken volhouden, taai volharden. Die taaie volharding kwam menigmaal in zijn leven duidelijk aan het licht. Zelf herinner ik mij vele gesprekken met de nu overledene, waarin ik meende hem overtuigd te hebben en waarop hij zweeg om na eenige oogenblikken weer op hetzelfde onderwerp terug te komen en nog eens begon hij te disputeeren en zijn zienswijze te verdedigen. Ik geloof zelfs dat dit taaie volhouden en doorzetten van wat hij meende noodig te zijn, vooral in Pietersburg hem menige onaangenaamheid heeft veroorzaakt en groote moeielijkheid berokkend.

In 1894 ging Ds. van Drimmelen om gezondheidsredenen naar Transvaal. Had hij, toen hij onderwijzer werd zijn plan om predikant te worden opgegeven. Geenszins. Hij gaf onderwijs, meest in de districten Standerton en Pretoria, en bleef ijverig studeeren, zoodat hij al spoedig zijn derde klas onderwijzers examen maakte. Tot 1898 bleef hij onderwijzer en ging toen naar Pretoria om aan het pas-opgerichte Gymnasium verder te studeeren: het door hem als onderwijzer opgespaarde geld werd besteed om de kosten van die studie te betalen. In 1899 zou hij met het diploma van Eind-examen van het Gymnasium in zijn bezit naar Europa gaan om aan eene academie zijn werk voort te zetten, toen de oorlog uitbrak. Met het commando van Pretoria gingen hij en zijn broeder Willem ten strijde. Hij ging ten strijde niet om een vrij leven te voeren, maar om te vechten. Bij Colenso, Spioenkop, Ladysmith, Biggarsbergen was hij met de burgers in het veld, totdat hij ziek werd en naar het Pretoria hospitaal gezonden. Toen de Engelschen die stad naderden verliet hij haar met anderen op een wagen en ontmoette in het bosveld zijn broeder. Samen hebben ze den oorlog doorgemaakt. Menig maal waren ze in groot gevaar van gewond, af gedood of gevangen genomen te worden. Menigmaal namen ze voor goed afscheid van elkander om na een paar uur of een paar dagen elkaar zuchtend en lachend weer te zien. Kennelijk heeft de Heer hem gespaard, zoodat hij te Leeuwkraal na den vrede van Vereeniging de wapens neerleide. In Pretoria verkocht hij zijn paarden, om geld te krijgen voor de

reis naar Holland, waar hij in Utrecht ging studeeren. Hij woonde daar in het zendinghuis der Utrechtsche Zending Vereeniging onder Ds. Adriani. Een goed student was hij; en een trouw leerling. Het was een genot hem te hooren spreken vol piëteit over zijn leermeesters, vooral prof. J. J. P. Valetton, Jr.

Het is voor elk kind Gods wonderlijk om de wegen na te gaan langs welke Hij zijne kinderen leidt. De broeder van den overledene verhaalt mij, hoe het stoomschip, de Overijssel in 1878, waarmede de familie van Drimmelen repatrieerde nabij Kaap Gardafui, de Noord-Oostelijke punt van Afrika, schipbreuk leed, hoewel alle opvarenden op twee matrozen na, ongedeerd te Aden aankwamen. Zoo heeft God zijn knecht en toen als kind, en later als man gespaard in allerlei gevaren omdat Hij hem noodig had voor zijn dienst. Ds. van Drimmelen was een van God geroepen knecht, om het Evangelie te prediken.

Na volbrachte studie ging hij weer na Afrika, intusschen gehuwd met een jonge dame uit een aanzienlijke Hollandsche familie, mej. Maria Garstman, wier vader Voorzitter van het Hooggerechtshof van Indië was. Hij kwam hieraan in December 1906, werd in Januari 1907 beroepen, en in Maart 1907 te Zeerust als predikant bevestigd. Daar werkte hij tot December 1914, vertrok in December naar Pietersburg, waar hij 9 Januari 1915 werd ingezegend. Hij bleef daar leeraar totdat de God hem wegnam.

Ds. van Drimmelen was geen schitterend leeraar, ja, wij moeten zeggen als prediker maakte hij geen diepe indruk. Misschien tengevolge van zijn ziekte in zijn jeugd, was er in zijn preeken iets verwards; hij scheen niet geregeld te kunnen denken. Toch heeft de ouderling G. Benade, die met hem naar Humpata was afgevaardigd, mij verzekerd, dat de overledene daar uitstekend gepreikt had. Meer dan eens heb ik hem gezegd dat hij het meer in het eenvoudige dan in de door hem altijd genoemde, diepten moest zoeken. Hij trok dan ook niet die menschen, leden der kerk, die in groote woorden, holle klanken, bekende en klinkende termen behagen hebben. Maar wat hij was, een groot kindervriend, een trouw zielzorger, een hartelijk helper, een man die de belangen van de gemeente op zijn hart

droeg. Nooit dacht hij eerst aan zich zelf: eerst zorgde hij voor de gemeente, ook financieel dan voor zelve, ijverig geholpen door zijne trouwe echtgenoot, die, een bekwame boekhoudster, door haar nauwgezetheid met hem de financiën der gemeente op een vaste basis heeft gebracht, waarvan o.a. Marico nu nog de vruchten plukt.

Daarbij hij was een trouwe vriend en collega. Hij mocht soms wat snaaksch doen, maar we wisten allen br. van Drimmelen was een man met een hart, een eenvoudig, oprecht, liefhebbend kind Gods.

Dan was hij een voorbeeldig vader, echtgenoot en broeder. In zijn huis was een christelijke levens toon, aangegeven door den reinen geest van Christus. Moge zijnen prediking dan niet aangrijpend zijn geweest, zijn leven was een prediking van liefde en zelfverloochening. Zoo 'n leven werkt na, veel meer dan een schitterende prediking.

Dat zulk een man niet door velen begrepen en door weinigen gewaardeerd is geworden, kan niemand verwonderen. In onze dagen van zelfzucht en zelfverheffing zijn zulke karakters schaarsch en blijven op den achtergrond.

In collega van Drimmelen hebben wij leeraars een hartelijken, eerlijken trouwen broeder verloren: de kerk een oprecht welmeenend werker: zijn famili een altijd hulpvaardigen broeder: zijne echtgenoot een liefhebbend man, zijne kinderen een zorgend, vriendelijke vader.

Zulke mannen te zien weggaan van ons stemt ons treurig: maar dit weten we, God roept zijne dienstknechten op als hun werk is afgedaan. Br. van Drimmelens werk was afgedaan. In Humpata had hij de door hem gestichte gemeente nog eenmaal bezocht, bearbeid: een nieuwe te Mombola georganiseerd. Hij was op weg naar huis. God riep Hem naar zijn eeuwig huis, waar hij nu rust van zijn arbeid, die hem volgt.

De gemeente van Humpata heeft hem een plechtige eervolle begrafenis gegeven en zijn graf is nabij het kerkje der gemeente, van welke hij de stichter is. Zijn stoffelijk overschot rust daar en blijft daar rusten totdat de Heer der gemeente ook hem zal wekken, als het

Woord gehoord wordt: "Ontwaakt gij die slaapt en saaat op dit de dooden."

Wij die treuren met de echtenuote en vijf nagelaten kleine kinderen, de jongste was nauwelijks vijf maanden, wij troosten ons met de belofte van den levenden Heiland.

Ik ben de Opstanding en het Leven: die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven.

v. B.

AFVAL.

Wat afvalt van God
Moet vallen,
Eenzelfde schuld, eenzelfde lot
Voor allen.
't Gezin, 't geslacht, het volk, de Staat,
De kleinen en de grooten.
Verlaten wordt, wat God verlaat,
Wat God verstoot, verstooten,
Wel hoort men daaglijks stem op stem
Weerklinken:
Geen nood! Wij redden 't zonder Hem,
Maar die het zeggen—zinken.

N. BEETS.

ALS EEN ZACHTE REGEN.

Hoe kan een zachte regen soms het aanschijn der aarde veranderen! We kijken uit het venster en zien hoe het bruin verdroogde gras weder groen wordt, hoe de droge stoffige bladeren der bomen met nieuwe schoonheid worden overtogen, hoe de hangende bloemen opfrissen en haar knoppen ontploeien. Er zijn mensen wier invloed is als van een zachte regen: ze brengen nieuw leven, nieuwe hoop, nieuwe blijdschap, waar zij zich ook vertonen.

("Vriend des Huizes.")

JODOCUS VAN LODENSTEIN.

Onze lezers kennen allen Gezang 21, dat lied zoo vol berusting, en tevredenheid in Gods beschikking. Hoe heerlijk is vooral vs. 4:

Diepe wijsheid zijn Uw paden,
Wijsheid zonder eind of paal
Zijn, o hooge God Uw daden,
Zijn Uw wegen al te maal.
Zijn ze zuurheid, zijne ze zoetheid,
Wij aanbidden, zwijgen stil:
Want Uw wezenlijke goedheid
Maakt het goed met dat zij 't wil.

Even goed bekend, misschien nog meer geliefd is Gezang 43, een lied zoo vol verlangen naar gemeenschap met Christus, zoo vol innig geestelijk leven, waarvan vs. 3 overschrijven:

't Eeuwig leven, eindloos heerlijk,
Dat ons na dit leven wacht,
Is voor 't hart alleen begeerlijk,
Werkt onzichtbaar maar met kracht,
Sluiten wij slechts 't vleeschlijk oog.
't Ware leven is omhoog;
't Leven, dat wij lieven, loven,
't Heerlijk leven is daarboven.

Deze twee liederen zijn van Jodocus van Lodenstein, van 1653-1677 predikant van de kerk te Utrecht (Holland).

Ofschoon wij deze liederen en ook Gezang 62 en 68 goed kennen, weten de meesten onzer kerkleden niets van den dichter, gelijk de vervaardigers van onze Gezangen over het geheel, in Zuid Afrika onbekenden zijn. Omtrent van Lodenstein willen wij iets van zijn leven mededeelen, opdat wij zijne gedichten tegelijkertijd beter leeren verstaan.

Jodocus van Lodenstein is 6 Februari 1620 te Delft uit een oud aanzienlijk geslacht geboren. Dien overeenkomstig kreeg hij een degelijke maar tegelijk godzalige opvoeding, zoodat het geen wonder was dat hij be-

geerde predikant te worden, ofschoon voor hem de gelegenheid openstond om aanzienlijke staatsambten te bekleeden. Onder de bekende en beroemde kerkleeraar, Gysbert Voetius, professor der theologie te Utrecht, studeerde hij eerst aldaar, om later naar Franeker te gaan, waar hij de lessen volgde van Coccejus, den tegenstander van Voetius, die een grondig kenner van de Oostersche talen (Hebreeuwsch en Syrisch) was. In 1644 werd hij predikant te Soetermeer, in 1650 te Sluys, in 1653 te Utrecht, waar hij bijna 25 jaren met grooten ijver arbeidde.

Zijn leven was dat van een monnik uit vroeger dagen. Ongetrouwd, zeer matig, ofschoon hij rijk was, gebruikte hij weinig vleesch, leefde meestal van vruchten en planten-voedsel, vastte dikwijls, en beminde de stille eenzaamheid in zijn ruime woning buiten de stad. Hij betreurde zeer, dat de Hervorming de kloosters had afgeschaft, en was van oordeel dat de ongehuwde stand hooger was dan de gehuwde, vooral voor een leeraar, die dan door niets in zijn verkeer met God werd gehinderd. Toch was hij een mensch, die in oprechte vriendschap met anderen gaarne verkeerde. Zijn grootste vriend was Jacobus Koelman, iemand van dezelfde vroomheid als hij zelf, die door de regeering geschorst werd, omdat hij zich aan de kerkelijke verordeningen niet wilde onderwerpen. Ook van Lodenstein wilde in vele zaken de kerk orde niet opvolgen. Sedert 1665 wilde hij het Avondmaal niet bedienen, omdat hij vreesde dat ook onwaardigen het zouden gebruiken: ook veranderde hij dikwijls bij de Doopvragen, de eerste vraag daar hij meende, dat kinderen van goddelooze menschen niet konden geheiligd zijn, en kinderen Gods waren.

Evenals zoo velen in later tijd in Holland, vergat Lodenstein, dat hij als leeraar der kerk bij het gebruik der formulieren niet zijne opvatting had in aanmerking te nemen, maar dat hij als voorganger der gemeente haar geloof had te verkondigen.

Van Lodenstein heeft in geheel zijn werken en leven meer den nadruk gelegd op het christelijk leven dan op zuiverheid der leer. Dit bracht hem in die dagen, waarin tengevolge van den grooten voorspoed in hun land, de Nederlanders zeer weelderig en wereldsch waren begonnen te leven, ook waar zij zich streng vast-

hielden aan de leer der kerk, dikwijls in moeielijkheid. Dit nam niet weg, dat hij een zeer grooten aanhang had en een verbazenden invloed uitoefende. Zijne volgelingen kregen den naam van "fijnen" of "vromen", welken naam nog lang in de Nederlandsche Kerk is blijven voortleven en nog in schrijvers kinderjaren gebruikt werd om diegenen aan te wijzen, die in leer en leven een ernstige opvatting van het christendom hadden.

Die strenge levensopvatting blijkt ook uit Gezang 62: Jezus voorbeeld vooral in de laatste regels van elk vers:

Heil'ge Jezus!
o, heilig mij
tot ik als Gij
Geheel volmaakt en heilig zij.

zooals vs. 9 luidt, maar welke woorden telkens met de noodige veranderingen gevonden worden.

Zijn diepgevoelde afhankelijkheid van God spreekt duidelijk uit Gezang 68. Zelfverloochening. Dit is zeker wel een van de teederste uitingen van het godzalig leven der kinderen Gods, en van de algeheele overgave aan Zijn wil, b.v. vs. 2:

Is ons zielverdervend eigen
Nog zoo dikwerf ongezind,
Om zich tot dien wil te neigen
Waar het hart maar rust in vindt;
Werp die trotschheid dan, o Heer!
Door Uw Geest in ons ter neer.

Eveneens is vs. 7 een ontboezeming van der vromen bewustheid, dat niet hem, maar God de Heere alleen de eere toekomt:

Mag Uw naam maar eer ontvangen.
't Ga ons slecht, of 't ga ons goed,
Dat alleen is ons verlangen,
Trouwe Vader! wat gij doet:
Eer is 't ons, hoe laag het schijn,
Zalig, niets voor U te zijn.

Nog grooter beteekenis krijgen deze liederen, en vooral Gezang 21 en 68 voor de kennis van van Loden-

stein innerlijk leven, als wij vernemen hoe en wanneer zij zijn ontstaan. Heeft Luther zijn krachtig

Een vaste burgt is onze God!

gedicht, toen hij op weg was naar Worms, om zich voor den keizer te verantwoorden: heeft Paul Gerhard zijn innig lied gezongen

Beveel gerust Uw wegen,
Al wat u 't harte deert.
Der trouwe hoede en zegen
van Hem, die 't Al regeert.

toen hij uit zijn ambt was ontzet, het waren voor van Lodenstein, naar het uitwendige ook bange en kommervolle dagen, toen hij zong

Wie zou dan Uw doen bedillen?
Kwaad, zegt somtijds ons gevoel.
Op Uw godlijk doen en willen:
Maar die wijsheid mist haar doel.
Konden wij ooit de reden samen,
Waarom dus de Hemel koos.
Ach, hoe zouden wij ons schamen,
Onze zin bleek zinneloos.

Het was in het jaar 1672, een van die jaren in de geschiedenis der Vereenigde Nederlanden, die spreken van de diepste vernedering en grootste ellende. De regeering was radeloos, het volk redeloos, het land redeloos. De legers van Lodewijk XIV. in verbond met Engeland, met den Bisschop van Keulen en Munster hadden Holland overstroomd en Utrecht ingenomen. De Domkerk sinds de Reformatie bedehuis der Gereformeerden was weder aan de Roomschen overgegeven, die daar het altaar bedienden en de mis vierden. Aan deze stad was een oorlogsschatting van 500,000 gulden, ongeveer £41,000 opgelegd, waarvan slechts 20,000 was opgebracht. Nu werden eenige aanzienlijke burgers, onder welke ook van Lodenstein in hunne huizen gevangen genomen en naar den franschen gouverneur gebracht. Deze vertelde hen, dat zij gijselaars waren voor de betaling der schatting, en liet hen den volgenden morgen naar het land van Cleve wegbrengen. Daar moest van Lodenstein twee maanden in een gevangen-

schap doorbrengen, die werd opgeheven toen de franschen Utrecht weer hadden verlaten.

Daar in banden werd Gezang 21 geschreven dat in onze Gezangbundel eenigzins omgewerkt oorspronkelijk luidde o.a.:

Israël, in Babels dwang
Weigerde ('t is waar) den zang,
Want men vergde 't heilig zingen
Onder 't goddeloos gejuich:
Dies zij liever treurig hingen
Aan de wilgen, 't vreugdetuig.

Hooren we hier niet den toon van eerbiedige en stille berusting in Gods doen en laten, die in de gevangenis kon zingen van Israëls ballingschap, vol vertrouwen, dat Gods wegen toch ten slotte wijsheid zijn.

Zeker gelukkig is de mensch, die zoo in uitwendige vernedering neergebogen onder die ellende van en kerk nog kan zingen en den Heere heeft tot zijn toevlucht. Maar als wij dit weten dan is dit lied ons nog meer tot bemoediging en troost.

v. B.

Woorden van Ambrozius.

Die man is vrij, ook in dienstbaarheid, die niet door dwaze liefde bezeten is, die door gierigheid niet gebonden is, of door een kwaad geweten niet aangeklaagd wordt: dien het tegenwoordige niet verschrikt, en de toekomst niet doet vreezen.

Hij daarentegen is een echte slaaf die door vrees ontzet, door zinnelijkheid vervoerd, door de begeerlijkheden her- en derwaarts getrokken, door gramschap verbitterd en door droefheid verslagen wordt.

Om kort te gaan: elke slechte neiging is een nieuwe slavernij

De duivel is een sombere geest, en maakt zich sombere vrienden, daarom kan hij de vroolijkheid niet dulden. Vandaar, dat hij voor de muziek wegvlucht en niet blijft waar liederen, vooral geestelijke liederen, gezongen worden.

Luther.

DIE EERSTE VERVOLGINGE,—DIE EERSTE MARTELAAR IN DIE KRISTELIKE KERK.

Die eerste kristengemeente te Jerusalem was één van hart en één van siel. Tweedrag en twis werd nie eers onder hulle genoem nie; en verder het hulle met alle mag die welsijn van ander mense gesoek. Sou julle nou nie denk, dat sulke mense deur almaal gelief en geëer moes word nie? Helaas, diegene, wat die sonde lief het en doen, kan nie verdra nie, dat 'n ander mens iets beters besit of najaag, als hij self! Die duisternis haat die lig, en soos die Heiland gesê 't, sou dit gebeur: "Indien die wereld Mij gehaat en vervolgt, si sal ook julle haat en vervolgt."

Veral die Jode te Jerusalem, wat nie gerus 't nie, voordat hulle die Kristus aan die kruis had, is ook nou weer die bitter vijande van die Evangelie. Wel skreeuw die volk veel oor dié wet en die nouwkeurige vervulling van die niks-beduidenste voorskrifte van hulle godsdiens, dog dit was alles net vorm, uiterlike vroomheid en huigelarij. Soos die Here Jesus hulle beskryf 't, so was hulle nog altijd: "wit gepleisterde graftes, wat van buite wel mooi lijk, maar van binne vol van doodsbeendere en verrotting is!" Nog nooit was die nakomelinge van Abraham so ijwerig in die onderhouding van die wet nie, tot die laaste jota en tittel toe, dog Jerusalem was ook nog nooit so'n nes van ongeregtigheid en goddeloosheid nie, als juis in hierdie daë.

Twee groot sektes onder die priesters en aansienlik mense—die Fariseë en Sadduseë—betwis mekaar die voorrang, en die dom, onwetende volk hink tussen die twee in, nou na die kant, dan na daardie kant toe. Die Fariseë was nog die beste van die spul, hoewel die godsdiens, bij die meeste van hulle, net uit uiterlike vertoon vormdiens, en lang bid op straat, bestaan 't. Die Sadduseë was nog veel erger, want hulle was niks anders nie, als heidens, nee nog skerper, godlogenaars, aangesien hulle feitelik aan geen lewe na hierdie lewe geglo 't nie, aan geen opstanding, engel of gees.

Hulle was die voorlopers van die atheïte van later tije. En hulle gees het dieper deurgewerk in Israëel, en

in Joodse geskrifte, als baie mense vermoed, of selfs bereid sal wees om aan te neem. Op verskillende plekke in die Ou Testament vind mens hulle spore, dwars oor die pad gaan van die gewijde openbaring.

Daar is 'n soort van geloof—Russellisme—wat in die laaste tije in ons land proseliete soek te maak; dit is ook, soos so baie ander geestelike bog, van Amerika af na ons toe oorgewaaid. Wel, die hoofpunt van hierdie geloof is, dat "Dood is dood",—dit wil sê, dat die mens so dood is, als 'n pier, wanneer hij sterf, en dat dit alleen deur die opstanding van Kristus is, als die afljwige siel nog leef of bewussijn het. Wat die kristendom die eeue deur, op grond van Gods woord, belij 't, namelijk, dat die mens 'n onsterflike wese is, word gelogen. En ons word eenvoudig brutaal-weg vertel, dat ons die woorde van die duivel glô, en die van God verwerp, want God het aan Adam en Eva gesê, dat hulle die "dood sal sterwe," als hulle van die verbode boom eet, terwyl die duivel bedui 't: "Julle sal nie sterwe nie."... En waar haal hierdie man sij geloofsopvatting vandaan? Uit die Ou Testament van die Bijbel. Veral uit die boek Prediker (Pred. 9: 5, 6). En die mooiste van die grap is dit staan regtig daar! Maar als ons nou weet, dat die Sadduseër-geloof al van ou tije af onder Israëel bestaan 't, en nog 'n paar dingetjies meer, dan sal ons nie ons kop op hol laat bring nie, deur die eerste die beste Russellis of Sadduseër!... Dog genoeg.

Maar als die toonaangewende klas onder die Jode nou uit sulke mense bestaan, dan kan ons wel raai, watter ontvangs die apostels gekrij 't met hulle Evangelie van liefde, self-verlogening, en ewige lewe. Haat en vervolging was dan ook hulle deel. En daartoe was die aanleiding als volg: Petrus en Johannes het aan die poort van die Tempel 'n kruppel man genees, en daarna aan die nuwsgierige, saamgevlode skare die Evangelie verkondig. Die Sanhedrin, die hoë Joodse Kerkraad te Jerusalem, waarvan die Hoëpriester Voorsitter was, krij wind van die saak, en stel daarop die apostels in staat van beskuldiging: die vergadering wil van die apostels weet, in wie se naam of volmag hulle die ding gedoen 't. Met blijdschap en vrijmoedigheid sprak Petrus daarop sij geloof uit in die Gekruisigde Kristus, en roep selfs sij regters onverskrokke op, God die eer

te gee, die waarheid te erken, en self dissipels van Jesus te word. Die verskrikte raadslede raak só in die nood, dat hulle die apostels ongedeerd laat gaan, met die bevel, dat hulle niemand meer in die toekoms van Kristus mag spreek nie. Dog Petrus verklaar manmoedig: "Ons kan nie nalaat nie, om te verkondig, wat ons met ons eie oë gesien en met ons eie ore gehoor 't—oordeel self, of dit reg is voor God, dat ons julle meer gehoorsaam als God!"... Hierdie keer het die apostels sonder slaë en net met 'n vermaning daar afgekom, dog die aandag van die Raad was nou op hulle gevestig; voortaan sal hulle dus in hulle spoor moet trap, als hulle nie wil moeilikheid met die Raad hê nie. Maar denk julle, dat die apostels hulle daaraan sal steur, en deur bangmakerij van hulle werk sal laat afhou? Daarom was hulle te ernstig, hulle roeping te heilig, en die tye te kritiekê... Hulle gaan dan ook eenvoudig voort met hulle werk, sodat daar veel tekene en wondere deur hulle hande geskied: die gevolg was, dat die Hoëpriester hulle in die gevangenis stop.

Dog in die nag maak 'n engel die deur van die gevangenis vir die apostels oop, lei hul'e daaruit, en beveel hulle, vrij uit in die Tempel tot die volk te gaan spreek. Stel julle voor, hoe verbaas die Raadslede die volgende môre was, toe hulle bij mekaar was, om vonnis uit te spreek oor die apostels, en die boodskap kom: "Die wag staan wél vóór die deur van die tronk en alles lijk in orde, maar die gevangene is daaruit."... "Ja," sê 'n ander, wat nou net uit asem aangehardloop kom, "en hulle staan in die Tempel en leer die volk." Die apostels werd uit die Tempel gehaal, maar met mooiheid en respek, want die Raad vrees die volk, wat al net nukkerig was. Hulle regters was die selfde beule, wat die Here Jesus vermoor 't, sodat hulle vonnis nie twijfelagtig kon wees nie. Dog hulle uur het nog nie gekom nie; en kijk, daar staan 'n ou grijsaard op in die vergadering, om te spreek. Dit was die geleerde, eerwaardige Gamaliël, die professor van Paulus. En was dit nie dat hij so alom bekend was, als 'n wijs en verstandig man nie, en deur almaal met eerbied behandeld, dan het hulle hom seker van môre aan stukke geskeur, oor wat hij sê. Dog hij spreek, als 'n profeet, deur die Gees van God gedrieff, woorde van waarheid en erns. Hij

vertel hulle van verskillende persone, wat hulle vir messias, of wat groots, uitgegee 't. En waar was hulle vandag? Hulle het omgekom, en hulle werk is vernietig. "Daarom kêrels," sê hij, "ik raai julle om versigtig te wees; is hierdie werk of raad uit mense, so sal dit verbreek word en vanself vergaan; maar is dit uit God (soos dit brâ vir mij lijk) dan kan julle dit nie breek nie, opdat julle dalk nie bevonde word, ook teen God te strij nie"... Dit was 'n slim woord van een slim man, en dit het 'n diep indruk op die Raad gemaak. Hulle sit vir 'n ruk so stil als muise, totdat een eindelijk die moed krij, om op te staan. "Nou ja," sê hij, "laat ons die mense dan laat loop, maar hulle moet darem eers gegésel word" (met die kats krij). En so is dit gebeur. Die apostels krij op hulle kaal rug met die kats. En gaan hulle toe kermend en sugtend huistoe?

Net anders om: Hulle verlaat die aangesig van die Raad vrolik en goedsmoeds, daarom, omdat hulle waardig geag was, om Kristus wil te lij—die eerste pak slaë, wat 'n dissipel om Jesus wil gekrij 't—en hulle hou nie op nie, om daëliks, in die Tempel en bij die huise, die Evangelie van vrede en versoening te leer en te preek.

Ah, hulle was darem manne, die apostels, pure manne, nie waar nie?

Die eerste slaë het alsoo geval, om die naam van Jesus, en die eerste bloed 't gevloei; die eerste martelaar, wat sij belijdenis met die dood sal beseël, sal ook weldra lij—Stefanus

Te Jerusalem was daar in die daë, met baie ander inrigtinge vir onderwijs, 'n Hoëskool vir Joodse jongelinge, wie se ouers buite Palestina onder die Grieke of Romeine woon, en wie se moedertaal dus Grieks was—die wereldtaal voor die tijd—en nie Hebreeuws nie. Die kwekelinge aan hierdie Hoëskool, wat bestemd was om leraars en leidsmanne van die volk te word, krij daar nouwkeurig onderrig in die wet, alsook in ander wetenskaplike vakke. Baie van hulle was daardeur nie min opgeblaas nie, en soek dan ook om hulle geleerdheid oraal, tijdig en ontijdig, ten toon te stel. En so kom hulle ook een dag in strijd met Stefanus, een van die eerste sewe diakens van die jong gemeente, 'n man vol van geloof en vervuld met die Heilige Gees. Hulle denk dan ook, om die ongeleerde stakker met hulle ooryloe-

dige wijsheid gouw-gouw die mond te stop; dog hij blijk vir hulle een te veel te wees, want met al hulle geleerdheid was hulle nie in staat nie, om weerstand te bied aan die van God geleerde wijsheid van hierdie toegewijde man. So nijdig daaroor, dat hulle kan oop-skeur, verklâ hulle nou hulle teenstander bij die Joodse Kerkraad, als iemand, dat Moses en God gelaster 't. Stefanus kom voor die Raad, en verdedig hom uit Gods woord, sij aanklaërs en regters hulle verkeerdheid aantondend. Dit was meer als die hooghartige egoïste kon staan: hulle kners die tande teen hom, en hom die stad uitslepende, gooi hulle hom met klippers dood.

Kalm en gelowig berustend in Gods wil, met die aangesig van 'n engel, hef die martelaar die oë op-paarts, en sien die hemel geopend, en Jesus staan aan die regterhand van God.

Reeds sterwend, val hij nog op die knie en bid: "Here, reken hulle hierdie sonde nie toe nie" Daarop ontslaap hij—die eerste onder die miljoene martelare, wat vir die naam van Jesus gesterf 't, of nog sal sterwe, deur die lang, bloedige geskiedenis van hierdie onsondige wereld. Ook die siel van die martelaar Stefanus is saam met die siele van die martelare van later tije onder die altaar wagtende en biddende: "Hoe lank nog, Gij regvaardige Regter, oordeel Gij ons bloed van diegene, wat op die aarde woon nie?"

J.K.

Men kan geen edel mens zijn zonder waarheidszin.

Al is de leugen nog zo fraai aangetrokken, toch wordt ze ten laatste ontdekt.

Om de mensen lief te hebben moet men geduld met ze hebben.

In het Koninkrijk der hemelen geldt maar één kroon: de doornenkroon.

Een behoorlike mate van arbeiden is heilzaam voor lichaam en ziel.

Alleen zij, die werken, bezitten macht.

DIE DORDTSE SINODE.

Die kristelike wereld skrywe Nov. 1618. In Holland het daar deur die "Bestand" (12-jarige stilstand van wapen) 'n tijdelike stilstand gekom in die 80-jarige Oorlog tussen die Verenigde Nederlande en Spanje. Holland had also vir die oomblik vrede met sij vijande van buite, dog des te feller woed die faksies en partijgees op politiek sowel als geestelik gebied in die land. En wat hierdie partijstrijd soveel skerper maak, was dit, dat die politieke vijande ook die godsdienstige vijande was van die andere kant. In ander woorde: die Oranje-partij, met Prins Maurits aan die hoof, het feitelik net bestaan uit Kontra-Remonstrante, terwijl die Staats-partij, met Oldenbarneveldt en Hugo de Groot als leiers, weer die Arminiane verteenwoordig. En juis die bowegenomde "stilstand van wapen", bewerk deur Oldenbarneveldt en sij maats, was naderhand die twisappel op politiek gebied. Prins Maurits was soos gif teen daardie wapenstilstand, en hij en sij geesverwante het self sover gegaan, om Oldenbarneveldt cum suis te verdenk en te beskuldig van Hoogverraad. Die batalje het dan ook geeindig met die kop van Oldenbarneveldt op die blok.

Die oorsprong van al die twiste en krakele lê in die begin van die Remonstrantse beweging, watter beweging ook die vernaamste aanleiding was tot die hou van die Nasionale Sinode te Dordrecht in 1618-1619. Die geskiedenis daarvan was als volg: Jakob Harmse, met die Latijnse naam Jacobus Arminius, het op die punt van die Uitverkiesing of Predestinasie begin verskil van die erkende kerkleer, soos die uitgedruk word in die Belijdenisskrifte van die Hervorming. En toe hij als Theologiese Professor aangesteld was te Leiden, het hij nie alleen sij gevoelens oorgedra op sij studente nie, maar hij het ook gouw-gouw 'n aanhang gekrij uit die publiek. Soos te verwagte was, kom daar al heel spoedig moeilikheid, toe die studente van Arminius hulle proponent-eksamen vir die leraars-amb moes aflê bij die kerklike autoriteite, wat natuurlik vrae stel en antwoorde verwag, volgens die leer van die kerk.

En hoewel Arminius reeds in 1609 sterwe, so kom tog sij volgelinge op 14 Januarie 1610 te Gouda bijeen, onder voorsitterskap van Uitenbogaardt, om te beraadslae, wat hulle te doen stan. Hulle stel toe in hierdie vergadering 'n Remonstransie op (Vertoog, Verklaring) in watter stuk hulle gevoelens uiteen gesit word, en stuur dit deur aan die State van Holland. Van nou af heet hulle nie meer "Arminiane" nie, dog "Remonstrante"! Genoemde Remonstransie eindig met die volgende 5 artikels:

1. Uitverkiesing uit 'n van God vóórafgesien geloof.
2. Kristus gestorwe vir alle mense.
3. Onmisbaarheid van die wedergeboorte.
4. Die H. Gees kan deur die sondaar in die wedergeboorte weerstaan word.
5. Die Heilige (bekeerdes) kan weer afval.

Die ander kant het ook nie stil gesit nie: afgevaardigdes van die Noord- en Suid-Hollandse Sinodes kom namelik op hulle beurt saam en stel 'n Kontra-Remonstransie op. Ook hulle eindig hulle verklaring met 5 artikels, wat beskou moet word als Arminiaanse teenvoeters: 1. Die persoonlike uitverkiesing. 2. Die veronderstelde wedergeboorte van gedoopte kinders, solank hulle nog onmondig is. 3. Die partikuliere versoening deur die bloed van Kristus. 4. Niemand kan die H. Gees in die wedergeboorte weerstaan nie. 5. Die heiligmaking en volharding van die heilige (daar is geen afval van die bekeerdes nie!)

(Die Doordtse Leerreëls, wat in die Sinode van Dordt bekragtig en als kerkleer vasgestel is, handel in vijf hoofstukke oor die bowegenoemde punte. Die Drie Formuliere van Enigheid, wat die drie Hollandse Kerke in Suidafrika gemeen het, en waaroor mens so dikwels hoor praat, bestaan also uit 1. Die Nederlandse Geloofsbelijdenis in 37 artikels. 2. Die Heidelbergse Katechismus in 52-afdelinge. 3. Die Dordtse Leerreëls, bestaande uit vijf hoofstukke met 59 artikels, uitleggende die leer, en 34 artikels teen die dwalinge oor die leer.)

In kort was die toestand in Nederland nou als volg: Die Kontra-Remonstrante, die ou-Gereformeerdes, met Maurits als hulle politieke voorman, dring tans aan bij die Regering op die hou van 'n Nasionale Algemene Vergadering, op watter vergadering die geskille en verskil-

punte oor die kerkleer kon behandel en uitgemaak word. Die State was egter groteliks Remonstrants gesind, en weier eers beslis, en werk later teë met alle middele, die hou van sodanige sinodale vergadering. Na jare van sukkel, en na baie politieke verwickelinge, het dit tog eindelik sover gekom, dat Dordrecht ten laaste aangewijs word als plaas van bijeenkoms in die maand November 1618....

En nou, soos ons gesê 't, die Kristelike wereld skrijwe, volgens die nuwe tijdrekening, November 1618! En die stad, waarin die Sinode van daardie jaar (die grootste en beroemdste van alle Protestantse Sinodes) saamkom, heet Dordrecht. Sij lê op 'n eiland, ontstaan deur die sogenaamde St. Elisabeth-vloed van die jaar 1421. Die groot rivier, die Merwede, wat aan weerskante van die stad verbijstroom en waaraan die van der Merwe-famelië haar naam ontleen, is altoos als oordek met skepe (skippe) en klein vaartuigies. Als mens met so'n skippe langs die rivier op- of afseil, doen die torings van die Dom- en Grootkerk reeds in die verte op bô die blouwgrijs van die ou waterreus, wat hom soos 'n ou luislang (Python) na die see toe kronkel. Hierdie ou gewese setel van die Grawe van Holland is in die eerste dae van die maand November 1618 in rep en roer. 'n Menigte afgevaardigdes, namelik, waaronder selfs sommige uit Engeland, Duitsland en Switserland, neem hulle intrek in "Merwe's oude stad": partij in herberge (hotelle), ander in huise van Dordtse burgers, waar baie van hulle 'n koninklike lewetjie voer, gedurende die sitting van die Sinode. In 'n groot oppersaal, behorende tot die Kloweniersdoele, waarin vroeër dae met pijl en boog skijf geskiet is, sal nou die geestelike pijle uit die woord van God afgeskiet word, wat gedurende drie eeue in die Gereformeerde Kerke nooit die kol gemis 't nie—in ander woorde: die langverwagte Nasionale Sinode sal daar gehou word! . . .

Nadat Dinsdagmôre, 13 Nov., 1618, om 8 uur, in twee kerkgebouwe diens gehou was, begin die Algemene Vergadering in die Doele. Die een na die ander kom di afgevaardigdes in: eers die van die Nederlandse Kerke, daarna die buitenlandse verteenwoordigers. In hierdie Sinode is baie vername dinge behandeld, en daaronder kan ons noem: die begin van die State-

Bijbelvertaling, soos dit genoem word, deurdat 'n Kommissie van Vertalers aangestel werd deur die Vergadering. Hierdie Kommissie het jare gearbeid met inspanning aan die groot en swaar taak, dat haar opgelê was. En die vrug van haar arbeid was die beroemde, alombekende State-Bijbel. Natuurlik was dit nie die eerste hollandse Bijbel nie. Daar was vroeër reeds 'n Bijbel in gebruik, wat gedeeltelik uit die grondtaal oorgesit was (Nuwe Testament), dog die Ou-Testament was maar 'n vertaling van die Lutherse Duitse Bijbel. Dan was daar ook nog bekend die sogenaamde "Biestkens" Bijbel, aldus genoemd na die uitgewers. Bowegenoemde vertalings het egter veel te wense oorgelaat, sodat 'n hersiening daarvan, of 'n degelike vertaling dus brood nodig was.

Die nuwe vertaling (State Bijbel) sou ewewel ook nie volmaak wees nie. Trouwens die vertalers erken self, dat daar soms 'n ander lesing of vertaling moontlik was, en met die lig van die taal-wetenskap, wat ons vandag het, kan mens daarby voeg: "en ook soms nodig is." Ons sou verskillende voorbeelde kan noem. Dog laat ons net één neem: Genesis 36: 24. Daar word gesê, dat Ana "muile" in die woestijn gekrij (raakge-loop) 't. Nie alleen maak die gesond verstand beswaar teen "muile" in die "woestijn" nie, maar die Hebreeuwse woord beteken: "warm bronne" (warm bad)!

Nieteenstaande die een en ander, wat daarop aan te merk val, was die vertaling tog 'n meesterstuk, veral die pragtige taal, wat die vertalers so te sê moes skep en vorm. Die onmisbare woordje "zich," vir die wederkerende voornaamwoord in die derde persoon, was b.v. vroeër in die skriftaal onbekend. (Waarom kan ons dit in Afrikaans ook nie oorneem nie?)

Geen Bijbel, onder alle volke en tale, het dan ook so'n eienaardige, mooie, stereotiepe taal als die Nederlandse Bijbel nie. Geen wonder dan ook nie, dat die State-Bijbel so'n groot opvoedingswerk gedoen 't onder so baie verskillende mense en omstandighede! Dit werd meegeneem deur koloniste bij landverhuisings oor die wereldsee; en so is dit geword: die grondwet vir die ou Pelgrimsvaders in Noord-Amerika, die troosbron en onderwyser van die Voortrekkers en hulle kinders, wat

met die State Bijbel in die voorkis van die oose-wa die Afrikaanse binnelande ingetrek 't.

Die vernaamste doel van en werk in die Dordtse Sinode was egter die kwessie oor die Uitverkiesing, soos dit aan die lig getree 't deur die gewerskaf van die volgelingen van Jakobus Arminius. Die hele verloop van die Vergadering toon dit aan. Want nadat die Vergadering deur die *pastor loci*, Ds. Lydius, met 'n feesrede geopend is op die 13de Nov. 1618, die môre om 8 uur, in die Groot Kerk van Dordrecht, tree die afgevaardigde daadlik bij vir die eerste sitting. In die tweede sitting werd die moderatuur gekies, bestaande uit Ds. Johannes Bogermann, als voorsitter, met twee ander leraars als assessors, terwijl nog twee als sekretarise daarby gevoeg word. In die derde sitting word die geloofsbriewe opgeëis en nagegaan, terwijl reeds in die vierde sitting besluit word, om behalwe Prof. Simon Episkopius, die leier van die beweging, nog 12 ander Remonstrante aan te skrywe voor die Sinode te verskijn oor 14 dae, ten einde hulle leer te bewijs of te regvaardig. Dus die eerste werk van die Sinode, wat haar aandag vra, was die kwessie oor die leer in verband met die Remonstrantse beweging. In dieselfde sitting word die akademiese medelede (professors) van die Sinode nog opgedra, om hulle te begin voor berei, ten einde in staat te wees die Arminiaanse dwaling te weerlê. In die volgende (vijfde) sitting word die dokument voorgelees, waarin die Remonstrante uitgenodig of liever aangeskryf word, om voor die Sinode te verskijn, en deur die Vergadering goedgekeur en bekragtig.

In die 22ste sitting verskijn Episkopius eindelijk met die ander uitgenodigde Remonstrante voor die Sinode, nadat daar in Dordrecht lank daaraan getwyfeld was of hulle wel sou kom. Episkopius begin deur aan die afgevaardigdes van die Sinode te oorhandig 'n Apologie van sij leer, en verder verdedig hij die in 'n redevoering voor die Sinode net so'n groot Vrijmoedigheid en Beslistheid, dat die Orthodoxe Sinode, wat hierin slegs die brutale astrantheid van 'n ketter meen te moet waarneem, hom weldra op die strengste wijze aan die verstand moes bring, dat 'n houding van beskeidenheid en nedrigheid 'n kwaaddoener en ketter pas. Wat veral die lede van die Sinode vererg 't, was

dit, dat Episkopius hom verstout 't om die Sinode 'n skismatiese (skeur) vergadering te noem.

Die Sinode eis verder van die Remonstrante dat hulle 'n breedvoerige, duidelike verklaring of uitleg van hulle reeds genoemde 5 artikels sou gee; en nadat dit gedaan is, ontstaan daar nou 'n heftige diskussie oor genoemde uitleg tussen hulle en die lede van die Sinode. Dit het aangehou deur 'n menigte sittings heen, totdat eindelijk in die 57ste sitting die Remonstrante, wat hardnekkig weier, om die autoriteit van die Sinode oor hulle te erken, uit die Sinode weggejaag werd, als onverbeterlike leuenaars en bedrieërs.

Volgens die artikel in die "Real-Ensiklopedie" van Herzog oor hierdie Sinode blyk dit, dat die afgevaardigdes oor die leerstuk van die uitverkiesing dit glad nie eens was nie: alleen in hulle polemieë teenoor die Arminiane was daar ooreenstemming en verder hoege-naamd nie!

Die vraag: "of Kristus volgens Efese 1:4 die grond (fondament) was van die uitverkiesing", het die heftigste debatte uitgelok, aangesien sommige afgevaardigdes, naamlik die Duits-gereformeerdes en die Anglikane, bevestigend daarop antwoord, terwyl ander weer in belang van 'n absolute Predestinasie-leer dit ontken. Toe daar dan ook in die 73ste sessie die rapporte van 'n aantal kommissies oor verskillende punte in verband met hierdie leerstuk behandel werd, was dit nouweliks moontlik om die verskillende dogmatiese sienswyse en niteenlopende opinies te verenig in 'n gesamelike formule. Die Hessiese, Bremer, Nassouer en Engelse Theologe het dringend verlang, dat daar 'n seker, beperkte Universalisme (algemene genade) erken sou word, en verder, dat die Sinode haar sou onthou van alle hoede en determinatiese (noodwendig fatalistiese) uitdrukkinge. Alles was egter te vergeefs, aangesien die Dordtse leerreëls, wat wel is waar nie die eintlike Supralapsarisme (die lot van die mensheid was volgens hierdie leer reeds vóór die val van Adam beslis) verkondig nie, maar tog die uitverkiesing absoluut kanoniseer, in die 136ste sitting op die 23 April 1619 goedgekeur en onderteken werd.

Soos ons sê, baie van die afgevaardigdes, veral die Buitelandse Theologe, was dit nie eens met die besluite

van die Sinode op hierdie punt nie. Dis dan ook amper tragies om die Bremer afgevaardigde, Dr. Martinus, op sy ou dag te hoor kla, als hij terugdenk aan die dae van Dordt: "O, Dordrecht, Dordrecht, gawe God, dat ek jou nooit gesien 't nie!"

Ons kan die gevoelens van hierdie ou godsman verstaan, als ons bedenk, dat die Sinode van Dordt op die punt van die Uitverkiesing feitlik teruggegaan 't tot die oorspronklike standpunt van Kalvijn, met verbijgaan van alle milder en vriesinniger konfessies van die rijper dae van die Hervorming. Want net soos die Lutherse Kerk van Duitsland in die Konkordieën konfessie alles oorboord gegooi 't, wat daar uit die tijd tot stand gekom 't deur die sagsinniger leer van Melancton en weer gaan staan 't op die bodem van die Flacianse of streng Lutherse partij, so het die Sinode van Dordt ook die milder Belijdenis uitdrukkinge (soos bevoorbeeld die van die II. Helvetiese of Switserse konfessie) prijsgegegee op die punt van die Predestinasie, en feitlik weer gaan staan bij die Institusie van Kalvijn.

Of dit nou goed of sleg is? Ons ag ons self nie bekwaam genoeg, om daarop 'n antwoord te gee nie, want ons skaam ons nie om te erken, sijnde in goed geselskap, met Bullinger aan Kalvijn: "dat alles ons nog nie duidelik in daardie leerstuk is nie!" Meer durf ons nie sê nie: want al het die deputatie in die Sinode van Dordt ook met mekaar verskil en soms anders gedenk oor hierdie diep, geheimsinnige en verbogte kwessie, ons durf in ons dae dit nie doen nie! Ons sal op hierdie punt dus maar die voorbeeld van Thomas Aquinas volg: ons erken dus dat ons, hoewel dit van harte gelowende, dit tog nie in alles goed kan verstaan nie. Maar die Kerk leer dit en sê dis so reg: ergo ons buig vir die autoriteit van die Kerk!

Wat mens nou ook mag denk van 'n absolute Predestinasie-leer, soos dit gekanoniseer is in die Sinode van Dordt (die Anglikaanse (Engelse) Kerk leer ook 'n predestinasie-leer in art. 17 van haar Konfessie, dog dis 'n voorwaardelike, nie 'n absolute nie, sodat die werk van God dus onseker en onvas is volgens haar, sodat dit sou kan gebeur, dat daar op slot van rekening nie één uitverkorene in die hemel kom nie, aangesien hulle verkiesing en saligheid afhang van hulle

volharding in die goeie); ons sê, wat mens nou ook mag denk van die absolute leerstuk oor die Uitverkiesing: één ding is seker: hierdie leer gee vastigheid aan die geloofslewe en ook aan die maatskaplike wereld en lewensbeskouwing van die volke, wat haar toegedaan is. Trouwens Kalvijn en die Dordtse vaders het die leerstuk dan ook nie verkondig nie, als tijdverdrijf en debats-onderwerp vir onbekeerde en onverskillige mense, maar tot troos en versterking van die gelowige, wat hulle heil gesoek en in Kristus gevind 't: so word die gelovige mens, wat die werk van Gods Gees met dankbaarheid aan sij hart ondervonde 't, nie meer deur twijfel en vrees her- en derwaarts geslinger nie. Hij weet met sekerheid in Wie hij geloof 't, en met beslistheid, dat sij roeping en verkiesing vas is.

En soos die lewe van die enkeling is, so is ook die lewe en strewe van die gereformeerde volke. Hulle gods vertrouwe is onwankelbaar, en dit is hulle troos onder lijde en kruis: "God kan geen fout maak nie; en wat die mens oorkom in hierdie tranedal, voorspoed of droefheid, word hom toegedien van 'n liefhebbende Vader, wat hom nie sal laat versoek bowe sij kragte nie: en eindelijk werk alle dinge mee tot sij bes-wil, sij eeuwig heil en saligheid, hier en hiernamaals!"

En so word die harde en onverstaanbare leerstuk van die Uitverkiesing 'n seën en 'n geestelike skat vir diegene, wat daarvan glô, individue, sowel als nasies!—ja, sij is dit reeds gewees deur eeue heen vir ontelbaar baie harte en veral vir die volke van Hollandse bloed en afkoms, die volke namelik, wat die werk van die ou Gereformeerde vadere leer waardeer 't en nog in ons dae soek in ere te hou!

En waar die Hollandse Kerke van Suidafrika in hierdie jaar (1919) gedenk aan die 300-jarige bestaan van die werk van die Dordtse Sinode, laat hulle nie vergeet nie, om God te dank, behalwe vir baie ander dinge, ook vir die leerstuk van die Uitverkiesing, soos dit uiteengesit is in die Dordtse Leerreëls, al moet partij van hulle lidmate ook erken met skrijwer deses: "dat alles in die leer van die Predestinasie hulle nog nie volkome duidelik is nie"!

Ten slotte belangende die verloop van die D. Sinode nog dit: Gedurende die 144ste sitting begeef die afge-

vaardigdes hulle na die Groot Kerk, alwaar die Leerreëls ens. ens. voor 'n groot menigte in Latijn voorgelees werd, en nadat die Sinode kerklik met verskillende plegtighede geslote was, eindig die beroemdste Algemene Kerkvergadering van die Protestanismus met 'n lekker feesmaal, deur die magistraat van Dordtrecht die afgevaardigdes aangebooie, op die 9de Mei 1619.

J.K.

Al blijft de hulp, die gij verwacht,
 Voor 't weenend oog verborgen,
 Al duurt het ook tot middernacht
 En weder tot den morgen,
 Vertwijfel niet aan 's Heeren macht!
 De Vader zelf zal zorgen.

Luther.

Het kan ons niet verschrikken
 Al wat van buiten woelt
 Wanneer men maar van binnen
 De schoonste ruste voelt.

Jan Luyken.

Doe al wat gij moet,
 Doe al wat gij doet.

Guido Gezelle.

Heb de moed af te zien van datgene, wat ge niet
 nodig hebt, ook al zoudt ge het wensen te bezitten!
 (Maranatha Almanak).

Een volk, dat vrij en sterk wil zijn, moet gelooven;
 een volk, dat niet gelooven wil, moet dienen.

Toqueville.

De diepte van 's menschen ellende is nooit zoo
 groot als Gods ontferming.

Wie niet zonder aarzelen, ieder oogenblik alles kan
 opgeven, is ongeschikt in Gods arbeid mee te werken.

Lhotzky.

DE TEMPEL DER NATUUR.

Spreekt tot de aarde en zij zal u leeren.—Job 12:8.

Jobs vrienden wezen naar zon, maan en sterren als een bewijs dat er een God is; maar Job zeide, dat het niet noodig is om zoo ver te gaan. Spreekt slechts tot de aarde rondom u en zij zal u leeren. En de betekenis van deze woorden is: Beschouw het aardsche met oplettendheid en vraagt aan ieder voorwerp: "Wat zijt gij; van waar zijt gij gekomen en wat hebt gij mij te leeren?"

Geheel de natuur behoort voor ons te zijn een tempel des Heeren waarin alle de voorwerpen predikers zijn, en dan zullen wij zooveel beter het woord verstaan: De hemelen vertellen Gods eer en het uitspansel verkondigt zijner handen werk. De dag aan den dag stort overvloediglijk sprake uit en de nacht aan den nacht toont wetenschap. Ps. 19.

1. De aarde moet voor ons zijn een groote beelden galerij. En wat wij zien zijn geene inbeeldingen, geen fata morgana of optische illusien; maar realiteiten of werkelijkheden om ons groote waarheden te leeren.

Toen ik in het voorjaar van 1890 de zeestad Venetië bezocht, zag ik in het Paleis der Hertogen eene schilderij van 84 voeten lang en 34 voeten hoog of breed. Het is eene afbeelding van den hemel waaraan een kunstenaar 7 jaren heeft gearbeid. Maar een grooter schilderstuk heeft de Heere voor ons opgehangen in den grooten tempel der natuur, en wat heeft het ons niet al te leeren!

De gansche schepping is eigenlijk een prentenboek om ons vele waarheden van Gods woord beter te laten verstaan. In dat prentenboek is Hebreeuwsch voor den Jood en Grieksch voor den Griek en Volapuuk voor allen.

Voor eenige jaren heeft men zich moeite gegeven om voor den handel een wereldtaal uit te vinden, die door alle natien gelezen kan worden, en men noemde die taal Volapuuk; maar het was eene mislukking. Doch

de voorwerpen der natuur zijn schilderijen, die allen kunnen lezen, zelfs zij die geene boeken kunnen lezen.

Laat ons er voor dankbaar zijn. Wat kunnen wij toch niet al leeren uit de voorwerpen der natuur! Beide zonde en verlossing worden ons geleerd als wij weten om tot de aarde te spreken en van haar te leeren.

Hoe duidelijk worden wij gewezen op de zonde, als wij al die distelen en doornen en onkruid aanschouwen in den tempel der natuur; en als wij letten op al die kleine mycoscopische insecten die zooveel ziekten veroorzaken in menschen, dieren en planten. Zij zijn allen ontstaan door de zonde.

Voor vele jaren werd er in Amerika een wetenschappelijk commissie aangesteld om te onderzoeken, van waar alle die insecten komen, dié zooveel ziekten veroorzaken, en het rapport was dit: zij zeiden, dat geheel ons zonnestelsel zich beweegt in een groote cirkel rondom een onbekend centrum en wij komen langzamerhand in een ander dampkring of atmosfeer. En dit is de oorzaak van al die kleine mikrogen."

Maar die menschen hebben blijkbaar den Bijbel niet geraadkleegd. De Bijbel leert ons, dat de Heere aan de aarde de macht heeft gegeven om allerlei levende diertjes voort te brengen, en wij lezen dat alles goed was, wat de aarde voortbracht. Maar wegens de zonde werd het aardrijk vervloekt en sedert dien tijd bracht zij allerlei nadeelige insecten voort. En hetzelfde is het geval met al het onkruid der aarde. De Heere gaf aan het aardrijk de macht om allerlei gras en kruid te doen uitspruiten; maar na de zondeval bracht de aarde allerlei onkruid voort.

Het is mij dan ook duidelijk dat de zonde de bron is van al die ellende. En daarom is het zoo opmerkelijk dat wij lezen: Het is de vijand, die onkruid zaait tusschen de tarwe.

Doch niet alleen zien wij de teekenen der zonde in de natuur, maar ook de teekenen van verlossing. Er is in de laatste jaren een boek verschenen met den titel: Het Evangelie in de sterren. Dat boek is geschreven door Dr. Seiss, een man beroemd als Christen en Bijbelverklaarder. En in dat boek toont hij aan, dat men in de sterren ziet het beel'd van de slang, die de zonde veroorzaakte; als ook de maagd uit welke de Zaligmaker

geboren is. Men ziet haar beeld in de sterren, met het kindeke in de armen. Ja, men ziet in die sterrebeelden of gesternten zelfs den slangenvertreder en het kruis der verlossing.

En bovendien spreekt de sterren hemel tot ons van de maan als het beeld der kerk, en van de blinkende morgenster als een beeld van den Verlosser, en van de zon als een beeld van de zon der gerechtigheid. En al dié sterren zijn predikers in den tempel der natuur.

II. Wij moeten tot de aarde spreken om door haar geleerd te worden.

Het schijnt vreemd om tot de aarde te spreken, maar onze lichamen komen oorspronkelijk uit de aarde, en wij worden door haar gevoed en gekleed. De aarde is dus in zekeren zin onze moeder; en het is niet ongepast voor een kind om tot de moeder te spreken en van haar te leeren.

De Bijbel zal ons niet baten als wij hem niet onderzoeken en de aarde zal ons niet leeren als wij niet tot haar spreken.

Onze text is reeds in vele gevallen waarheid bevonden.

De geologist of aardkorstkundige onderzoekt den vloer van den tempel der natuur, en wordt er door geleerd. Hugh Miller sprak tot de rotsen der aarde en zij leerden hem, dat zij kinderen zijn van onbekend en lang vervlogene eeuwen en dat zij geboren zijn in den worstelstrijd tusschen water en vuur. Ja, zij hebben hem zooveel geleerd, dat hij een boek er over kon schrijven, en dat men van hem zegt, dat hij de steenen en rotsen heeft doen spreken.

De christelijke natuurkenner onderzoekt de voorwerpen rondom hem in den grooten natuurtempel, en wordt geleerd om den grooten Schepper te loven voor zijne wijsheid en goedheid.

De sterrekundige beklimt zijn observatorium en spreekt met de sterren, met welke de Heer de machtige koepel van zijn natuurtempel decoreert, en die sterren leeren hem dat er een God is, duizendmaal grooter dan die van de meeste menschen.

En laat ons niet vergeten welk een hemelsch gebruik Jezus heeft gemaakt van het aardsche. Toen de vogelen des hemels zoo lustig over zijn hoofd vlogen

op den berg, zeide Hij tot zijne discipelen: Ziet gij deze vogelen? Zij zaaien niet en maaïen niet en vergaderen niet in hunne schuren, maar uw hemelsche Vader voedt hen. En Hij plukt eenige lelien en sprak: Ziet gij deze lelien? Zij arbeiden niet en spinnen niet en nogthans was Solomo niet bekleed gelijk zij.

Adam hoorde de stem des Heeren aan de wind des daags. De toovenaren van Farao zagen Gods hand in de plagen der natuur. En de wijzen uit het Oosten zagen in een ster den geboren koning der Joden.

Laat ons dan toch niet ten achteren staan, maar tot de aard spreken om van haar geleerd te worden. Maar dit is nu juist wat velen niet doen. Zij gaan door de schoone beeldengalerij der natuur zonder het schoon te zien en te bewonderen. Zij kijken maar zien niet, of liever ziende, zien zij niet.

Voor vele menschen is een boom slechts een boom en eene plant is slechts eene plant en niets meer. En toch zijn de boomen en planten wonderlijk machinerien van God, waarmede hij de geurige vruchten en schoone bloemen uit de ruwe aarde haalt.

De bloemen worden genoemd de engelen van het gras en de glimlach des Heeren op het aardrijk, maar zij zien niets bijzonders er in.

Zij zullen in den vroegen morgen door een woud gaan, welke de vogelen in een concertzaal hebben veranderd zonder de muziek te admireeren of er iets uit te leeren.

Zij zien zelfs niets bijzonders in de prachtige zonsondergang. Ik las eens een boek over Duitsch-West-Afrika, getiteld: Zon, zand en zonde. En ik heb veel gehoord van de warmte der zon, de last van het zand en de tegenwoordigheid van de zonde in dat land. Maar dat boek sprak van een buitengewone zonsondergang in dat land, en daarvan heeft niemand mij iets verteld. En toch in zulk een zandwoestijn moest ieder oog bekoord worden door zulk eene majesteit van kleuren; en moest iedereen leeren te bidden dat zijn levenszon ook zoo moge ondergaan.

Hoe geheel anders zou ons leven zijn als wij het noodige leerden uit de worstelende wateren, de stille bergen, de stormende winden, de drijvende wolken, en

de tintelende sterren, als wij tot de aarde zullen spreken en door haar geleerd worden

In een van de oude Grieksche steden is een schoon standbeeld van eene vrouw. Op een zekeren dag zag men voor dat beeld een Grieksch meisje staan. Zij was arm en vuil. Zij zag haar eigen beeld in het water, dat voor het beeld was, en welk een contrast er was tusschen haar en dat beeld; op den volgenden dag stond zij weer daar, maar toen waren hare handen en gelaat schoon; en toen zij op den derden dag weer daar stond waren ook hare kleederen schoon. Wat veroorzaakte die verandering? Het meisje heeft tot dat beeld gesproken en het beeld heeft haar geleerd dat zij ook schoon en rein moet wezen.

Laat mij u een ander voorbeeld geven. Het was een stille en liefdelijke zomerdag toen een bejaarde grijsaard in een schoon park wandelde. Een tijd lang stond hij stil bij twee standbeelden en daar dacht hij na over die twee menschen, die zoo hoog geëerd waren op aarde; en hij peinsde over de vraag: waar zijn zij nu, en welke eer genieten zij in de eeuwigheid? Hij merkte op dat beide standbeelden naar de aarde keken, terwijl de boomen die hen omringden dag en nacht naar den hemel wijzen en als predikers der natuur tot ons spreken van den hemel en de eeuwigheid. Hij slaakt eene zucht en zeide: Wat is de mensch! en hoe gaat de heerlijkheid der wereld voorbij!

Vervolgens stond hij stil bij een schoonen vijver, en daar zag hij hoe liefelijk de kleine vischjes in dat stille water dartelen en hoe prachtig de hemel zich er in afspiegelt en die vijver leerde hem dat zijn hart ook zoo stil moet zijn tot God en dan zal hij gelukkiger zijn dan die kleine vischjes die daar dartelen en spartelen en de hemel zal zich ook in zijn hart afspiegelen.

Van daar ging hij naar de rozen en vroeg: Wat leert gij mij? En het antwoord was: Wij leven in eene wereld vol van doornen, maar wij verheffen ons boven dezelve en decoreeren en parfumeeren de aarde. Wij leven slechts kort en worden spoedig oud gelijk gij, maar er komt voor ons weer eene lente en dan worden wij weer jong en schoon. En ook voor u komt er een lente tijd van jeugd en schoonheid.

De grijsaard ging toen op een bank zitten en zijne gedachten gingen terug tot de dagen zijner jongheid en onschuld. Hij dacht na over geheel zijn leven, over wat hij was, en wat hij is en wat hij worden zal; en hij weende zeer en schudde van aandoening.

Toen hij verder opzag stonden twee kinderen voor hem in stille verbazing. Zij konden niet verstaan waarom hij zoo weende; maar hij verstond het wel. Hij heeft tot de aarde gesproken en zij heeft hem geleerd.

Moge al de predikers in het heilgdom der natuur niet te vergeefs tot ons spreken en als wij aanlanden in de eeuwigheid, dat het niet moge zijn om te verschijnen voor een vreemden God, maar voor Hem, dien wij hier hebben leeren kennen, en aan wien wij gehoorzaam waren als Hij tot ons zeide: Spreek tot de aarde en zij zal u leeren.

C. W. d. T.

Er was eens een landman, die er tegen zijn predikant over klaagde, dat hij zoo een slechten akker bezat.

“Zie naar boven, vriend”, was het antwoord, “’t stuk van den hemel, dat boven je akker is, behoort er óók bij.”

Toen de boer later weer alleen was, dacht hij nog eens over dit woord na en greep moed.

Ook boven den levensakker van ieder mensch is een stuk hemel, dat er óók bij behoort. Zou de oorzaak van ’t vele klagen en tobben ook hierin liggen, dat men dit te vaak vergeet?

Echte bezieling heeft geen behoefte aan dikke woorden of schelle kleuren.

De torenspits wijst ons al uit de verte omhoog naar het huis des Vaders.

De kerkklokken luiden ons uit Zijn Naam de nodiging tot Zijn vrede tegemoet.

God heeft geen behagen in grootdoenerij.

Een christen moet oppassen, als zijn vijanden hem prijzen.

SENDING.

Die wese van alle sendingsarbeid bestaan hierin dat dit Evangelie-verkondiging moet wees. Alle sendingsarbeid moet eenvoudig wees, een voortsetting of vernieuwing van die oorspronklike sendings-werksaamheid van die Kristelike Kerk. In die eerste eeuwe was die kerk vooral aangewese op sendingsarbeid onder die heidene, buitekant die kerk. Maar langsamerhand het die nodig geword deur afval en degeneratie in die kerk self om ook sendingsarbeid te verrig onder die heidene binnekant die kerk. Daarom word die sending verdeel in uitwendige en inwendige sending. In wese is die saak presies dieselfde, alleen die omgewing, die sfeer maak verskil. Eers 'n paar gedagtes oor Inwendige Sending.

Die doel van die inwendige sending is om die gevallene, die afgedwaaldes en verwaarloosdes terug te wen vir die kerk. Om alle onkristelikheid en anti-kristelikheid in die onmiddelijke bereik van en in die kerk te bestrij. Te doen al wat onse hand vind om te doen en dit met al onse mag om die wat gesink het te perbeer ophelp; die swakkes te versterk; die kranke te verpleeg; die magte van die duisternis, waar dit woel in die boscsem van gekerstende nasies om die Rijk van God te ondermijn in die siele, in die huisgesinne, in die gemeentes, in die kerke, in staat en samelewing, met die volle wapenrusting van onse God te beveg, als een goede krijgsknecht van Kristus (2 Tim. 2:3).

Natuurlik ken ons dit nie doen nie, en wil ons dit nie doen nie, als ons nie gedra word deur die vaste geloof in Jezus Kristus, die gekruisigde en verheelikte Heer. Want Hij roep ons om te getuig teen alle ongestelikheid, koudheid, lauwheid en degenerasie onder sogenaamde kristelike kringen en volke.

Die geloof is die grond van alle Sendingswerk sowel inwendige als uitwendige.

Onwillekeurig kom bij ons die vraag op: "Maar wie moet dit doen?" Dan is die enige regte antwoord: die kristelike gemeente, die kerk self. Daarom het Kristus een kerk gestig als een ligaaam. In die ligaaam se roeping is dit om te sorg dat die Evangelie gepredik word, dat daar getuigenis afgeleg word van die Hoof van die ligaaam. Dus nie Jan of Piet is verantwoordelik nie,

maar allereers die ligaaam en dan Jan en Piet en alle lede van die ligaaam. Als die ligaaam alssodanig waartoe Jan en Piet behoort sij plig versuim, dan ken hulle ja moet hulle die plig vervul. Dit is een heilige plig van die kerk van Kristus om vlijtig werksaam te wees in die veelvuldige arbeid van Inwendige Sending.

Die voorwerp van die Inwendige Sending is baja beperkter als die Van Uitwendige Sending. Bij die Inwendige S. is die voorwerp soos ons al aangegee het die wat afgedwaal het van die kerk. Die mense wat deur onwetendheid, eenvoudigheid, verleiding en twijfel skipbreuk gelij het aan hulle geloof. En dit is nie alleen die geval met enkele persone nie, maar met groepe. Deur verwaarloosing en slapheid van die kerk is groepe van kristelike nasies verval tot sektes en allerlei bijgelovigheid.

Die middele vir Inwendige Sending is Gods Woord. En op grond van Gods Woord ons woord, onse prediking, onse getuigenis, ons geskrewe woord, onse kristelike werken, ons voorbeeld, onse kristelike wandel. Ons moet nie Hervormd wees net met die mond nie, ons moet waarlik Hervormd wees. Die getuigenis van Kristus moet van ons uitgaan naar alle afgevallene en verwaarloosde. Ligamelike en geestelike node moet ons perbeer lenig. Die saligmakende genade van God in Kristus moet ons hulle verkondig. Bowendien sta ons alle goede middele ons ten dienste. Doe goed aan alle mense maar insonderheid aan die huisgenote des geloofs sê Paulus. Die beweegrede is die heil in Kristus. Ons weet, tenminste ons behoort te weet, dat hulle dit ook nodig het en daar wel bij sal vaar. Kristus het begin met Inwendige Sending. Bij die volk wat drager was van Gods openbaring. Maar op die Pinksterdag is die onderskeid tussen Jood en Griek vervalle, en so is die Inwendige Sending oorgegaan tot Uitwendige Sending naar die bevel van Kristus: predik mij Evangelie aan alle skepsels. Matt. 28:19.

Maar die Inwendige Sending het geblij en sal blij solang als daar een kerk is, want in die Kristelike kerk sal daar altijd afgedwaaldes en verwaarloosde wees. Die Inwendige Sending behoort tot die welwese van die kerk. Kristus het dus nie aan sij apostels die bevel gegee om eers met die Inwendige Sending klaar te wees en dan

Uitwendig te gaan werk nie. Maar Hij self maak dat die Inwendige ook Uitwendig word. Die werksaamheid is dieselfde maar alleen die plek waar dit geskied is verskillend.

Behoeftte aan die Inwendige Sending blij bestaan. Wat was die Hervorming anders dan een magtige aksie van Inwendige Sending? En wat is onse Hervormde kerk anders dan die resultaat van Inwendige Sending?

Hierdie beginsele toegepas op ons in S.A. wil dus dit sê. Ons moet Inwendige Sending drijf. Ons moet die Evangelie van Kristus predik aan onse Hervormde mense wat in verwaarlosing is, soos in Humpata, in Oos-Afrika, in Rhodesia en in ander afgelegen streke van ons land; waar hulle die Hervormde Kerk nie kan bereik nie, daar moet die Hervormde Kerk hulle bereik, anders voldoen onse kerk nie aan haar roeping en verpligting nie. Aan alle Hervormde mense wat afgeval het of afgedwaal het van ons kerk of in die algemeen van die Kristelike godsdiens. En verder aan al die Afrikaners wat afgeval het van onse voorvaderlike godsdiens (wat die Hervormde religie gewees het); of dit is deur ongeloof, twyfel, verwaarlosing of verwildering. En als die Hervormde Kerk dit nie doen nie dan versuim sij haar plig en sal self verwaarloos raak.

In hierdie verband kom van self die arme-blanke kwessie. Seker is dit een maatskappelijke saak. Maar dit het ook een kerkelike kant, want dis almal, of grotendeels, seuns en dogters van ons volk wat die Kristelike godsdiens belij of belij het. Wat doen onse kerk aan die saak, vir die arme mense? Met skaamte vir mij-kerk moet ik sê niks, totaal niks.

Maar daar is nog baja ander dinge wat verband hou met die werksaamheid van Inwendige Sending wat ons nie uit die oog moet verlies nie. Die kranke, die idote, die werklose, die melaatse, die bedelaars, die dranksug, die onsedelikheid, die Sondagsontheiliging, Bijbelverspreiding, verspreiding van Kristelike leesstof, reddingshuise, hospitale, opleiding van verpleegsters, gevangene, misdadigers, arbeiders, arme en so ken ons aangaan. Wat doen onse kerk daaraan? Hervormde Kerk skaam jou! En onse Hervormde mense ons moet ons skaam en diep verootmoedig voor onse Sender. Ons het ons heilige plig versuim en onse hoge roeping ver-

waarloos. Ons is verwaarloos, daarom het die werk verwaarloos. Onse kerk is op die gebied van die Inwendige Sending morsdood. En ons is kastig teun Uitwendige Sending, omdat ons onse eie huis wil versorge en die eie huis is totaal verwaarloos. Maar die fout lê dieper, ons het ons talent begrawe en als die Here nou die talent afvat wat sal ons dan sê als onse kerk in totale verwaarlosing ondergaan? Want als God ons verwaarloos wat sal van ons word?

Wat doen onse kerk teun die degenerasie en demoralisasie van ons Afrikaner volk? Niks. En onse eerste roeping is tog om onder hulle die lig van die Evangelie te laat skijn.

UITWENDIGE SENDING.

Die kristelike godsdiens is deur en deur een sendings-godsdiens. Die Joodse godsdiens was dit in sekere mate. Kristus het gekom om die oude te vervul: o.a. om hierdie "sekere mate" tot volle maat te maak. Kristus was die Gesondene van Sij Vader, die Gesant van God, dus die Hemelse Sendeling. Daarom is sending die grondgedagte van die Evangelie werk. Alle mense het verlossing van node. Kristus het in die nood voorsien en daarom wil Hij en daartoe het Hij sij laatste opdrag gegee, dat hierdie verlossing sal gepredik word aan alle skepsels. Dit was een van sij laatste bevelen aan sij apostele, en apostel beteken letterlik sendelinge. Hulle was in die ware sin van die woord van begin tot end sendelinge.

Ooreenkomstig hierdie oorspronklike karakter van die kristelike godsdiens als sendings-godsdiens, is die sending een lewenswet van die Kristelike Kerk, en is dus die Kristelike Kerk na haar ware karakter sendings-kerk.

Alle hedendaagse sogenaamde kristelike nasies ook die kristelikste en beskaafste van almal was oorspronklike regte heidene gewees. Onse voorouders was egte heidene. Die hele Kristelike Kerk van vandag is die resultaat, die vrug van vroegere sendingswerk. Wat

aan die kerk haar oorsprong gegee het, blij vir die kerk een lewensvoorwaarde. Die sending is die natuurlike gevolg van die geloofslewe van die kerk; dit is dus een eis vir haar selfbehoud. Die sending is die termometer van die geestelike bestand van die kerk. Daarom is dit vir die kerk een dure plig om sendingswerk te verrig. Die kerk word aan sigself ontrouw, val van die egte kristendom af, als sij sig aan sendingsarbeid onttrek. Deur die sending is die Kristelike Kerk een kerk geword voor bijna die hele wereld en die kristelike godsdiens een wereld-godsdiens. Dit alles is te danke aan vroegere pligsgevoel om sendingswerk te doen naar die bevel van Kristus. Had die oude kerk nie sending gedrieff nie, dan was die Kristelike Kerk een Joodse sekte gebly, iewers daar in een noordelike hoekie van Galilea missskien of sou geheel verdwyn het. Maar Gode sij dank sij lewenswet is anders, is sending. En had die middel-eeuwse kerk nie sending gedrieff nie onder ons voorouders, dan was ons Afrikaners nog altijd diere-aanbidders en mense-slagters, soos ons voorouers was. Maar Gode zij dank, die Kerk het Sendingswerk, uitwendige veral, verrig en daardeur is ons vandag Hervormde Kristene, waarop partij so trots is, en ons vergeet dis te danke aan Sending. Is ons daarom daarop teen? Ondankbare kind!

So kragtig was dit oude Sendingswerk dat na 400 jaar in beginsel die heidendom in die oude wereld oorwonne was; na banje stryd, bloedige vervolging en bittere lijdning. Eers het die Kerk Sending gedrieff onder die kultuur-volke en later onder die natuur-volke, barbare, onse geliefde voorouders, wat op eenselfde trap van beskawing en godsdiens gestaan het als vele van die teenwoordige heidene.

Dié oude Kerk het self Sending bedrieff. Sij het die bevel van Kristus so reg verstaan. En bowedien sij moes, want die liefde en die krag van Kristus het haar daartoe besiel en beweeg. Haar eie voortbestaan was daarmee gemoei en het daarvan afgehang. Had sij dit nie gedoen nie, dan was menseliker wijze gesproke, die kristelike kerk dood geloop en sou sij vandag vir ons alleen maar een oudheidkundige merkwaardigheid gewees het.

Die Rooms-Katholieke Kerk drieff self haar sending,

daarom het sij so banje invloed. Staatskerke drieff nie Sending nie, hulle is kastig altijd besig om hulle eie huis te versorg, waar hulle natuurlik nooit nie kan klaar kom nie. Hulle laat dit oor aan private Sendingsvereniginge, maar dis nie omdat hulle te besig is met die eie huis nie, maar omdat hulle de ware beginsel losgelaat het. Alleen die Skotse en Sweedse Staatskerke drieff Sending. In die Vrije Kerke veral in Noordamerika, in die Broedergemeentes, in die Vrije Kerk van Skotland is die Sendingsaak een kerksaak. Bij onse Susterkerke in Suidafrika is die Sending ook kerksaak. Is dit miskien omdat die Hervormde Kerk ook een tijd Staatskerk was, dat sij die ware beginsel kwijtgeraak het? Als die kerk dit nie doen nie, hoe kan sij dan die driewe van Sending kontroleer? Hoe kan sij dan haar stem verhef als sij sien dat dit op 'n verkeerde manier gedoen word. Daarom, die ware beginsel is: Ons moet die werk nie oorlaat aan sekere Hervormde mense nie, maar dit moet uitgaan van die Hervormde Kerk self en sij moet die werk bestuur en reël en kontroleer. Die sendeling moet aan haar rekenskap gee van sij werk.

Nou sal ons perbeer enkele wenke te gee, hoe dat ons meen dat die Sending in Suidafrika moet gedrieff word. Ons sal ons soveel moontlik onthou van kritiek oor andere se werk en ons net bepaal bij positiewe aanwysinge oor die Sendingsmetode, die weg wat onse Kerk, naar mij beskeie mening moet volg. Hieroor bestaan banje verskil en iedere teregwijsing sal vir die skrijwer aangenaam wees. Een betere weg is hartelik welkom.

Die Sending moet gedrieff word. Die Rijk van onse God moet uitgebrei word. Alleen geestelike middele mag ons gebruik en alle magsmiddele moet ons van die hand wijs. Daarom is die hoofsaak prediking van die Evangelie. Gods Woord en Gods Gees moet die enige mag wees waarop ons steun, maar waarvan ons gretig gebruik moet maak.

Dit is al een geruime tijd dat daar Sendingswerk verrig word in ons vaderland. In banje van die metodes wat toegepas word 't kan ons sien hoe ons die werk nie moet doen nie, in die belang van Suidafrika en in die belang van die kaffer self.

Die naturelle-kwessie is die groot kwessie in Suid-

afrika, wat ons moet perbeer oplos, anders gaat dit fout en gaan Suidafrika onder in bloed en tranen. Soals die Sending tot nog toe gedrijf is lijk dit banje of dit die bedoeling is van die Sendingsmetode om die kwessie op te los deur gelijkstelling, al is dit nie dadelik nie, dan tog geleidelik. Die indruk krij ik, en ik glo nie ik is mis nie. Ik sal blij wees als ik hoor dat ik mij vergis. Tenminste bij een sekere seksie is dit die weg wat hulle wil inslaan. En dan die Sendingsgeskiedenis in Suidafrika vertel ons tasbaar dat bij sommige Sendelinge die Sending nie suiwer kerkelike besigheid was nie, maar ook partijkeer politieke bijbedoelinge ingesluit het. Sodat helaas, die kaffer of welke inboorling ook, dikwels geleer is, onder andere om als een opposisie en vijand van die Hollandse Afrikaner diens te doen. Ons kan ons indenk wat die gevolge sal wees vir Suidafrika, als hierdie twee beginsels deurgevoer word. Dit sal niks minder bring nie als totale ruinasie van Suidafrika.

Die inboorlinge is nou eenmaal hier en hulle sal wel hier blij of ons dit wens of nie. Dus een plan moet gemaak word, een uitweg uit die moeilike samelewing moet gevind word. En daar is natuurlik een uitweg. Maar dis hoog tijd dat die weg bewandel word. Onse Kerk is skuldig dat die weg nie al eerder ingeslaan is nie, want sij het haar plig hierin versuim; en die werk wat haar deur God opgedra was het sij in nalatigheid (of om kastig die eie huis te versorg) aan vreemdelinge oorge-laai. En die vreemdeling het gewoel vir al wat hij wêrd was met sij geestelike en politieke bedriewigheid. Vanself bring hierdie gedagtegang ons op twee beginsels wat ons moet vashou als ons sover kom om Sending te drijf tot heil vir Suidafrika en vir die inboorling. Ik meen dis dit.

1e. Onse Kerk moet handhaaf: geen gelijkstelling. Sij moet teëgaan alle vermenging van die twee rasse en toesien dat wetgewing dit so veel moontlik verbied en straf. Die kaffers predikant verstaan uit onse Sendingswerk dat hulle nie gelijk is met witmense nie, waar ook die waarheid is. En als daar genoeg is om een gemeente te vorm, moet die heeltemaal apart georganiseer word. Ons wil vir hulle sorg en vir hulle ons bes doen, maar apart van ons en als dit kan heeltemaal selfstandig.

2e. Kennis van die kaffer, sij geloofssisteem en al sij seremonies moet onvoorwaardelike vereiste wees vir die man wat onder hulle gaan arbeid. Partij wat nou onder die kaffers werk weet van die kaffers minder als die kaffer dalk van hom.

Daarom is daar soveel verderf en verknoeiing en gevaar vir Suidafrika nie alleen nie, maar ook vir die Koninkrijk van God. Als ons een mens se denkwijse nie ken nie, hoe sal ons kan meewerk tot sij verandering? En als ons onbekend is met sij gedagte-wereld, hoe sal ons die regte woord weet vir sij ware behoefte?

3e. Ons moet die kaffer duidelik laat verstaan dat ons daar nie biesondere politieke bijbedoelinge bij het deurdat ons hom die Evangelie kom verkondig nie, maar dat onse suiwere bedoeling is om hom Gods Woord bekend te maak. En nie omdat dit in die eerste plaas so biesonder aangenaam is vir ons nie, maar omdat onse God dit gebied en omdat hij dit nodig het. En dat onse bedoeling in maatskappelijke sin alleen beoog die welvaart, vrede en opbouw van Suidafrika tot een gelukkige land, waarin alle seksies hulle regte geniet en dus ook die kaffer sij regte ontvang op een wijze en in een maat wat van hom een waardige inwoner van Suidafrika sal maak. Maar altijd op sij plek. Iedereen op sij plek! Hierdie dinge moet ons nou aanpak, als ons ons nie later wil verwijt nie, als daar grote ellende ons deel word. En dit sal seker kom. Daarom ons moet een beginsel maak om die dam te bou teen die geweldige stroom van ongeregtigheid wat daar oor onse arme kindertjies sal heen-slaan. Wie weet, miskien al oor ons. Stilsit is hier selfmoord.

Ja, maar die Sending bederf die kaffer! sê so banje mense. Het die Sending uw voorouers ook bederf? Dan is ons nou al seker totaal bedorwe! So, liewe vrind, bederf die Evangelie een mens? Is die gedagte nie een veragting en verkleining van die Evangelie nie? Is dit nie Godslastering nie, dat die saligmakende genade Gods in Kristus een mens bederf? Dan moet ons onmiddellik alle Evangelie-verkondiging stop en alle kerke toesluit.

Nee, waarde leser, dis natuurlik nie die Evangelie wat die kaffer bederf nie, maar dis die verkeerde manier waarop die Evangelie tot hom gepreek word. Dit sal

ik glo. Maar juis daarom is dit hoog tijd, nie om die bederf te laat deurwerk nie en die verkeerde manier te bestending nie, maar om op die regte manier te begin en die bederf kragdadig te keer. Als iemand die Bijbel verkeerd lees dan moet ons nie sê nou lees ik ook glad nie meer in die Bijbel nie, maar dan moet ons hom reg leer lees. Net so is dit met Sendingswerk. Als andere dit verkeerd doen dan is dit juis rede te meer vir ons om dit op die regte manier te doen. En so nie, dan is ons dubbel skuldig, want ons het die weg geweet en nie bewandel nie, maar berus in die ongeregtigheid. Als ons maar net eers begin met onse plig te doen en die opdrag van Kristus uit te voer: predik Mij Evangelie aan alle skepsels, dan sal ons ook wel lig en krag ontvang, wijsheid en bekwaamheid, soos Hij ons belooft het met een plegtige belofte dadelik na die Sendingsbevel: "Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld." En ik is daar seker van, onse Hervormde Kerk sal geestelik daar wel bij vaar, waarin ik mij van harte sal verheug. Dan sal ons eerst toon dat dit ons menens is om een Hervormde Kerk te wees en te blij, wat haar roeping ook jegens Suidafrika sal vervul. Dan sal onse Kerk wees 'n stad bowe op een berg; een lig bowe op een kandelaar, uitstralende die heerlike lig van Gods openbaring in een donkere wereld. Dan eers sal onse Kerk die wet van Kristus vervul: Laat uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uwe goede werken mogen zien en uw Vader, die in de hemelen is, verheerliken. Hoofdoel van die Sending moet altijd blij: die Vader in die Hemele verheerlik.

H. F.

Vóór alle dingen moest in de hoogere en lagere scholen, het voornaamste en meest-algemeene leerboek de Heilige Schrift zijn.

Luther.

Ieder schoolsysteem, dat de godsdienstige opvoeding als nevenzaak beschouwt, is een verderfelijk systeem.

Gladstone.

HET HUWELIJK.

Naar aanleiding van een vraag van een ouderling onzer kerk wil ik eenige opmerkingen maken over het Huwelijk.

Reeds zeer vroeg schijnt er onder de menschen een zekere wetgeving te zijn geweest omtrent huwelijken, ook al komen die wetten, zelfs die welke heden nog in sommige landen en onder sommige volken bestaan niet overeen met onze opvatting van wat goed is.

Zoo is het onder Kaffers, Mohammedanen of Maleiers geoorloofd, dat een man meer dan een vrouw heeft en in Thibet bestaat nog de wet, dat een vrouw met meer dan een man getrouwd kan zijn.

In alle Christelijke landen is het aangenomen, dat een man slechts een vrouw mag hebben.

Volgens den Bijbel hadden de Joden zeer strenge wetten op het huwelijk en tegen de onzedelijkheid en in alle tijden is onder dit volk de vrouw goed behandeld, ook al was zij onder het Oude Testament niet de gelijke van den man en kon zij worden weggezonden of weggegeven. De Heere Jezus heeft de vrouw opgeheven uit hare vernedering en geplaatst op de hoogte, waarop wij haar vandaag erkennen en achten. Het is evenwel niet mijne bedoeling om te espreken over de wettelijke zijde van het huwelijk, doch over de maatschappelijke en zedelijke. De neiging van bijna alle jonge mannen en meisjes is om tot een huwelijk te komen en daarbij gelden zeer verschillende overwegingen. Het heeft de allergrootste beteekenis wat iemand verwacht van zijn aanstaande vrouw of van haar aanstaande man.

Begrijpelijk zal een man, die uitziet naar eene vrouw met veel geld moeten tevreden zijn als hij iemand krijgt, die ook veel van uitgaan en plezier houdt en die hem veel geld zal kosten, en als zij niet lief of mooi is en geen goede moeder, mag hij daarover niet klagen.

Iemand, die net op een mooi gezicht verliefd wordt en eene vrouw zoekt die overal, waar zij komt de mooiste in het gezelschap is, mag niet haar daarvan een verwijt maken als er ook andere mans zijn, die haar bewonderen en als zij soms meer denkt van een anderen man dan van hem die niet haar liefde maar slechts haar gelaat gezocht heeft.

Photo van vijf geslachten van de familie N. H. Jacobs, te Heidelberg.
 Links boven: Mevr. M. J. Jacobs, geb. Vermaak, geboren in 1829.
 Rechts boven: Haar oudste zoon, mnr. P. D. Jacobs, geb. 2. Nov. 1851.
 Midden: Mevr. E. J. Jacobs, geb. Jacobs, overleden.
 Links onder: Mevr. H. S. E. Locherenberg, geb. Jacobs, dochter van
 Mevr. E. J. Jacobs.
 Rechts onder: E. J. Locherenberg, haar dochttertje.

Zoekt een man een huishoudster, die goed voor hem koken kan en zijn huis schoon kan houden, wat is hij dan ontevreden als zij niets verstaat van zijn belangen, waarmede hij zich ophoudt en als zij niet met hem kan deelen in zijn moeilijkheden en zijn vreugden.

Zoo gaat het ook met het meisje. Ziet zij uit naar een man, die een motorkar heeft en haar een lekker leven kan bezorgen, dan moet zij zich niet verwonderen, als er ook andere meisjes en vrouwen zijn, die evenzoo willen genieten van wat hij geven kan en wil, en moet zij haar huwelijk nemen zooals het komt.

Is haar ideaal een man met een titel, dan mag zij zich heel gelukkig achten als hij er nog iets anders bij heeft en niet een onbeduidende nietsnut is.

Daarom voor jonge mannen en meisjes geldt dezelfde regel, om eerst goed te weten, wat het ideaal voor het huwelijks leven is en wat men verwacht en dan niet te haastig te zijn.

De zedelijke en geestelijke eigenschappen zijn van oneindig hooger waarde in het huwelijk dan alle wereldsche overwegingen.

Alleen goedheid en degelijkheid van karakter kunnen op den duur een huwelijk gelukkig maken. Jonge menschen, die zonder veel gebed en zonder te vragen naar Gods wil zich tot een huwelijk haasten, vinden maar zelden in het huwelijk het geluk, dat zij gezocht hebben. Wat iemand vindt in het huwelijk hangt ook zeer veel af van wat hij geeft.

Hoe kan een jonge man, die als huwelijks geschenk aan zijn jonge bruid meebrengt een door losbandigheid en onzedelijkheid verwoest of door ziekte aangetast lichaam, verwachten, dat God zijn verbindtenis zal zegenen? Is het recht, dat terwijl hij van zijne vrouw eischt dat zij een reine maagd zal zijn, hij voor zichzelf een andere standaard van zedelijkheid of liever onzedelijkheid goed genoeg vindt? Kan het meisje, dat met alle jongetjes, die zij kent even los omgaat iedereen zoent en toelaat, dat een jongetje haar oneerbiedig behandelt, verwachten, dat een man voor wien zij respekt heeft en tot wien zij kan opzien als haar beschermer, haar tot vrouw zal kiezen, als hij haar leven ziet en hoort hoe andere mans met minachting over haar praten? Want dit is zeker: een man zal misschien wel met

een meisje spelen en zelfs te ver gaan, maar daardoor zal hij zijn achting voor haar verliezen en haar zich nooit tot vrouw nemen.

Is het huwelijk eenmaal gesloten, dan verandert de behandeling, die de man aan zijn vrouw geeft soms en andersom ook wel; na de eerste wittebroodsweken is het nieuwtje er af en wordt men onverschillig of teleurgesteld. Is dat te verwonderen, als wij zien op welke losse gronden vele huwelijken gesloten worden?

Wil een paar menschen gelukkig leven, dan moet daar in het huwelijk toegepast worden diezelfde beleefdheid en voorkomendheid als voor het trouwen, daar moet zijn verdraagzaamheid, vertrouwen, achting van elkanders gevoelens, vergeving van elkanders zwakheden en zonden, liefde, reinheid, ingetogenheid, de een achte de ander uitnemender dan zichzelf, niemand eische meer dan wat hij of zij zelf wil geven, maar de man vergete nooit, dat hij de sterkere is en zijn vrouw het zwakkere vat, zooals het Formulier zegt, dat hij geroepen is haar te beschermen. Beiden moeten meer zien op de vervulling van hunne plichten dan of de ander wel doet wat geeischt kan worden.

Als er vertrouwen gevraagd wordt, moet men ook vertrouwen waard zijn en nooit misbruik maken van geschonken vertrouwen.

Een huwelijk zonder kinderen is dikwijls ongelukkig, maar kinderen geven ook dikwijls veel zorgen. Ook hierin geldt, dat wat de mensch zaait, dat zal hij maaien. Als het zaad of de akker, waarin gezaaid wordt niet goed is, kan de vrucht evenmin goed zijn.

Is het wonder, dat er een schaduw rust op huwelijken tegen den wil der ouders gesloten, ook al rekenen de jonge menschen, dat die tegenstand der ouders onredelijk of ongegrond is, en dat kinderen te vroeg na het huwelijk geboren gewoonlijk later slecht opgroeien?

In al deze dingen geldt het als een vaste regel, dat een huwelijk dan alleen gelukkig en gezegend kan zijn, wanneer het gesloten en onderhouden wordt volgens de voorschriften van Gods Woord. God heeft ons daarin Zijn wetten geopenbaard en niemand kan die straffeloos schenden. Daarom is het geen reden voor een van de gehuwden om te zondigen, omdat de ander niet de huwelijks plichten nakomt of door overspel het huwe-

lijk verbreekt. Volgens het woord van den Heere Jezus mag alleen hoererij reden voor echtscheiding geven.

In dit verband moet ik een enkel woord zeggen over die veel misbruikte text, die door ons zoo slecht verstaan wordt: "Die de verlatene trouwt doet ook overspel."

Volgens Oostersch gebruik kon een man zijne vrouw wegzenden met een scheidbrief, ook wanneer zij geen overspel gepleegd had, maar dan kon hij niet weer haar terugnemen als zijne vrouw.

Nu zegt de Heere Jezus, dat indien een man dit doet, dan doet hij overspel, want dan verbreekt hij het huwelijk zonder oorzaak.

Maar soms wilde een man zijne vrouw, die hij op die manier had weg gezonden toch weer terug nemen en dan werd er iets op gevonden. Een ander man, een vriend van den eersten, of een huurling werd overgehaald, menigmaal voor een geldelijke belooning, om die verlatene te trouwen, maar dan moest hij beloven, om haar den volgende dag weer weg te zenden of van haar te scheiden, evenzoo zonder eenige reden, en dan kon haar eerste man weer met haar trouwen, want dan was zij de vrouw van een ander geweest. Deze onzedelijke gewoonte is het waarop, de Heere Jezus doelt, als hij zegt: "Die verlatene trouwt doet ook overspel." En als wij weten van deze gebruiken, stemmen wij dadelijk toe dat dit overspel is.

Het eerste doel van het huwelijk is de voortplanting van het menschelijke geslacht, maar och, wat wordt dit weinig begrepen en weinig verheven opgevat. Menschen trouwen met de uitgesproken bedoeling om geen kinderen te krijgen en dan is zelfs een wettig gesloten huwelijk feitelijk niets anders dan onzedelijkheid, omdat de gehuwden dan slechts de bevrediging hunner sexueele lusten zoeken en in vele gevallen kindermoord plegen.

Niet heel veel beter is het als menschen maar kinderen in de wereld brengen, om die dan aan anderen over te laten of te verwaarloozen of zulk een slecht voorbeeld geven van dronkenschap en onzedelijk leven, dat niet anders kan verwacht worden, of die kinderen moeten voor tronk en galg opgroeien.

Is het dan ondenkbaar, dat een paar Christenen in

de vreeze des Heeren overeenkomen om in een wettig en rein huwelijksleven kinderen te verwekken ter eere Gods en voor den arbeid in Zijn Koninkrijk?

Zulke kinderen zullen misschien ook wel zorgen en moeite geven, maar hebben zulke ouders ook niet de belofte, dat God hunne gebeden voor die kinderen verhooren zal? En al worden zulke kinderen dan niet noodzakelijk allen Predikanten of Zendingen, zij zullen in deze wereld leven als kinderen Gods en getuigen des Allerhoogsten en een zegen brengen in hun omgeving.

Opvoeden van kinderen is iets anders dan voedsel en kleeding en een dak verschaffen. Opvoeden betekent het karakter van een kind vormen, een kind leeren wat goed en wat kwaad is, vertellen van den Schepper en Onderhouder van alle dingen en aan het kind een voorbeeld geven van godsdienst en christelijkheid. Daarom kan en mag dit belangrijke werk niet aan anderen overgelaten worden, maar zijn de ouders daarvoor verantwoordelijk en moeten zij zelf hun kinderen onderwijzen of waar zij dat niet geheel kunnen doen, moeten zij daarop toezien. En wat een geweldige gevolgen heeft niet de goede of slechte opvoeding van een kind. Al wat het kind ziet of hoort van zijn ouders is een zaad, dat gestrooid wordt in een zeer ontvankelijke aarde, in een vruchtbare akker en dat zaad zal ontkiemen en waar de ouder in het hart van het kind wind gezaaid heeft, zal hij later storm maaïen, waar leugen gezaaid is, zal verraad gemaaid worden, maar Goddank ook waar eerbied en Godsvrucht gezaaid is, oprechtheid en vroomheid en waarheid, daar zal de oogst niet teleurstellen.

De Heere doet barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Hem liefhebben en Zijne geboden onderhouden.

Daar wordt soms zeer verschillend gedacht en gesproken over een tweede of derde huwelijk. Ik heb hooren zeggen, dat de eerste vrouw van den Heere is, de tweede van den mensh en de derde van den duivel. Ik kan mij voorstellen, dat dit in sommige gevallen waar kan zijn. De jongeling is bij een eerste huwelijk vervuld met idealen, die in enkele gevallen door de ondervinding van een niet al te gelukkig huwelijk vernietigd

worden. Dan ziet een man soms uit naar een vrouw, die niet in de eerste plaats een goede moeder zal zijn voor zijn moederlooze kinderen, maar hij zoekt naar iemand, die zijn dierlijke hartstochten zal bevredigen, en wee de arme weeskinderen, die moeten ondervinden, dat zij een stiefmoeder hebben, vroeger of later zal er verwijt komen tusschen man en vrouw.

Het maakt ook wel verschil hoe de man of de vrouw er toe komt naar een tweede huwelijk uit te zien, of het is ten gevolge van den dood of van echtscheiding en onder welke omstandigheden iemand is achtergebleven. Menigmaal is het beter voor een man of eene vrouw om ongetrouwd te blijven; meer dan eene weduwe heeft met sukkelen en moeite haar kinderen alleen groot gemaakt, beter dan eene andere, die weer getrouwd is.

Als daar waarlijk een welbegrepen en heilige overeenkomst is gemaakt en als een man en vrouw elkander eerlijk willen liefhebben en respektieren en verdragen en elkanders kinderen ook als hun eigen aannemen is er geen reden, waarom een tweede of zelfs een derde huwelijk niet gelukkig en door God gezegend zou zijn.

Het hangt er alles van af met welke bedoelingen zij trouwen en of zij bereid zijn samen den Heere te vreezen en naar Zijne geboden te wandelen.

Daar zijn vleeschelijke huwelijken en daar zijn geestelijke huwelijken, daar zijn huwelijken, die slechts hier op aarde gesloten zijn zonder God en zonder gebed; maar er zijn ook huwelijken, waarvan gezegd kan worden, dat zijn in den hemel gesloten zijn, en waarbij man en vrouw kunnen getuigen, dat God als met Zijne eigen hand den man zijne huisvrouw heeft toegebracht.

Het huwelijk is voor deze aarde, en wanneer eens aan het einde der eeuwen Gods bedoeling met het menschelijk geslacht is volbracht en Zijn kinderen zullen vergaderd zijn in den hemel Zijner heerlijkheid zullen de menschen niet huwelijken noch ten huwelijke geven, zal er geen verschil meer zijn als tusschen man en vrouw, maar zullen zij allen zijn als de engelen Gods. Ook door de vleeschelijke, en de maatschappelijke en de zedelijke en de geestelijke ondervinding van het huwelijk hier op aarde worden wij opgevoed tot dat hoogere leven met den Heere, opdat wij ook deel mogen uitmaken van de gemeente der geloovigen, de Bruid des Heeren.

L. E. BRANDT.

OP 'S HEEREN TIJD.

Op 's Heeren tijd. De jaren komen
En gaan in ongetemde vaart.
't Is al onzeker hier beneden,
Geen voetstap, die beklijft op aard.
Hoevelen reeds zijn ons ontvallen,
Hoeveel ontglipte aan onze hand!
Maar onze God weet van geen wanklen,
Zijn heilige trouw houdt eeuwig stand.

Zijns zijn de dagen, zijns de jaren,
Zijns is ons leven, is de tijd!
Hij draagt het al omringt en schraagt het,
In zijner liefde—eeuwigheid,
Hij spreekt—en 't licht verrijst in 't duister;
Hij spreekt—en neev'len dekken 't licht;
Hij spreekt—en donkre wolken kleuren
Van 't schijnsel van zijn aangezicht.

Zijns is ons lot. Hij voert de zijnen
Door diepten, over hoogten heen,
Door breede waatren, door woestijnen,
Langs wegen vol van schriklijkheden.
Maar ook Hij kent de graaz'ge weiden,
De stille beekjes, 't oord der rust,
En brengt zijn kindren, moe van 't strijden
Tot vol genot en levenslust.

Hij kent zijn tijd! Wat ons een omweg,
Verloren tijd en moeite schijnt
Blijkt vaak in 't licht der eeuwige liefde
De kortste weg naar 't heerlijkst eind.
Hij weet wat goed is! Eeuwigheden
Staan Hem ten dienste 't allen tijd,
En 't hart dat smacht naar zijn Gemeenschap
Vindt daarin rust en zaligheid.

Daar staat de Heiland!—Moegestreden,
Teleurgesteld door wat vergaat,
Vindt, wie zich Hem wilde overgeven
Bij Hem een veilge toeverlaat.

Gedaald uit 's hemels eeuwge wereld
Brengt Hij het eeuwige in den tijd,
En geeft aan 't hart dat Hem gewijd is
Volkomen vrede, ook in den strijd.

Op Hem gezien! Van Hem gebeden,
Wat ooit het hart van noode heeft!
Als alles wankelt hier beneden
Op Hem vertrouwd, die eeuwig leeft,
Zijns is de toekomst. Zijns de liefde
Die 't brandend hart U kloppen doet,
Zijns is 't geloof dat nooit vermindre,
De hoop die rustig voortgaan doet.

Als wij ons zelven tegenvallen,
Als 't hart in ons onrustig is,
Laat ons dan Hem aan 't harte vallen
Die eeuwig is al wat Hij is.
Laat ons op zijn genade bouwen
Ons laten leiden door zijn hand.
Hij is en blijft! Hij voert de zijnen,
Langs Zijnen weg naar 't Vaderland.

Wat gij, o Heer, ook over mij komen doet, uit Uwe
hand wil ik zonder onderscheid aannemen het goede en
het kwade, het zoete en het bittere, het blijde en het
droeve.

Thomas à Kempis.

Ook zwijgen is somtijds een spreken en een doen.

Beets.

Een kleinigheid vertroost ons, omdat een kleinig-
heid ons bedroeft.

Pascal.

Niemand is vrij, dan wie geleerd heeft God te vin-
den.

Wat is meerderheid? Het is onzin. Bij slechts wei-
nigen der mensen wordt verstand gevonden. Vroeger
of later zal elke staat (en ook kerk) ondergaan, waar
de meerderheid regeert en het onverstand beslist.

Goethe.

IETS OVER KINDERDOOP.

Van elk geslacht dat geboren wordt, zo zegt men, sterft de helft der mensen weg, voor zij tot klare bewustzijn gekomen zijn. Men heeft zelfs uitgerekend dat 50% der mensen sterven voor zij hun zevende levensjaar bereikt hebben.

Nu wordt, volgens Gods Woord, elke mens in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren. (Ps. 51: 7.) Dus ook elk kind, dat sterft, is, omdat het onder erfzonde en erfschuld geboren is, voor eeuwig verloren —tenzij genade tussen beide treedt. “Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genade gifte Gods is het eeuwige leven door Jezus Christus, onzen Heere.” (Rom. 6:23.)

Dus ook die helft van het menselijk geslacht, die wegsterft voor zij tot klare bewustzijn is gekomen, ook zij is voor eeuwig verloren, tenzij ook voor haar een weg tot zaligheid is ontsloten.

Nu willen wij aannemen dat van die kinderen die jong sterven, de meesten de hemel ingaan. “En Jezus zeide: Laat af van de kinderkens, en verhindert hen niet tot Mij te komen; want derzulken is het koninkrijk der hemelen.” (Matth. 19:14.) De Dortse Synode nam dan ook aan, dat de jongstervende kinderen der gelovigen in de regel zalig werden. Is dit zo, dan is er ook een weg van genade voor hen. En wat is nu die weg? Hierop is maar één antwoord mogelijk:

“En de zaligheid is in geen anderen; want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.” (Hand. 4:12.)

“Niemand,” dus ook geen kind, “komt tot den Vader dan door Mij.” (Joh. 14:6.)

Vast staat dus: wie ten hemel in wil gaan, moet door die enige deur Christus Jezus. Voor de vergeving der zonden is daar maar één rantsoen, het rantsoen door het Lam Gods gebracht. Wil iemand zalig worden, hij moet Christus Jezus ingelijfd zijn.

Tot Nicodemus zeide de Heiland: “Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij iemand wedergeboren worde hij kan het koninkrijk Gods niet zien.” (Joh. 3:3.) Dus ook die kinderen die wegsterven voor zij tot hun ver-

stand zijn gekomen, ook zij moeten wedergeboren zijn, anders zullen zij in eeuwigheid de zaligheid niet zien.

En waar wij nu aannemen dat in de regel de jongstervende kinderen der gelovigen zalig worden, daar staat dan ook vast, dat God, op een voor ons wel onverklaarbare wijze, het zaad des eeuwigen levens legt in het hart van een kind.

Geloofst gij dit? Dan staat voor u onherroepelijk vast het recht van de kinderdoop.

Nu zijn er wel mensen die de kinderdoop tegenstaan, omdat de zuigelingen de doop niet verstaan.

Maar de kinderen, die onder het Oude Verbond besneden werden, verstonden toch de betekenis van de besnijdenis ook niet. En toch was Gods bevel uitdrukkelijk aan Abraham: “Een zoontje van acht dagen zal u besneden worden, al wat mannelijk is in uwe geslachten.” • (Gen. 17:12.)

En de kinderen, die de Heiland zegenend de handen oplegde (Matth. 19:14) verstonden zij dan de betekenis daarvan?

In deze beiden gevallen geldt alleen Gods werk. Ook dopen zij geen kinderen omdat de kinderdoop niet door Christus en Zijne apostelen geboden zou wezen. Maar toch verboden was het ook niet. Nergens wordt uitdrukkelijk geboden dat vrouwen aan het avondmaal moeten gaan, en toch maakt men daar geen bezwaar tegen.

Maar vooral dopen zij geen kinderen omdat de Heiland gezegd heeft: “Gaaf heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn zal zalig worden.” (Markus 16: 15 en 16.)

In Matth. 28:19 staat: “Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, dezelve dopende,” enz.

Een tweeledige opdracht dus! Ten eerste moesten de apostelen de volken onderwijzen en vervolgens hen dopen.

En wat waren toen de volken? Immers heidenen. En natuurlijk konden zij niet gedoopt worden alvorens zij tot de kennis der waarheid waren gebracht. Zo doen ook nog de zendelingen in onze tijd, die onder de heidenen het Christendom stichten.

In onze kerken worden dan ook alleen de kinderen van gelovigen gedoopt. “Formulier om den heiligen

Doop te bedienen aan de kleine kinderen der geloovigen." Maar wie is een gelovige? De kerk is geen kenner der harten, en daarom moet zij als gelovigen erkennen, allen die belijdenis des geloofs afleggen voor God en Gemeente. Als gelovigen beschouwt de kerk dus hare lidmaten.

't Is waar, "de huichelarij is een ontzettend kwaad dat het weligst tiert in de kring der gemeente." Men kan dus aanvoeren, dat daar veel geveinsheid is, veel onoprechtheid bij 't belijdenis doen—dat men belijdenis doet, omdat—nu ja, bijna elkeen lidmaat wordt, maar dit komt niet op rekening van de kerk, maar op rekening van hen die een valse belijdenis dan afleggen. God, Die een kenner der harten is, kan alleen daarover oordelen, wij niet.

Zo beschouwen wij onze lidmaten dan als gelovigen. En het kind van die lidmaten nu, wordt geboren ook onder de beloften van het Evangelie. "Want aan u komt de belofte toe, en aan uwe kinderen." (Hand. 2:39.)

Of moeten wij het kind uitsluiten uit de Christelike gemeenschap, en ze behandelen als waren zij kinderen van heidenen? Moeten wij hen het teken en zegel des verbonds—het zinnebeeld en onderpand der genade onthouden? Aan hen toch, zowel als aan ons komt de belofte toe!

"Ja maar," zo kan men zeggen, "het kind kan toch niet geloven." 't Is waar, maar wij vragen ook niet wat 't kind doen kan, maar wat God doen kan. Kan God de wedergeboorte bewerken in 't hart van het kind? Wie durft "neen" zeggen, en zo de helft van het menselijk geslacht, die wegsterft voor zij tot klare bewustzijn is gekomen, ramzalig spreken?

Trouwens wat kan de mens zelf doen?

Wie werkt het geloof in ons God, de Heilige Geest. "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst lief gehad heeft." (1 Joh. 4:19.)

Waarlijk, als onze liefde en ons geloof de werkingen Gods moesten voorafgaan, geen geloof of geen liefde zou ooit bij enig mens worden gevonden.

En vraagt men ons, zoals dit maar al te dikwels door de tegenstanders van de kinderdoop gebeurt: "Maar kan een kind zich dan bekeren? dan antwoorden

wij, neen, want alleen iemand die bewust is van zonde kan zich bekeren. Maar de Doop is niet een Sacrament der bekering, maar der wedergeboorte.

De Doop der bekering mag natuurlijk alleen aan volwassenen bediend worden, maar de Doop der wedergeboorte komt toe aan elke wedergeborene, of hij oud is of jong.

Men zal ons moeten toegeven, dat iemand wedergeboren kan zijn, en toch niet bekeerd is, want anders zijn alle jong gestorvenen verloren.

Bekering toch is een bewuste terugkering van de weg der zonde en een gaan op de weg des heils.

En wat verzegelt ons nu het Sacrament van de Heilige Doop? Immers de heerlike beloften Gods. Maar zijn die beloften er dan alleen voor de bekeerden, of ook voor hen die door de Geest Gods zijn wedergeboren?

Neem slechts de belofte: "Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vleesch." (Jes. 44:3, Joel 2:28, Zach. 12:10, Hand. 2:17.) Tot alle vleesch behoren ongetwijfeld ook de kinderen, vooral kinderen uit christen ouders.

Nog eens: "Aan u komt de belofte toe, en aan uwe kinderen." (Hand. 2:39.)

En laat ons niet vergeten, Gods belofte hangt niet af van ons begrijpen of verstaan, maar in Christus, zijn Gods beloften, ja, en amen.

Zullen wij dan het kind van gelovige ouders het zegel en onderpand van Gods genadeverbond onthouden? Of laat ons de vraag anders stellen: Zal men ook de jonge kinderen dopen? En volmondig antwoorden wij met de Heidelbergse Catechismus: Antwoord: Vraag 74:

"Ja, want mits dien zij zo wel als de volwassenen in het verbond van God en in Zijne gemeente begrepen zijn, en dat hun door Christus bloed de verlossing van de zonden, en de Heilige Geest die het geloof werkt, niet minder dan aan de volwassenen toegezegd wordt, zo moeten zij ook door de Doop als door het teken des Verbonds, in de Christelike kerk ingelijfd, en van de kinderen der ongelovigen onderscheiden worden, gelijk in het Oude Verbond of Testament door de Besnijdenis geschied is, voor welke in het Nieuwe Verbond de Doop ingezet is."

En wij juichen met de Psalmlichter van ouds:
 Maar 's Heren gunst zal over die Hem vrezen,
 In eeuwigheid altoos dezelfde wezen;
 Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht,
 Dat zijn verbond niet trouweloos wil schenden,
 Noch van zijn wet afkerig d' oren wenden,
 Maar die naar eis van Gods verbond betracht.

Ps. 103:9.

V.

P.

Laster en kwaadsprekendheid zijn vonken, die, als
 men ze niet aanblaast, van zelf uitgaan.

Boerhaave.

Het hindert niet of men kwaad van u spreekt, in-
 dien gij zoo leeft, dat niemand het gelooven kan.

Wat gij niet zo nodig hebt als vuur
 Koopt gij steeds een penningke te duur.

O. G. Heldring.

De meeste mensen besteden de eerste helft van hun
 leven om de tweede ellendig te maken.

La Bruijere.

Smart, gij maakt de mens.—Lamartine.

Vrees voor het ongeluk, is het grootste ongeluk,
 dat iemand overkomen kan.

Ischokke.

Alles heeft zijn tijd;
 Der tijden Heer is God.
 Der tijden keerpunt Christus.

Hase.

Heb de moed liever de armen te geven, dan uw geld
 voor pronk en pracht te verkwisten!

(Maranatha Almanak).

VERLEDEN, HEDEN, TOEKOMST.

Nu denk ik t'rug weer aan 't verleden,
 De toekomst zie ik duister in,
 De stilte van het rustig heden,
 Baart stormen in de juiste zin.

We wensen t'rug 'tgeen wij eens zagen.
 We hunk'ren naar wat voor ons ligt,
 Het heden moeten we toch dragen,
 Ons hoofd moet dan ook opgericht.

Dan is 't verleden voor ons heerlijk,
 De toekomst knikt ons lachend aan,
 Het heden blijft voor ons begeerlik,
 Het zwerk is van een storm ontdaan.

Toch is van 't vroegere niets te wachten.
 Onz' toekomst plannen ongeschikt,
 Dat brengt ons heden in gedachten,
 De mens wikt, maar de Heer beschikt.

We wensen, smachten en verlangen
 Naar dagen, voor ons in 't verschiet,
 Dan weder t'rug naar 't verleden,
 En 't heden baart ons dan verdriet;

Maar als tevredenheid de toon geeft,
 Verleden, Heden, Toekomst blik
 Ons vrolijk aan. Denk al wie dan leeft:
 De mens wikt, maar de Heer beschikt.

W. van Drimmelen.

De Nationale Dieretuin, Pretoria

Dagelijks geopend van 8 uur v.m. tot Zonsondergang.
Toegangsprijs 6d. Kinderen 3d.

KONSERT elke Zondag namiddag 3.30 uur.
VERVERSINGEN IN DE TUIN VERKRIJGBAAR.
Toegangsprijs 1/- van 2 n.m. tot 4.45 n.m. Kinderen 3d.
Dieren worden gekocht en vercocht.

Advertensie-Inhoud.

	Bladz.		Bladz.
A.		N.	
Afrikaanse Bank Korporatie	32	Northern Assurantie Maatschappij	2
B.		North & Son, G.	68
Beckett & Co., Bpkt., T. W. (Five Roses Tea)	6	Nationale Bank	42
B. B'land Bijbel Genootschap	18	Nederlandsche Bank	48
Bile Beans Mfg. Co.	74	Nels Rust Dairies	114
Bourne & Co. (Singer Naaimachines)	76	Nationale Dieretuin	176
Bischoff, Gebrs.	60	P.	
C.		Perrins & Co., G. F.	18
Collison & Co., Henry	10	Paetzold, A.	104
Clus, L. J. le	98	Paarl Roller Flour Mills	116
D.		Pickstone, H. E. V.	62
Dunn & Co., W.	36	Phillips & Co., Bpkt.	122
Dunell, Ebdon & Co.	72	R.	
G.		Residentie Hotel	122
Gradwell, M. W.	58	S.	
Glen, A. R.	20	Salamander Brandverz.	110
Groeneveld, H.	36	Stellenbosch Universiteit	94
Glennie, W. G.	112	Stoker, J. Binnen Vooremslag	
Groen, L. te	82	Santhagen, R. Binnen Achteroms	
H.		Spencer & Norton, Norman	24
Hume Pipe Co., Ltd. (Buiten Omslag)		Shaw Bros. (Durban)	30
Hannah, Thomas	12	Symons, R.	34
Haak & Zoon	92	Schaik, L. J. van	38
Henwood's	84	Spilhaus & Co., Ltd., Wm.	86
Hilhorst, H.	96	Standard Bank	54
Hollandse Apotheek	66	Savelkoul & Co., W.	44
Hamilton, Bpkt., R.	82	Schweickerdt, E.	44
J.		Sammel Bros., Bpkt.	108
Jones & Co., H.	102	Sugden's Bpkt. voetlijnen	
K.		Standard Levensverz. Mij.	106
Kritzinger, Snr., H.	52	T.	
Kcedoe Apotheek	64	Tudor Apotheek	110
Kerol (Claude Lowe)	40	Taylor & Geerling (Salamander)	110
L.		U.	
Lievaart, J.	50	Union Produce Mart (Durban)	26
Lowe, Claude (Kerol)	40	V.	
M.		Veenemans, N. (Trio)	122
Malcomess & Co., Ltd.	78/90	W.	
Muller, W. H. (Durban)	10	Wolf Bros.	22
Moedsijk, Gebrs.	38	Wa' & Reesse, van der	52
Meyerson en Cooper	98	Wulfse & de Vries, Bpkt.	96
Moeller, Franz	70	Y.	
Müller, R.	46	Yates & Co.	100
Millar, Wm.	56	Z.	
McDougall, Gebrs.	120	Zuid-Afrikaanse Brouwerijen	14
		Zuid-Afrikaanse Onderlinge	

SANTHAGENS

WIJNEN

ZIJN IN

ZUID-AFRIKA

BEKEND ALS

DE BESTE !!

SPECIALITEIT

IN

Nachtmaal Wijnen

(De beste Wijnen, zoals gebruikt door H.H. Predikanten.)

Schrijft voor volle bijzonderheden aan:

R. SANTHAGENS,

Stellenbosch, Kaap Province.